

YENİ ÇAĞ

- **E. Şevardnadze:** Gelişmiş sosyalizm koşullarında ekonominin parti tarafından yönetilmesi
- **A. Nzo:** Irkçıları başvurdukları manevralar da kutarmayacak
- **M. V. Tuominen:** Ayrı ayrı çıkışlardan ortak eylemlere doğru
- **T. Baranyai:** Daha ilkeli, daha titiz bir yaklaşım
- **xx:** Antikomünizm: Toplumsal ilerlemenin önünde bir engel
- **D. Hristofinis:** Kıbrıs'ın bölünmesi uluslararası güvenlik için bir tehlikedir
- **V. Perlo:** Tekeller emekçilerin sırtından semiriyor
- **R. Samhun:** Lübnan Komünist Partisi 60 yaşında

Özel sayfalar

- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin çağırısı
- **xx:** TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu
- **xx:** Türkiye Komünist Partisi ile Yunanistan Komünist Partisi arasında yapılan görüşme ile ilgili ortak açıklama
- **xx:** TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Romanya Komünist Partisi 13. Kongresi'ne mesajı

12

Aralık
1984

BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI

YENİ ÇAĞ

12 (246)
Aralık
1984

Komünist ve işçi partilerinin teöri ve enformasyon dergisi

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
<i>Eduard Şevardnadze</i> Gelişmiş sosyalizm koşullarında ekonominin parti tarafından yönetilmesi	3
<i>Alfred Nzo</i> Irkçıları başvurdukları manevralar da kurtarmayacak	18
<i>Miryam Vire-Tuominen</i> Ayrı ayrı çıkışlardan ortak eylemlere doğru	25
<i>Tibor Baranyai</i> Daha ilkeli, daha titiz bir yaklaşım	34
xx: Antikomünizm: Toplumsal ilerlemenin önünde bir engel	45
<i>Donis Hristofinis</i> Kıbrıs'ın bölünmesi uluslararası güvenlik için bir tehlikedir	56
<i>Victor Perlo</i> Tekeller emekçilerin sırtından semiriyor	66
<i>Refik Samhun</i> Lübnan Komünist Partisi 60 yaşında	75
ÖZEL SAYFALAR	
xx: TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	79
xx: TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu	81
	1

xx: Türkiye Komünist Partisi ile Yunanistan Komünist Partisi arasında yapılan görüşme ile ilgili ortak açıklama	84
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Romanya Komünist Partisi 13. Kongresi'ne mesajı	87
xx: «Yeni Çağ» dergisinin 1984 yılındaki 12 sayısında yayınlanan yazılar	88

«BARIŞ VE SOSYALİZM SORUNLARI» – «YENİ ÇAĞ» dergisinin Yazı

Kurulu ve Yazı Konseyi'nde aşağıdaki ülkeler komünist ve işçi partilerinin temsilcileri bulunmaktadır: ABD, Arjantin, Avusturya, Belçika, Bolivya, Brezilya, Bulgaristan, Büyük Britanya, Cezayir, Çekoslovakya, Danimarka, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Ekvador, Endonezya, Federal Almanya Cumhuriyeti, Filipinler, Filistin, Finlandiya, Fransa, Guatemala, Guyana, Güney Afrika Cumhuriyeti, Hindistan, Honduras, Irak, İran, İrlanda, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Jamayka, Japonya, Kanada, Kıbrıs, Kolombiya, Kosta-Rika, Küba, Lübnan, Lüksemburg, Macaristan, Meksika, Mısır, Moğolistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Portekiz, Romanya, Salvador, Senegal, Sovyetler Birliği, Sri Lanka, Sudan, Suriye, Şili, Türkiye, Uruguay, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yunanistan.

SON REDAKSIYON TARİHİ: 30 Ekim 1984

YAZIŞMA	BOX 16367	Stredisko pro rozsirovani tisku –
ADRESLERİMİZ:	S 10327	Yeni Çağ
	Stockholm	Praha 6, Thakurova 3
	ISVEÇ	Czechoslovakia

Gelişmiş sosyalizm koşullarında ekonominin parti tarafından yönetilmesi

Eduard Şevardnadze

*SBKP MK Politik Büro aday üyesi, Gürcistan
Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri*

V. İ. Lenin, sosyalist devletin yönetilmesine ilişkin geniş kapsamlı sorunlar arasından ekonomik sorunları öne çıkararak, ekonominin «bizim için temel politika», «bizim için en ilginç politika» (!) olduğunu vurgulamıştır. Bu Leninci yaklaşıma bağlı kolon SBKP, ekonomik sorunlara büyük bir titizlikle eğilmekte, ekonomik ilerlemenin onı yönlerini belirlemektedir.

Ekonomik politikanın özelliklerini her zaman üretim güçleri ve üretim ilişkilerinin gelişmesindeki somut aşamanın gösterdiği karakteristik çizgiler belirlemektedir. Sovyet toplumu, bilindiği gibi, tarihsel bakımdan uzun bir süreç olan gelişmiş sosyalizm aşamasına girmiştir. Onun çok yönlü yetkinleştirilmesi stratejik bir ödevdir ve bu ödevi bir bütün olarak SBKP ve onun ayrı ayrı her parti örgütü çözmektedir.

Partinin ekonomik ve sosyal doğrultusu, her şeyden önce ekonomik kuruculuğun becerikli biçimde, ustaca yönetilmesi sayesinde gerçekleşmektedir. Bu etmenin önemi birçok nedenden ötürü giderek artmaktadır. Birincisi, Sovyetler Birliği'nde ve tüm Birlik Cumhuriyetleri'nde muazzam bir üretim ve bilimsel-teknik potansiyel birikmiştir; ikincisi, ekonomi, politika ve ideoloji, bilim, teknik, üretim ve sosyal olan gitgide daha çok içiçe girerek bir bütün oluşturmakla birlikte ekonomik politika temel önemini korumaktadır; üçüncüsü, bilimsel-teknik ilerlemeyle sosyalist

(!) Bak: V. İ. Lenin. Tüm Yapıtlar, c. 41, s. 407; c. 43, s. 330.

ekonomik sistemin üstünlüklerinin organik olarak birleşmesi süreci hızlanmaktadır ve dördüncüsü, ülkemiz üretim alanında verimliliğin her bakımdan artırılması ve üretimin çokyönlü entansifleştirilmesi ödevini çözmektedir. Bütün bu durumları dikkate alan SBKP Merkez Komitesi, son yıllarda planlama ve yönetimin yetkinleştirilmesi sorunlarının ilkesel bakımdan çok daha yüksek bir düzeyde ele alınması gerektiğini belirtmiştir. Burada, sözkonusu sorunun, Sovyet insanların yaşam düzeyinin daha da yükseltilmesiyle sıkı sıkıya bağlı olması önemli bir rol oynamaktadır. Ekonomik mekanizmanın yenilenmesi üretimde verimliliğin artması, kâr ve gelirlerin çoğalması için elverişli önkoşulları, başka bir deyişle, sosyalist toplumun tüm üyelerinin yararlandığı nimetlerin bollaşması için başlıca temeli yaratmaktadır.

Markşizm-Leninizm klasikleri, sosyalizmde toplumsal üretimin yönetilmesinin üretim ilişkilerinin önemli bir ögesi olduğu yolunda değerli bir görüş belirtmişler ve üretim güçlerinin gelişmesi ölçüsünde üretim ilişkilerinin de sürekli olarak yetkinleştirilmesi gerektiğini vurgulamışlardır. K. Marks, toplu (kooperatif) emeğin yönetilmesinin «emeğin toplum-sallaşma sürecinin yapısından kaynaklanan ve bu süreçte ait olan bir işlev» olduğunu yazmıştır; bu niteliğiyle bu işlev emek verimliliğinin artırılmasında önemli bir etmen rolü oynamakta, çünkü bizzat kendisi üretim gücünü yaratmaktadır. ⁽²⁾

Ekim Devrimi'nin etkisinden sonra Lenin, dünyadaki ilk sosyalist devletin ana ödevini ekonomiyi yönetmede görüyor ve «Biz şimdi Rusya'yı yönetmek zorundayız . . . Başarıyla yönetebilmek için . . . pratik örgütlen-bilme ustalığı gereklidir. Bu, çok zor bir ödevdir, çünkü burada sözkonusu olan, en derin ekonomik temellerin on milyonlarca insanın yaşamının temellerinin yenibaştan örgütlenmesidir» ⁽³⁾ diyordu. Lenin'in bu son derece önemli saptaması sosyalist ve komünist kuruculuğun tüm aşaması için geçerlidir. Bu, altyapı olarak ekonominin belli bir politikayı yarattığını göstermektedir. Gelişmiş bir üretim yapısı, olgun sosyalizmin maddi temelini oluşturmaktadır ve bunun içindir ki, partimizin politik eylemleri ekonomik faaliyetlerinden ayrı düşünülemez. Politika ile ekonomi arasındaki kopmaz bağ, toplumsal yaşamın parti tarafından yönetilmesinin karakteristik çizgisini oluşturmaktadır.

SBKP Merkez Komitesi'nin Şubat (1984) Plenumu'nda SBKP MK Genel Sekreteri K. U. Çernenko yoldaş, parti komitelerinin işlevleriyle devlet ve ekonomi organlarının işlevleri arasında kesin bir ayırım yapılması gerekliliğini vurgulamıştır. ⁽⁴⁾ Gürcistan parti örgütleri ekonomide yönetimi yetkinleştirerek, politik çalışmalar için, perspektif ödevlerin ve kadro sorun-

⁽²⁾ Bak : K. Marks ve F. Engels. Yapıtlar, c. 23, s. 342–343.

⁽³⁾ V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 172–173.

⁽⁴⁾ Bak : «Pravda» gazetesi, 14 Şubat 1984.

larının çözümü için gerekli olan ek olanak ve yedek güçler sağlamaktadırlar.

Elbette, işlevlerin ayırılması, belli önkoşulları gerektiren ardıcıl bir süreçtir. Burada acelecilik tehlikelidir. İlerici ve özerk bir ekonomik mekanizmanın oluşturulmasından sonra parti, sovyet ve ekonomi organlarını özde her hangi bir değişikliğe gitmeksizin, bunlarda çalışan komünistler aracılığıyla yönetmeyi başarabilir. Ne ki, böyle bir mekanizmanın daha da yetkinleştirilmesi ve partinin yönetme stiline ardıcıl olarak iyileştirilmesi diyalektik olarak birbirine bağlıdır. Bir yandan, rasyonel, çağdaş bir ekonomik mekanizma olmadan gerçekten derin, bilimsel bir çalışma stili olamaz, öte yandan da, böyle bir mekanizma ancak partinin gerçekten yaratıcı yönetimi koşulları içinde oluşabilir.

1

Son yıllarda ekonomiyi yönetme işi Gürcistan Komünist Partisi'nin çalışmalarının temel doğrultusunu oluşturmaktadır. SBKP MK'nin «SBKP 24. Kongre kararlarının yerine getirilmesi konusunda Gürcistan Komünist Partisi Tiflis Kent Komitesi'nin örgütsel ve politik çalışmalarına ilişkin kararı»nda (1972) yer alan ilkesel eleştirilere yanıt olarak ekonomik ve sosyal sorunlara yaklaşımda kesin değişiklik sağlanmıştır. Bu belgede, Gürcistan SSC'de sosyal-ekonomik gelişmenin parti tarafından yönetilmesinde yapılan ciddi hatalara, Gürcistan'ın tüm ülkedeki genel gelişme düzeyinin görece olarak gerisinde kalmasına, Cumhuriyetin moral-politik havasını olumsuz yönde etkileyen belli bir durgunluğa dikkat çekilmisti. SBKP MK Gürcistan parti örgütünün önüne sorumlu ödevler koymuş ve böylece onun çalışmalarında köklü bir değişikliği başlatmıştı.

Bu nedenle 1972 yılı Gürcistan Komünist Partisi açısından bir bakıma hesaplaşma noktası olmuştur. 1972'den bu yana geçen süre içinde Cumhuriyet'te gayri safi hasıla iki kat artmış, ulusal gelirdeki artış da 2,1 kat olarak gerçekleşmiştir. Endüstri üretimi iki katın üzerinde artmış, tarım ürünlerindeki ortalama yıllık artış da 1,7 kat olmuştur (üstelik, devlet tarafından satın alınan başlıca ürünlerin hacmi 2—3 kat artmıştır.) Temel üretim fonları iki kat, temel yatırımlar da 1,9 kat artmıştır. Bununla orantılı olarak Gürcistan'ın, SSCB halk ekonomisi içindeki payı da toplam gayri safi hasılda yüzde 1,3'ten yüzde 1,6'ya, toplam ulusal gelirde de yüzde 1,4'ten yüzde 1,8'e yükselmiştir.

Ülkenin birçok öncü bölgeleriyle birlikte bizim cumhuriyetimiz de, SBKP Merkez Komitesi'nin Aralık (1983) Plenumu'nda emek verimliliğinin, planda öngörülenden yüzde bir oranında daha fazla artırılması, aynı zamanda ürün maliyetinin, öngörülenden yüzde 0,5 daha azaltılması hareketi-

nin girişimcisi olmuştur. Geçen yılın sonunda biz, toplam endüstri üretimini yüzde 5 oranında artırmayı başararak, yüzde 3,2'lik plan hedefini aşmış olduk ve böylece üstlendiğimiz yükümlülükleri fazlasıyla yerine getirdik.

Bizim bu çalışmalarımız, SBKP MK'nin «Yönetim sisteminin yetkinleştirilmesi, ekonomik alandaki çalışmaların düzeyinin yükseltilmesi, kaynakların verimli kullanımı konusunda Gürcistan Komünist Partisi'nin çalışmalarına ilişkin kararı»nda (1983), bütünüyle olumlu olarak değerlendirildi ve bir anlamda da Cumhuriyet parti örgütünün son 11 yıllık çalışmalarının bir bilançosu yapıldı. SBKP MK'nin sürekli desteğine dayanarak Gürcistan parti örgütü, Gürcistan'da 1970'li yılların başlarına kadar gözlenen, hem teorik hem de pratik açılarından ekonomik çalışmalardaki kimi pasifliği, olaylara seyirci kalma ve üstünlüğü yenmeyi başardı ve üretimdeki toplumsallaşma ve entansifleşme süreçlerinin planlı yönetilmesi temelinde ekonomiyi yönetme işlerini iyileştirmek için aktif olarak öne atıldı.

Gürcistan Komünist Partisi'nin 26. Kongre kararlarından hareketle Cumhuriyetin parti, sovyet ve ekonomik organları tüm güçlerini ana sorunlar üzerinde yoğunlaştırdılar ve bunların çözümü için sistemli bir yaklaşım gösterdiler. Gürcistan parti örgütü ekonomik alandaki etkinliğini yönetim tarzı ve yöntemlerini daha da yetkinleştirme, düzenli ve uyumlu işleyen bir yönetim sistemi oluşturma ve belirlenen ödevlerin yerine getirilmesi konusunda çok daha etkili bir denetimi örgütlenme yoluyla artırmaya çalıştı ve çalışıyor.

Önemli ekonomik, sosyal ve politik sorunların çözümüne olumlu katkı ve verimli etkiye bulunabilmek için biz, örneğin, parti komitelerine bağlı merkezi ve yerel çalışma grupları ve komisyonları oluşturma yoluna gittik ve bunları acil sorunlara eğilmekle görevlendirdik. Neden böyle bir yönetime başvurduk? Yaşam bize şunu ısrarla anımsattı: Halk ekonomisi dalalarının, yukarıdan aşağıya kadar, yönetilmesine ilişkin mevcut organizasyon çerçevesinde üretim alanında uzmanlaşmanın derinleştirilmesi, işletmeler ve birlikler arasında kooperasyon bağlarının düzenlenmesi ve çalışmaların uyumlaştırılması sorununu tüm keskinliğiyle dayatıyor. Sovyetler Birliği ekonomisinin bugünkü gelişme düzeyinde sektörler ve bölgeler arasındaki kooperasyon gerçekten de dev boyutlar almış bulunuyor. Taraflardan birinde herhangi bir aksama ya da üstlenilen yükümlülüklerin yerine getirilmemesi üretim zincirinin tüm halkalarını, sonuç olarak da bütün halk ekonomisinin göstergelerini olumsuz biçimde etkiliyor. İlgili taraflar arasında düzenli bir işbirliği, iyi bir eşgüdüm ve uyumlu bir çalışmanın önemi çok daha artmış bulunuyor.

Sorunlarla uğraşan çalışma grupları ve komisyonları çeşitli örgütler arasındaki faaliyetlerin daha iyi uyumlaştırılmasına, «darboğazlar»ın

hızla ortaya çıkarılmasına ve aşılmasına, kollektif kararların alınmasına yardım ediyorlar. Bunlar, ekonomik organların yerini almıyor, tersine parti örgütlerinin denetimi altında ekonomik organları birleştiriyor, onların çalışmalarında eşgüdümü sağlıyor. Bu grup ve komisyonların ana ödevi, yönetimin tüm halklarındaki yönetici kadroların sorumluluğunu daha da yükseltmek, gerekli olduğu zaman da parti otoritesini kullanarak, onları, *başarılı bir çalışmayı aksatan engelleri ortadan kaldırmaya zorlamaktır.* Bizim uyguladığımız bu yöntem dairelerinin birbirinin yaptığı aynı işi tekrar etmesini, bürokratik yazışmaların ortadan kaldırılmasını, operatif davranmayı, duruma daha etkili biçimde müdahale etmeyi sağlıyor.

Örneğin, Cumhuriyetimizde maddi kaynakların tasarrufu ve rasyonel kullanımı sorunuyla uğraşan bir grup oluşturuldu. Bu grubun çalışma organını Kurumlararası Cumhuriyet Komisyonu oluşturuyor ve bu komisyonun başında Devlet Maddi-Teknik İkmal Komitesi başkanı bulunuyor. Benzer grup ve komisyonlar parti komitelerinde, bakanlık ve kurumlarda, işletmelerde çalışmalar yürütüyorlar. Böylece, entansifikasyon ve toplumsal yeniden üretimde daha hızlı tempolar sağlamanın kilit sorunlarından biri de partinin denetimi altında hem sektörler içinde hem de sektörler arasında birlikte çözüme kavuşturuluyor. Böylece kapsamlı bir yaklaşım sonucunda son 8 yıl içinde Cumhuriyetimizde gayri safi toplumsal hasıla, maddi giderlere oranla çok daha hızlı bir artış gösterdi. Ne ki, biz, tüm yedek kaynakların ve olanakların tam olarak kullanıldığı kanısında değiliz. Maddi-teknik kaynakların verimli kullanımı sorunlarını görüşmek için özel olarak toplanan Gürcistan Komünist Partisi MK Plenumu tutumsuzluğa, ihmal ve israfçılığa karşı savaşımın hızlandırılması, plan dışı yedek donatım, hammadde ve mamullerin de ekonomik devreye sokulması gerektiği sorununu öne koydu.

Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne ve ayrıca yerel parti örgütlerine, Cumhuriyet bakanlıklarına, kurumlara ve işletmelere bağlı olarak emek verimliliğinin artırılması sorunlarıyla uğraşan çalışma grupları da oluşturuldu. Bu gruplar, her düzeyde, üretim verimliliğinin bu önemli göstergesini sürekli denetim altında bulundurdıkları gibi, üretimde verimliliğin artmasını etkileyen faktörleri de denetlemektedirler. Sonuçlara gelince, Cumhuriyetimizde endüstri ve kuruculuk alanında son sekiz yıl içinde emek verimliliğindeki artış tüm ülkede ulaşılan ortalama artış tempolarının üzerinde gerçekleşti.

Bir örnek daha verelim. Cumhuriyetimizin parti, sovyet ve ekonomi organları mal kalitesinin yükseltilmesine önceleri de önem veriyorlardı. Özel olarak oluşturulan çalışma grubu, üretimin bu alanından sorumlu yöneticilerin ve bilim adamlarının çabalarını yoğunlaştırmış ve birleştirmiş bulunuyor. Gürcistan Komünist Partisi MK'nin girişimiyle ürün kalitesi konusunda bir komple (kapsamlı) yönetim sistemi oluşturuldu ve bu sis-

tem içinde çalışma organı rolü Gürcistan SSC Devlet Standartizasyon Komitesi'ne verildi. Bölgelerarası «Kalite Evleri» yüksek kaliteli malların çıkarılmasında birer metodolojik merkezlere dönüştüler. Çokyönlü çalışmalar sonucunda 1972'de kaliteli mal damgasını taşıyan malların toplam üretim içindeki payı, sadece yüzde 0,2 iken, şimdi bu oran yüzde 14,5'e yükselmiş bulunuyor.

Gürcistan Komünist Partisi, öne konulan ödevlerin yerine getirilmesi üzerinde parti denetiminin örgütlenmesine büyük önem veriyor. Cumhuriyetimiz koşullarında, parti ve işletme aktivislerinin de geniş katılımıyla Gürcistan Komünist Partisi MK Bürosu ile Gürcistan SSC Bakanlar Kurulu Prezidyumu'nun yaptığı ortak toplantılarda halk ekonomisinin gelişmesinin her ay bir bilançosunun yapılması, kanımıza göre, iyi bir yöntem olarak kendini kabul ettirdi. Böyle bir çalışma biçimi, çözümlenmemiş sorunların zamanında ortaya çıkarılmasına, toplumsal üretimde meydana gelebilecek orantısızlığın giderilmesine bakanlık ve ilgili kurumlara, işletme ve bölgelere beş yıllık planların yerine getirilmesi amacıyla ek ödevler verilmesine olanak sağlıyor.

Gürcistan SSC, halk ekonomisinin nicel ve nitel bakımdan daha da büyümesi için büyük nesnel ve öznel olanaklara sahiptir. Gelecek yıllarda da fonların artırılması, bu fonların daha verimli kullanılması için önlemler belirleniyor. Bizde belli bir işgücü rezervi bulunuyor ve bu da maddi-teknik temelin daha da genişletilmesi, yeni işyerleri açılması gereksinimini doğuruyor. Bunun içindir ki, ekonomik alandaki stratejik doğrultumuz, üretimin artırılmasında entansif ve ekstansif faktörleri akılcıca birleştirerek üretimin daha hızlı bir biçimde genişletilmesi amacına yöneliktir. Ekonominin parti tarafından yönetiminin biçim, yöntem ve tarzını mükemmelleştirme yönünde yürütülen çalışmaların ana doğrultularını işte bunlar belirlemektedir. Burada, ekonomik mekanizmanın yenilenmesine, ekonomik kaldıraçların ve özendirme rolünün artırılmasına, mali-ekonomik faaliyetlerin iyileştirilmesine giderek daha çok ağırlık verilmektedir.

2

Ekonominin yönetilmesini yetkinleştirmek çokyönlü bir planlama ödevidir ve dolayısıyla bu ödevi tek bir yoldan çözmek olanaksızdır. Bu çözüm, halk ekonomisinin bir ya da birkaç dalı çerçevesinde devletin aldığı genel önlemlerin gerçekleştirilmesi biçiminde «yukarıdan» sağlandığı gibi, parti, ekonomi ve sovyet organlarının, yerel düzeyde emekçi kolektiflerinin girişimleri sonucunda «aşağıdan» da sağlanıyor.

Sosyalist üretim tarzı yerel yönetimlere ve emekçi kolektiflerine, merkeziyetçilik ilkelerini zedelemekten, daha aktif olma ve bağımsız davranma, girişimciliği geliştirme olanakları yaratıyor. Merkeziyetçiliğin (santra-

lizm) tartışma götürmez üstünlükleri olduğu gibi, kimi gölgeli yanları da vardır. Bunun için bu üstünlüklerden alabildiğine yararlanmakla birlikte yerel düzeyde yaratıcılığı özendirmek yararlı oluyor. Lenin, soruna böyle bir yaklaşım gösteriyor ve şuna işaret ediyordu: «Merkeziyetçilik, gerçek demokratik anlamda, tarihte ilk kez ortak amaca doğru ilerleme yollarını, yöntemlerini ve araçlarını çeşitlendirerek, yerel girişimciliğin . . . tam ve engelsiz gelişmesi için olanaklar sağlanmasını öngörmektedir.»⁽⁵⁾ Partimizin ve devletimizin kurucusu böyle bir girişimciliğe özel bir önem veriyor ve bu girişimciliğin «küçük bir bütünü» örnek olarak, hatta küçük bir bölgede olsa bile, halk ekonomisinin bir tek dalında, tek bir işletmede değil, tüm ekonomik ilişkiler *toplamında*, tüm ekonomik dolaşım *toplamında* örnek bir örgütlenme olarak yerel düzeyden, tabandan gitmesi gerektiğini . . .»⁽⁶⁾ vurguluyordu.

Gürcistan parti örgütü son yıllarda yönetim alanında yapılan denemelerde belli bir deney birikimi elde etti. Burada, ekonomi mekanizmasının yenilenmesine ve partinin ekonomiyi yönetme stilinin mükemmelleştirilmesine ilişkin sorunlar kapsamlı, bütünsel bir biçimde ele alınıyor.

Denemelere ilk önce tarımda başlandı: Cumhuriyetin bir bölgesinde, tarım işletmelerini ve tarımla bağlı yan sektörleri birleştiren Tarım-Endüstri Kompleksi'nin kurulması bunun ilk belirtisiydi. Böyle bir karar etrafında çok tartışmalar oldu, itirazlar ve kuşku ileri sürüldü, ama sonuçta denemenin başarılı olduğu görüldü. Bölge ekonomisinin kalkınmasında adeta bir sıçrama sağlandı. Öteki Birlik Cumhuriyetleri'nde yapılan denemelerin sonuçları da dikkate alınarak, bizim bu denememiz tüm ülke ölçüsünde benimsendi ve geliştirildi.

Şimdi, Bölgesel Tarım-Endüstri Birlikleri (BTEB) merkezi fonlara sahiptirler ve bu fonlar, adı geçen birlikler içinde yer alan işletmelerin ayırdığı parasal kaynaklardan oluşmaktadır. Gürcistan SSC'de bu fonlarda biriken para, geçen yıl itibarıyla 50 milyon rubleyi aşmış bulunuyor ve bu oldukça büyük para, yerel girişimciliğe, ustaca, becerili çalışmaya gerçekten de geniş olanaklar sağlıyor. Bu parasal kaynaklar BTEB'lerin birçok sorunu kendi başlarına çözmelerini, işletmelerindeki orantısızlığı giderebilmelerini sağlıyor. Mayıs 1982'de SBKP MK Plenumu, bu deneye yüksek bir değer biçti.

Sözünü ettiğimiz bu deneyden sonra Cumhuriyet Tarım Bakanlığı, Toprak İslah ve Su İşleri Bakanlıklarının ve aynı zamanda Gürcistan SSC Tarım Tekniği Devlet Komitesi'nin katılımıyla Tarım Üretimi Birleşik Devlet Komitesi oluşturuldu. Bununla, bir dizi ara halkalar ortadan kaldırıldığı gibi, halk ekonomisinin bu dalının yönetilmesinde uzmanlık düzeyinin yükseltilmesi sağlandı. Şimdi, bölgelerde de benzer daireler bir çatı

(5) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 36, s. 152.

(6) Agy, c. 43, s. 234.

altında toplanıyor. Bu yeni yapı, üretimin çözümleyici kesimlerinde iş-gücünün ve maddi kaynakların daha iyi yoğunlaştırılması için olanaklar yaratıyor. İşletmelerde gerekli donatımın, yedek parçaların, inşaat malzemesi, akaryakıt, gübre, hayvan yemi ve benzerlerinin sağlanması için merkezi bir dağıtım örgütlendi. Tek sözle biz, köye ilişkin bütünsel devlet politikasının başarıyla yaşama geçirilmesi için Cumhuriyetimizde gerekli koşulların yaratılmış olduğu kanısındayız.

Gürcistan'ın birçok bölgesinde kamu işletmeleriyle kişilerin yan gelir kaynağı sağlamak için sahip oldukları işletmeler arasında işbirliğinin yeni ve ilginç biçimleri uygulanıyor. Bu tür yan gelir işletmelerini Cumhuriyetin gıda programı içine aktif ve planlı bir biçimde çekerek, bu işletmelerdeki üretimin amaca yönelik olarak yönetilmesi sağlanmıştır.

Tarım alanındaki deneylerin umut verici sonuçları bizi, çok daha güç bir işin, yani endüstri alanında artık temel bir mekanizma haline gelmiş olan ve uzun zamandır uygulanan yönetim işlerinin yetkinleştirilmesi üzerine cesaretle gitmeye esinlendirdi. Ne ki, SBKP MK'nin son kararlarında da vurgulandığı gibi, bu alanda birçok şeyin yenilenmesi gerekiyor. Gürcistan'da şimdi pratikte denenmekte olan yeniliklerin özünü ekonomik mekanizmanın, dairenin, işletmenin, bakanlığın çıkarlarını, yerel çıkarları her şeyin üstüne koymaya karşı daha kararlı bir savaşım yürütülmesi için, ortak devlet çıkarlarının gözetilmesi amacıyla kullanılması oluşturuş.

Poti kentinde iki yıldan beri halk vekilleri Sovyeti'nin örgütçülük ve denetim işlevlerinin etkinleştirilmesi için somut biçimler arama çalışmaları yapıyor. Sovyet'in yürütme komitesine bağlı olarak sektörlerarası bir birim oluşturuldu ve ekonomiyi yönetmede bölgesel organlar düzeyindeki yetkilerle donatıldı. Bu yeni organ ekonomik hesap temelinde, yani işletmelerin kendi giderlerini kendi karşılayarak çalışıyor ve hangi bakanlığa ve genel müdürlüğe bağlı olduğuna bakmaksızın kent sınırları içinde bulunan tüm işletmeleri, birlikleri ve kuruluşları operatif olarak yönetiyor. Bu organ, adı geçen işletme ve kuruluşların çalışmalarını denetliyor, endüstri-ekonomik potansiyelin en iyi bir biçimde ve tam olarak kullanılmasını sağlamaya çalışıyor, üretim artıklarından olduğunca daha çok yararlanmak, taşımacılık işlerini daha iyi örgütlemek, maddi-tekniş donatımı daha düzenli olarak yerine ulaştırmak ve benzeri sektörlerarası sorunların çözümünü ayarlıyor. Kent bütçesinde yeni özel bir kalem açılmış bulunuyor: Birlik içinde yer alan işletmeler planda öngörülen kârın yüzde 10'unu ve planüstü elde edilen kârın da yüzde 50'sini bu özel kaleme yatırıyorlar. (7) Burada kendi örgütlerinin azami ölçüde kâr

(7) Bu parasal kaynaklar geniş tüketim malları üretimi ve hizmetler alanında ve ayrıca sektörlerarası önemi olan maddeler üretiminde kullanılıyor.

etmesi ve bu kârın bakanlıklara ve genel müdürlüklere ve bir bütün olarak da devlete bağlı olan işletmelerdeki kârdan daha az olmamasında bu birliklerin

İşletmelerin SSCB Devlet Bütçesi'ne ayırdıkları pay 1983'ün il yarısında (bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla) yüzde 23 oranında, Cumhuriyet bütçesine kıyasla ise yüzde 34 oranında yükseldi.

Ek kârın, ancak ekonomik faaliyetin nicel ve nitel göstergelerinin esaslı olarak iyileştirilmesi sonucu elde edilebileceğine göre, Poti'de emek verimliliğini her alanda yükseltme, maliyeti azaltma, girdileri ve zararı olanaklı en az düzeye indirme ödevi başa alındı. Bu bakımdan birlik, önemli ekonomik ilerleme kaydetti.

Deneyebilir ki, yeni tip ekonomik bağların, yeni bölgesel-sektörlerarası bağların oluşturulması yerel organları, sadece kendi çıkarlarını değil, ortak devlet çıkarılarını da gözönünde bulundurarak ekonomik ve sosyal sorunları komple biçimde çözmelerini, işletmelerin, dairelerin, bakanlıkların çıkarlarını, yerel çıkarları her şeyin üstünde tutan unsurların üstesinden gelinmesini sağlıyor.

Biz şu olguya da ilkesel bir önem veriyoruz ki, SBKP MK deney düzeyinde ve Birlik Cumhuriyetleri bakanlıkları ve genel müdürlüklerinin aktif katılımıyla sektörler ve yerel yönetim organları arasında karşılıklı ilişki biçimi oluşturmak için Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne ve Gürcistan SSC Bakanlar Kurulu'na öneride bulunmuştur. İşte bu olgu bizim önümüzde en elverişli olanaklar yaratmaktadır.

SSCB'de endüstrinin birçok dalında şimdi işletme ve birliklerin ekonomik hesap haklarının genişletilmesi yönünde, çalışmanın sonunda elde edilen sonuçlar bakımından onların sorumluluğunun artırılmasına ilişkin geniş çaplı denemeler yapılıyor. Cumhuriyetimizde uygulamaya konulan yeniliklerle bu deneme nasıl bağdaştırılıyor? Örneğin, Poti'de bölgesel-sektörlerarası birliklerin oluşturulmasının ana amacı, ekonomik hesabın özendirici temeli üzerinde ve tüm bölgesel kompleksin başlıca teknik ve ekonomik göstergelerinin iyileştirilmesiyle daha büyük sonuçlar elde etmektir. Bu, ayrı bir sektör çerçevesindeki işletmelerde, her türlü ekonomik hesap bağımsızlığının temelini oluşturan ekonomik özendirme fonlarının çok daha etkin bir biçimde oluşmasına yol açıyor. Ne ki, bölgesel birlik de, kendisi için başlıca ekonomik manivela olan merkezi fonun ⁽⁸⁾ azami ölçüde artıp büyümesine daha az bir ilgi gösteremez.

Böylece, her iki denemenin ekonomik modelleri birbirine uygun düşüyor, başka bir deyişle, birbirlerini tamamlıyor, birbirleriyle perçinleşiyorlar. Bu bağlamda bunlar, SSCB'de ekonomik mekanizmanın mükemme-

(8) Bu fon, üretimin genişletilmesi ve sosyal-kültürel gereksinimlerin karşılanması yönünde kullanılıyor.

leştirilmesine ilişkin önlemleri kapsayan tek bir kompleksin iki bileşkeni olarak da ele alınabilir. Yerel yönetim organlarının katılımı olmadan sektörel deneylerin geliştirilmesi ve derinleştirilmesi düşünülemez.

Sorumluluktan, işletme ve birliklerin ekonomik bağımsızlığından söz ederken, şunu bir kez daha vurgulamak gerekir ki, bunlar merkezi yönetim ve planlamanın her bakımdan güçlendirilmesi çalışmalarına ters düşmemektedir. Sadece bölgelerin değil, aynı zamanda tüm devletin ekonomik potansiyelinin çoğalmasına yolu açan böyle bir bağımsızlık gereklidir, çünkü ayrı ayrı Cumhuriyetlerin, kentlerin ve bölgelerinin çıkarları ancak böyle daha iyi gözetilebilir.

Başkasının sırtından geçinme heveslerinin üstesinden gelmek, bizim tüm önlemlerimizin gelişmesinin ana doğrultusunu oluşturan ekonomik hesap yöntemini daha tam olarak uygulamak Cumhuriyetimizin parti, devlet (sovyet) ve ekonomik organlarının güçlerini yönelttikleri önemli bir alanı oluşturuyor. Konstantin Çernenko'nun vurguladığı gibi, yedek kaynakların temelini ekonomik mekanizmanın daha da mükemmelleştirilmesi, bu arada ekonomik hesap yöntemlerinin geliştirilmesi oluşturuyor. ⁽⁹⁾

Biz bunu Gürcistan'da, kendi örneğimizde çok daha iyi kavramış bulunuyoruz. Örneğin, uzun zamandır Karadeniz kıyılarını aşınmaya karşı koruma sorununu çözmeyi başaramıyorduk. Büyük miktarda para harcanıyordu, ama elle tutulur, gözle görülür sonuçlar alınamıyordu. Kıyı boyunca yüzlerce hektarlık alan elden çıkıyordu. Kıyıların korunması üzerinde özel çalışma yürütecek bir bilimsel-üretim birliğinin oluşturulmasından sonra bu alanda nitel bir ilerleme kaydedildi. Bilim, pratiğin önüne koşullar koyma, üretim faaliyetlerini yönetme hakkına sahip oldu. Bu, gözle görülür sonuçlar vermede gecikmedi: Kıyının her kilometresinin korunması, eskisine göre, şimdi iki kat daha ucuza malolacaktır.

Böyle örnekler çoktur. Bir tanesini daha belirtelim. Tiflis'te çeşitli kurumlara bağlı taşıt hizmetleri birleştirilip tek bir kent taşımacılığı birliğinin oluşturulmasından sonra, ki bu birlik metro dışında tüm yolcu taşımacılığını yönetmeyi kendi elinde toplamıştır, parasal kaynakların kullanımını birden iyileştirdi, taşımacılık çok daha düzenli ve verimli hale geldi; halka götürülen hizmetler daha yüksek düzeye çıktı.

Geçenlerde SBKP Merkez Komitesi finans-kredi işlerinin iyileştirilmesine ve mali disiplinin sağlanmasına ilişkin bir karar aldı. Bu, olağanüstü önemi olan bir sorundur, çünkü maliye, tıpkı bir ayna gibi, üretimin durumunu, bu arada onun kusurlarını yansıtıyor. SSCB Devlet Bankası'nın desteğiyle biz bu alanda bir deneye başlamış bulunuyoruz: Bankalar ile ekonomik kuruluşlar arasında kredi ilişkileri konusunda yeni

⁽⁹⁾ Bak: «Pravda», 3 Mart 1984.

biçimlerin denemesini yapıyoruz. Bu, öncelikle bankanın rolünün, onun devlet kaynaklarının tutumlu ve verimli kullanılması yönünde etkinliğin artmasını sağlayan bir denemedir. Planları yerine getiren işletmelere, daha büyük oranda faizler saptanarak, kredi sağlanmaktadır. Bankalar, mali güçlük içinde bulunan ekonomik birimlerle kredi ilişkilerini kesmekte, tersine bunların faaliyetlerinin iyileşmesine yardımcı olan amaca yönelik çalışma yürütmektedirler.

Gürcistan SSC'deki ekonomik deneylerin önemli bir yanını da bilim ve tekniğin rolünü artırmak oluşturuyor. Biz, işletme kolektifleriyle bilim kurumları arasında verimli, yaratıcı bir partnerliği geliştirmek, bilim kurumlarının yapısını yetkinleştirmek için ciddi önlemler aldık. Bilimsel-teknik ilerlemenin yönetilmesine ilişkin olarak uzun zamandan beri denenecek oluşturulan sistem Gürcistan Komünist Partisi MK Plenumu'nda ele alındı. Bu sistemin Cumhuriyetimizde bugün ekonomik alanın tüm halkalarını, tüm düzeylerini kapsadığını söylersek, hiçbir abartma yapmış olmayız. Bilim ve bilimsel-teknik ilerleme konusunda bir Koordinasyon Konseyi ve buna bağlı olarak sektörlerde seksiyonlar oluşturuldu ve bunların başına MK sekreterleri, Bakanlar Kurulu başkan yardımcıları getirildi. Ayrıca bakanlıklarda, genel müdürlüklerde, kentlerde ve bölgelerde benzer birimler oluşturuldu. Devlet Planlama Komitesi'nin bir kolu olan Gürcistan SSC Devlet Bilim ve Teknik Komitesi bu sistemin çalışma organıdır. Ve bu organın çalışmalarında ve işlevlerinde önemli bir iyileşme olmuştur.

Yenilikler bilim ile üretim arasındaki ilişkileri de kapsamaktadır. Araştırma kurumlarıyla işletme ve fabrikalar arasında partnerliğin geliştirilmesi, işbirliği yapan tarafların her hangi bir yeniliğin en kısa süre içinde uygulanmasına ilgisini artırıcı yönde önlemler alınmaktadır. Bilim kurumlarındaki kolektiflerin işletmelerle yapılan anlaşmalardaki yükümlülüklerini yerine getirmede maddi bakımdan özendirilmesine ilişkin yeni biçimler deneme safhasındadır. Cumhuriyetimizde, yeni tekniğin endüstri alanında uygulanması sonucu elde edilen yıllık gelir, 1972'ye oranla dört kat artmış bulunuyor.

Yönetme alanındaki denemelerimizin bir başka yönü de, bütün bir bölgenin sosyal-ekonomik yaşamının çeşitli alanlarını kapsamasıyla ve aynı zamanda büyük ekonomik ve sosyal sorunların çözümünü öngören çok daha geniş ve kapsamlı yaklaşımlar içermesiyle bağlıdır. Böyle bir eğilimi bölgesel tarım-endüstri birliklerinin çalışmalarında, Poti'deki yoldaşların örneklerinde izlemek mümkündür. Geniş tüketim malları üretiminin genişletilmesi konusunda son zamanlarda alınan önlemler de bu doğrultudadır. Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne bağlı olarak Cumhuriyet düzeyinde kurulmuş bulunan ve MK sekreterlerinden biri tarafından yönetilen bir komisyon böyle bir gelişmenin perspektifleri üzerinde çalışmalar yürütüyor. Halkın, geniş tüketim malları gereksinimlerini

karşılama çalışmalarını örgütleyen bir Merkez, Cumhuriyetimizde bu komisyonun çalışma organını oluşturuyor. Merkez'in ana ödevi, endüstri ile ticaret örgütlerinin çıkarlarını daha uyumlu hale getirmektir. Cumhuriyet Hafif Endüstri Bakanlığı bu doğrultuda araştırmalar yapmaya başladı.

Cumhuriyet çapında bugün yaklaşık 30 ekonomik deney yapılmaktadır. Bunların sonuçları, kuşkusuz, her zaman başarılı olmuyor. Kaldı ki, bu da önemlidir, bu da bir deneydir. Üstelik bu türden her yapıcılık parti kadrolarının düşüncesinde bir iz bırakıyor. Zaman olmuştur, «deney» sözcüğü kimi yöneticileri tedirgin etmeye yetmiştir. Bugün ise, deney yapmak, ekonomik sorunlara yaratıcılıkla yaklaşmak artık hiç kimsede hayret uyandırmıyor. Tersine, sorunlara yeni, daha rasyonel çözüm yolları aramak, partinin ekonomiyi ve toplumsal-politik yaşamı yönetme tarzının karakteristik bir çizgisi oluyor. Ve işte bunda sosyalist demokrasinin derinleştirilmesi süreci kendini gösteriyor. Böyle bir çalışma tarzını, böylesi bir yaklaşımı tüm emekçi kolektiflerinde, yönetim organlarında egemen kılmayı düşünüyoruz.

3

Bugün partinin ekonomiyi yönetmedeki başarısı ideolojik, örgütsel ve ekonomik çalışmaların bütünselliğine ilişkin Leninci ilkenin gerçekleştirilmesine her zamankinden daha çok bağlıdır. Ekonomik ilerlemenin ideolojik güvencesini sağlamak için partinin ekonomi ile ideoloji arasında, ekonomi ile politika arasında daha sıkı, organik bağlar kurmasını gerekli kılıyor. Yaşamın yüce kazanımlarından biri olan ekonomik süreçleri etkileme becerisi göstermek, işte bizim şimdi kadrolara yönelttiğimiz ısrarlı istem budur.

Gürcistan parti örgütü kadrolarla çalışmayı, yukarıda sözünü ettiğimiz SBKP Merkez Komitesi'nin 1972 yılındaki kararının yerine getirilmesi sırasında en ön plana aldı. Biz, bu alanda da pek çok güçlüklerle karşılaştık. Saygınlığını yitiren, yeni istemlere ayak uyduramayan, eski kafayla düşünüp hareket eden kimi yöneticilerden arınmamız gerekti. Onların yerine sadece namuslu, dürüst, partiye ve halkına sadık işçileri getirmek yeterli olmadı, aynı zamanda yetenekli uzmanları, tek sözle gerekli politik niteliklere sahip ve becerikli kadroları yetiştirmek, eğitmek gerekti.

Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin 12. Plenumu (1979) Cumhuriyet parti örgütünün kadro politikasında önemli bir aşamayı başlatan şu kararı aldı: Kadrolarla çalışma konusunda bir Koordinasyon Konseyi'ni oluşturmak. Her düzeydeki yöneticilerle birlikte ve ortaklaşa parti, sovyet, ekonomik ve toplumsal örgütlerin çalışmalarının ana yönlerini belirlemek, kadrolar konusunda tüm temel ödevlerin çözümü üzerinde çabaları yoğunlaştırmak, bu Konseyin yetki alanını oluşturdu.

Kadroların eğitimiyle ilgili olarak kapsamlı bir sistem hazırlandı. Göreve atandıktan sonra ve çalışmanın her yeni aşamasında yönetici kadrolar Cumhuriyet düzeyindeki parti ve sovyet organlarında, bakanlıklarda ve genel müdürlüklerde, toplumsal örgütlerde belli bir staj görüyorlar. Eğitim çalışmaları Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne bağlı Kadroların Uzmanlık Düzeyini Yükseltme Merkezi tarafından özel programlar çerçevesinde yürütülüyor. Böyle bir eğitim sistemi yönetici kadro yapısında önemli bir iyileşmeyi sağladı ve bu da dolayısıyla Cumhuriyetimizde ekonomik ve sosyal gelişmeyi olumlu yönde etkiledi. Bizim kadrolarımız «gençleşti», onların arasında perspektifli yoldaşların, kadınların, SSCB'deki çeşitli uluslardan temsilcilerin, tek sözle yaşamın iyi bir okulundan geçmiş insanların sayısı daha da çoğaldı.

Kadro seçimi ve kadroların göreve getirilmeleri demokratik esaslara göre yürütülüyor: Emekçi kolektiflerinin, temel parti örgütlerinin ve tek tek komünistlerin görüşleri geniş ölçüde dikkate alınıyor. Bir yönetici göreve atanırken onun olumlu ve olumsuz niteliklerinin, kusurlarının, hakkında belirtilen görüşlerin yansıtıldığı özgeçmişi de onaylanmış oluyor. Ayrıca, kadrolar hakkında partinin görüşünü ortaya koyan belgeler de düzenleniyor. Parti komitelerinin büroları, her yöneticiden resmi görevlerini yerine getirip getirmemesi konusunda raporlar hazırlamasını istiyor. Bu denetim yöntemi çok verimli ve etkili oluyor.

Yönetme işlerinde demokratik temelleri genişletme ve derinleştirme doğrultusu Cumhuriyetimizdeki tüm girişim ve atılımların karakteristik çizgisini oluşturuyor. Ekonomik alanda böyle bir demokrasinin işleyişi, örneğin, bölgesel tarım-endüstri birlikleri yönetim konseyleri eylemlerinde açık olarak kendini gösteriyor. Bu mesleki yönetim organı, bölgenin bütünsel gelişmesine ilişkin büyük sorunları kolektif olarak çözüyor. Poti'deki bölgesel birliğin ve ekonomiyi yönetmedeki öteki yerel birimlerin çalışmalarının temelini benzer ilkeler oluşturuyor.

Böyle bir yönetimde kolektifçilik, arkadaşlık, akılcı öğütlere kulak verme, değerli ve yararlı olan her şeyi destekleme becerisi Leninci çalışma tarzının vazgeçilmez çizgisidir. İşte bu tarzı biz Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin, onun Büro ve Sekreterliği'nin çalışmalarının temeli yapmaya çalışıyoruz. Yürütmeye ilişkin doğru, tutarlı kararların sağlam temelini de işte bu oluşturuyor.

SBKP Merkez Komitesi'nin kararında (1983) Gürcistan parti örgütünün parti, sovyet ve ekonomik organlarının hazırlıklı kadrolarla güçlendirilmesine ardıcıl bir özen gösterdiği belirtiliyor. Böyle bir değerlendirmeye layık olmak bizim için büyük bir onurdur. Ne ki, bu bize çok daha büyük sorumluluklar da yüklüyor.

SBKP Merkez Komitesi, kadrolarda çağdaş ekonomik düşünme tarzının oluşturulması ödevini öne koydu. Bu, gelişmiş sosyalizmin yetkinleş-

tirilmesinin başlıca önkoşullarından biridir ve aynı zamanda ekonominin ve ekonomi bilimlerinin öneminin gitgide artması koşullarında gelişmiş sosyalizmin nesnel yasallığıdır. Burada sözkonusu olan ekonomik olayları düşünce süzgecinden geçirip kavramak, bunların özüne inmek, ekonomik kavramları, kategori ve konseptleri benimsemek, gerçeklerle karşılaştırmak, üretimle ilgili sorunlara doğru bir yaklaşım ve yönelim gösterebilmek yeteneğidir.

Bu alanda çağdaşça düşünebilmek demek pratik çalışmalarda önceliği yönetmede bütünselliğe vermek, yaratıcılığın koşullarını oluşturmak, yüksek ihtisas sahibi uzmanlar hazırlayıp yetiştirmek, atılcılık, yaratıcılık, yenilikçilik ve gerçekten sosyalist girişimcilik ruhunun yerleşmesini sağlamak demektir. Dikkatleri stratejik sorunlar ve doğrultular üzerinde yoğunlaştırmak, gelişmiş sosyalizm yasallıklarını doğru saptamak ve bunlardan ustalıkla yararlanmak ve bu temelde bilim, teknik, üretim ve sosyal alanlarda yapısal, öncelikli politikalar uygulamak demektir. Ekonomik düşünme konusunda bize yönelik kesin istemler bunlardır. Bunun içindir ki, biz, ekonomik sorunlara her türlü üstünkörü yaklaşımlara karşı ödünsüz bir savaşım yürütüyoruz. Ekonomide amatörlük yapılamaz. Ekonomik alanda amatörlük her zaman onarımı olanaksız çok ağır sonuçlar verebilir.

Ekonomik alandaki çalışmaların ve ekonomik düşüncenin düzeyini gerçekten yükseltebilmek için varolan ve gelişen süreçleri ve olayları derinlemesine ve her yönüyle çözümlemek, yani geçmişi eleştiri süzgecinden geçirip değerlendirmek, günümüzdekilerin eksi ve artılarını tartmak, yarını doğru değerlendirmek gerekiyor. Böyle bir ustalık, yönetici kadrolarda ekonomik sorunların çözümüne politik bir yaklaşımın oluşmasını ve yerleşmesini olanaklı kılıyor.

Ekonomi ve disiplin birbirinden ayrılmaz iki kavramdır. Bundan ötürüdür ki biz, sosyalizme özgü yaşam tarzının, sağlıklı bir moral-politik iklimin daha da kökleştirilmesini, örnek bir toplumsal düzenliliğin sağlanmasını, tek sözle verimli bir çalışma için gerekli koşulları yaratan, yaratıcı bir ortam oluşturan her şeyi ekonomik ilerlemenin, gelişmiş sosyalizmin yetkinleştirilmesinin gerekli koşulu saymaktayız.

İdeolojik, örgütsel ve ekonomik çalışmalarda bütünlüğü sağlayarak parti örgütleri, örneğin, emekçi kolektiflerinde düzen ve disiplini sağlamlaştırmak için yürütülen savaşımı daha sağlam temellere oturtmaya, her alanda örgütlülüğü yükseltmeye, yurtseverlik girişimlerini ve hareketlerini daha da yaygınlaştırmaya özen gösteriyorlar. Gürcistan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne bağlı olarak çalışan ve bir eşgüdüm organı işlevini gören bir grup disiplini sağlamlaştırma ve sosyalist yasalara uyulmasını sağlama yönünde çalışmalar yürütüyor. Benzer çalışma grupları parti kent ve bölge komitelerinde, bakanlıklarda ve genel müdürlüklerde

de oluşturulmuş bulunuyor. Ayrıca çalışma disiplinine ilişkin istatistikler tutuluyor ve bu istatistik veriler, sadece geçen yıl içinde iş zamanı kay-bındaki azalmalar sonucu ek olarak 40 milyon ruble değerinde sanayi ürünleri üretildiğini gösteriyor. Son zamanlarda kooperatiflerin devlete sağlayacakları ürünleri teslim etmede disiplinin sağlamlaştırılmasına özel bir önem veriliyor. Halk denetim organları, asayiş işlerinden, yasalara uyulmasını sağlamada sorumlu organlar da çalışmalarını aktifleştiriyorlar.

İdeolojik, örgütsel ve ekonomik çalışmalarda bütünselliğin her şeyden önce temel parti örgütlerinde korunması çok önemlidir. Bu özellikle halk girişimciliğinin her bakımdan özendirilmesiyle, ekonomik kalkınmanın güçlü bir kolunu oluşturan sosyalist yarışma hareketinin yaygınlaştırılmasıyla yakından ilgilidir. Temel parti örgütlerinin, parti gruplarının ve yakın geçmişte doğrudan atölyelerde, işçi kolektiflerinde ve üretim birimlerinde parti örgütçüleri ve politik ajitatörler için kurulan enstitünün rolü endüstride, kuruculuk ve taşımacılık alanında emeğin ve ödemenin örgütlenmesine ilişkin yeni bir yöntemin, yani ekip çalışması yönteminin şimdi geniş ölçüde uygulamaya konmasıyla daha da artmıştır. Cumhuriyetin tarım dalında bu yöntemle yaklaşık iki bin temel emekçi kolektif çalışmaktadır.

Gürcistan parti örgütünün ekonomik alandaki örgütsel ve politik çalışmaları sağlam bir teorik ve pratik temele dayanmaktadır. Leninci çalışma tarzı temelinde yönetmeyi mükemmelleştirerek, ekonomik mekanizmayı yenileyerek ve bununla partinin toplumu yönetme düzeyini daha da yükseltmek için sağlam olanak ve güvencelerini yaratırken biz, gelişmiş sosyalizm koşullarında partinin öncü rolünün güçlenmesinin geniş diyalektik biçimini işte burada görüyoruz.

İrkçıları başvurdukları manevralar da kurtarmayacak

Aifred Nzo

Güney Afrika Ulusal Kongresi (AUK) Genel Sekreteri

Güney Afrika'daki durumun dikkat çeken bir özelliği, ırkçı rejime karşı halkın savaşımasının yükselmesidir. Son zamanlarda beyaz kesimin temsilcilerini bile içine alan bu savaşım toplumun giderek daha geniş kesimlerini kapsıyor. İrkçılar artık bu yükselişi baskı ve terör kullanarak kontrol edemiyorlar, bundan ötürü çeşitli manevralara baş vurmak zorunda kalıyorlar. Ancak yığınlar kendi çıkarlarını gerçekten dile getirenlerin çevresinde artan ölçüde toparlanıyorlar ve nefret edilen rejimle ölüm kalım savaşımına girişiyorlar.

Ülkemizde sömürgeciliğin kendine özgü bir biçimi ortaya çıkmıştır; ezenlerle ezilenler tek ve aynı ülkede yaşıyorlar. İrkçi sömürge yönetimi egemenliklerini bazı uzak sömürgeci metropollerden değil, «hemen yerinde» icra ediyorlar.

İrkçılar Afrikalılara ayrılmış alanlarda (ülke toprağının % 13'ü, geri kalan topraklar beyaz azınlık tarafından işgal edilmiştir) herhangi bir ekonomik gelişme kavramını hiçbir zaman kabul etmediler. Afrika nüfusunun tek işlevi, egemen burjuva elitine, ucuz emek sağlamaktır. Rejimi desteklemek için, ırkçı parlamento Afrikalıların haklarını daha da kısımayı amaçlayan bir dizi kanun çıkardı, böylece onları, acımasız kapitalist sömürünün kurbanları haline getirdi.

Halkımızın geniş kesimleri, Güney Afrika'ya zorla giydirilen sınırlı «bağımsızlık» kılıfı içinde, ülkelerinin şimdiki sömürge statüsünü hiçbir zaman kabul etmediler. 1912'de Afrika Ulusal Kongresi kurulur kurulmaz, önderleri, beyaz azınlığın yasadışı yönetimiyle bağımlı sorunların çözümü için, düzenli olarak İngiliz hükümetine baş vurmaya ve Londra'ya delegasyonlar yollamaya başladılar.

Apartayd yerli Güney Afrika nüfusunun sosyal ve ulusal sömürsünün en vahşi biçimi olduğu, halkımızın «özel» sömürge statüsünün kalıcı olmasına hizmet ettiği için, sömürgeciliğe karşı savaşımı, apartayd'a karşı savaşımdan ayırmıyoruz. Bunun için AUK ülkenin rejimini, ırkçı ve sömürgeci olarak tanımlıyor.

Bizim ana amacımız, Güney Afrika halkının kendi gerçek demokratik devletini kurabilmesini sağlamak için erki beyaz azınlığın elinden almaktır. Erkin halka geçmesi, kaçınılmazlıkla ırkçılığın ve tüm sosyal ve politik yapılarının tamamen safdışı edilmesiyle sonuçlanacak, çünkü ırkçı devletin herhangi bir «reform»u söz konusu değildir. İrkçi rejimin tümüyle

yokedilmesinden sonra yığınlar 1955 başlarında ulusal bağımsızlık hareketinin geliştirdiği program, «Özgürlük Bildirisi» temelinde yeni bir sistem kurmaya girişecektir. Program'ın temel maddelerinin birinde şöyle deniyor: Güney Afrika, içinde yaşayan herkese ait olmalıdır. Tüm halkın değil, nüfusun sadece bir bölümünün istek ve arzuları doğrultusunda hareket eden hiçbir hükümetin varolmaya hakkı yoktur.

Devrimci hareket başlıca amacına, yani erki ele geçirme amacına ulaşabilmek için hangi temel stratejik görevleri çözmek zorundadır?

Birincisi, baskı altındaki nüfusun tüm katmanlarının politik aktifliğini artırmak, onları ortak savaşında birleştirmek ve önlerindeki somut perspektifleri daha iyi görebilmeleri için bilinç düzeylerini yükseltmek zorunludur. Biz diktatörlüğe karşı yerel, bölgesel ya da ulusal olsun, her düzeyde direnme yeteneğinde olan bir yığınsal politik güç yaratmak istiyoruz.

İkincisi, 1960'da ırkçı yönetim tarafından yasadışı ilan edildiğinden bu yana illegal olarak faaliyetini sürdüren, öncü ulusal kurtuluş hareketini pekiştirmektir. Yığınların hergünkü politik etkinliklerini, onların eylemlerini yönetebilmesi ve rejimi devirme savaşımının gerçek genel kurmayı olabilmesi için, hareketin gizli çalışma ağını güçlendirmek ve yaygınlaştırmak önemlidir.

Üçüncüsü, diktatörlüğe karşı koymada kullanacağımız silah cephaneliğini genişletmeliyiz. AUK, bağlaşıkları ve ülkedeki tüm ilerici güçler, daha önce kullanılmış eski yöntemlere dayanmanın olanaksız olduğunun uzun zamandır farkındadırlar. Hepimiz, geçmişte asıl kuvvetin barışçıl savaşım yolunda olduğunu biliyoruz. Ne ki, 1961'lere doğru, yığınların 1950'lerdeki güçlü eylemlerinin seyrinde geliştirdikleri istemleri rejimin gönüllü olarak kabul etmeyeceği açıkça ortaya çıktı. Tersine yetkililer baskı aygıtını güçlendirdiler. Biz, ulusal kurtuluş hareketinin silahlı biçimini geliştirme, halkın beyaz azınlık yönetiminin şiddetine kendi devrimci şiddetiyle karşı koymasını olanaklı kılma kararıyla buna yanıt verdik. Savaşımın bu biçimi hiçbir şekilde yalnızca askeri eylemlere indirgenemez. Bu, yığınların politik faaliyetiyle sıkıca bağlanarak, genel halk hareketinin kopmaz bir parçasını oluşturuyor.

Biz aynı zamanda, baskı altındaki Güney Afrika halkının savaşımını desteklemeleri için uluslararası kamuoyunu da harekete geçirmek göreviyle karşı karşıyayız. Bu, özellikle, uluslararası topluluğun bizim davamızla daha etkin dayanışmasını geliştirecek açık ve somut bir program gerektiriyor.

Güney Afrika halkının bağımsızlığına kavuşması, ülkelerinde adil ve demokratik bir devlet kurabilmesi için çözmesi gereken stratejik görevleri bunlardır.

Bugün, silahlı savaşımlarımızın evriminin ve şu andaki durumunun kapsamlı ve nesnel bir çözümlemesini yapmaya çalışıyoruz. AUK ve bağlaşıkları, baskı altındaki nüfusa direnişin bu biçimini öğrenmenin acil gereksinim olduğunu açıkladılar. Rejim yığınların istemlerini reddederek, onlara karşı terör ve baskı kampanyasını tırmadığında bu zorunlu hale geldi.

Bizim için en önemlisi, halka, egemen çevrelerin yaralanabilir olduğunu, onlara darbeler indirilebileceğini ve yenilgiye uğratılabileceğini göstermektir. Doğal olarak silahlı savaşımın ilk aşaması, etkin askeri operasyonlar, ancak değişik savaşım biçimlerini kullanabilmek için özel olarak eğitilmiş halk ordusunun birimleri tarafından yönetebilirdi. Bu aşamada vuruşlar (çok kere sabotaj eylemleri) öncelikle düşmanın yaşamsal önemdeki hedeflerine indirildi. Bu, devrimcilerin savaşım verme yeteneği ortaya koyuyor ve halkın kendi gücüne ve zorba rejim üzerinde utkuya ulaşabileceğine güvenlerini pekiştiriyordu. Ancak bizim silahlı savaşım kavramımız hiçbir şekilde halkın çıkarına hareket eden birkaç askeri birimin savaştığı, halkın kendisinin ise pasif seyirciler olarak kaldığı bir savaşım kavramıyla sınırlı değildir. Savaşımın diyalektiği belli bir aşamada yığınların eyleme aktif katılımını, sonuçta gerçek bir halk savaşımı olmasını gerektiriyor. AUK'nin deneyimi halk tarafından rejime karşı daha güçlü bir direnişin sağlanmasının, örneğin, özgürlük savaşçılarına yiyecek, barınak ve öteki yardım biçimlerini sağlayarak olanaklı olduğunu gösteriyor.

Bizim büyüyen silahlı savaşımındaki başarımız ırkçı ordu içinde dikkate değer sorunlar doğurdu. Giderek daha fazla genç beyaz asker güvenirliliğini yitiren ve gelişmiş silahlarla savaşmak ve 1976'da olduğu şekilde (!) çocukları bile öldürmek için kullanılan bir sistemi savunmanın yararsızlığını fark etmeye başladı. Savaşa karşı bu isteksizlik asker kaçaklarının sayısını artırdı. Beyazlar arasında alternatif demokratik eğilimler ortaya çıkıyor ve taban buluyor.

Mesleklerinin doğası ve yüksek derecedeki örgütlülükleri nedeniyle işçiler, rejime karşı savaşımın ana gücüdür. Burada her şeyden önce Afrika proletaryası söz konusudur. İlk önce işçiler egemen sistemin adaletsizliğini hissediyor, onlar beyaz patronlar tarafından en acımasızca sömürülüyorlar.

Bugün, giderek daha çok işçinin kendi örgütlerine, emekçilerin sadece ekonomik değil, politik çıkarlarını da yükselten sendikalara katılıyor olmaları gerçeği çok önemlidir. 500.000'in üzerinde Afrikalı işçi sendikal harekette faaldir; harekette yer alanlar daha sıkı birlikten yanadırlar. İşçilerin örgütleri ve federasyonları tek bir demokratik sendikalar federas-

(!) 1976'da Soweto'da, Johannesburg'un bir kasabasında, barışçıl bir gösteriye ateş açıldı. Birkaç yüz insan öldürüldü. (Not Red.)

yonu kurmayı düşünüyorlar. AUK, özellikle sendikal birliği, emekçi halkın bizim politik çizgimiz temelinde birleştirilmesinden yana olan Güney Afrika Sendikalar Kongresi aracılığıyla bu hareketi destekliyor.

Sendikalar, işçi sınıfını parçalamak ve savaşkanlığını dinamitlemek için her çeşit hileye başvuran Güney Afrika yetkilileri tarafından baskıya hedef oluyorlar. Ne yazık ki, burjuvazi işçi sınıfı içinden kimilerini aldatmayı ve satın almayı başardı, böylece beyaz işçileri kapitalist sistemin savunucuları haline dönüştürerek, onları kendi Afrikalı sınıf kardeşlerinin karşısına çıkardı.

Afrikalı işçiler, proleter olarak ve derilerinin renklerinden dolayı iki kat sömürüye, sınıfsal ve ulusal baskıya hedef oluyorlar. Son çözümlemede, bu, onların sosyal statülerini kanıtlamaları için, şimdiki durumda onları ikinci sınıf vatandaş durumuna indiren politik engelleri kırmanın gerekli olduğunu ortaya koyuyor. Yürürlükteki yönetmeliklere göre, işçiler fabrika düzeylerinde bile pekçok ırkçı «kategorilere» bölünüyorlar: Beyazlar, doğal olarak, birinci kategoriye oluşturuyor, sonra melezler ve Hintliler var, ve sonra, en alt düzeyde, ekonomik çöküşlerden, bunalımlardan en çok zarar gören Afrikalı işçiler var. Onlar yalnızca işten ilk atılanlar olmuyor (iş kaybı onlar için sürekli bir tehdittir) aynı zamanda bir işleri olduğunda bile aldıkları açlık maaşlarıyla ailelerini geçindiremiyorlar. Tüm bunlar, proleterleri adaletsiz politik sistemin yokedilmesi gerektiği ve ülkenin yönetilmesinde hakları olan yerleri alacakları ve tüm halkın çıkarları doğrultusunda ülkenin ilerlemesini sağlayacak başka bir sistemle değiştirilmesi gerektiği sonucuna yöneltiyor. İşçiler yavaş yavaş bu misyonu başarmak için güvenilir bir bağlaşıklığa, tarım işçisi yığınlarına gereksinimleri olduğunu kavıyorlar.

Yüksek düzeyde iç göç Güney Afrika'nın tipik bir özelliğidir. Anlaşması sona eren köylü kökenli işçi eve dönüyor. Kapitalist sömürü ve sınıf hareketinin birinci elden deneyini kazanmış olan bu işçiler, tarım alanlarındaki ve Bantustan'lardaki halkı, yalnızca zaferin kendi durumlarını köklü olarak değiştireceğine ve onları ülkenin efendisi yapacağına ikna ederek, savaşımlı sürdürme ve geliştirmeye yöneltiyorlar.

Bugün, halka hem yığınsal politik savaşımında hem de sendikal harekette ortak eylemlerde bulunmayı öğretmek bizim için özellikle önemlidir. Geçen yıl, 700'ün üstünde işçi, gençlik, kadın, köylü örgütünü ve dinsel çevrelerin temsilcilerini içine alan Birleşik Demokratik Cephe'nin kurulması, bu doğrultuda büyük bir adım oldu. Böylece tek bir ırkçılık karşıtı cephenin ortaya çıkışından sözedebiliriz.

Güney Afrika'daki iç durum, apartayd'ın ortadan kaldırılması sorunu üzerindeki uluslararası durumdan ayrılamaz. Uluslararası örgütler tarafından benimsenmiş bir dizi karara karşı emperyalistler ırkçı rejimi des-

teklemede ısrar ediyorlar. Öne sürdükleri bir gerekçe rejimin «değişme»-ye yatkın olduğudur. Bu iddialar ırkçı başbakan B. W. Botha'nın Batı Avrupa gezisi sırasında özellikle gürültülü biçimde ileri sürüldü.

Bize gelince biz apartayd sisteminin değişmeyeceğini ya da «geliştirilemeyeceğini» kesinlikle ifade ediyoruz. Rejim kendini yenilemek ve halkın yaşamsal çıkarlarını ifade etmekten acizdir. Bu apartayd'ın mutlak doğasından dolayı olanaksızdır; onun temel misyonu burjuvaziye hizmet etmek, kapitalist sistemi savunmak, beyaz azınlık yönetimini korumak ve pekiştirmektir. Bu nedenle ister baskı ve terörün açık yoğunlaştırılması, isterse de sözde reform programının ilerletilmesi olsun egemen çevrelerin her hareketi, ırkçı rejimi sürekli kılmayı amaçlamaktadır.

Rejimin bir avuç destekçisinin apartayd'ın olası «evrimin»den söz etme hakkı veren böylesi reformlardan biri, aslında tümüyle sahte olan sözde melez ve Hint nüfusa beyaz azınlıkla birlikte «erki paylaşma» olanağı veren Güney Afrika Anayasasındaki değişikliktir. Bu değişikliğe göre ülke parlamentosu üç meclisten oluşacak: Asamble (beyazlar için), Temsilciler Meclisi (melezler için) ve Delegeler Meclisi (Hintliler için). Melezler ve Hintliler Kabine'ye bile katılabilirler. ⁽²⁾ Bu sadece, baskı altındaki halkı ırkçı devletin onlara karşı «iyi niyetli» olduğunu inandırmayı amaçlayan politik bir oyundur. Ancak yığınlar bu yeni tuzakların farkındadır.

Hintli ve melezlerle «erki paylaşan» yönetici çevreler aynı zamanda onları Güney Afrika'nın politikasına herhangi bir etkide bulunma olanağından mahrum ettiler. Bu bağlamda, parlamentonun yetkilerinin sınırlandırıldığı, öte yandan devlet başkanının ayrıcalıklarının ise görülmemiş boyutlara çıkarıldığı unutulmamalıdır. Afrika halkıyla ilişkileri, savunmayı, dış ve ekonomik politikayı kontrol eden etkili bir yapı olan Başkanlık Konseyi'nde yalnızca on melez ve beş Hintli vardır (45 beyaza karşılık). Bir Güney Afrikalı araştırmacı, rejimin kontrolü kaybetmeden erki paylaşmanın sırrına sahip olmayı öğrenmek istediğini alaylı bir şekilde söylemiştir. Irkçılar kendilerine karşı olan güçleri parçalamak ve baskı altındaki halk ile nüfusun beyaz kesiminden demokratik bağlaşıkları arasındaki devrimci birliği yıpratmak için manevra yapıyorlar.

Ufak «yenilikler» Afrikalılar çoğunluğunun durumunu hiç etkilemedi. Yenilikler, bu çoğunluğun ulusal hükümette temsilini hiçbir şekilde ön görmüyor. Gerçekte, değişiklik sadece 22 milyon Afrikalının parlamenter temsilini engelleyen durumun legal statüsünü pekiştirdi.

Bu stratejik hattı izleyerek egemen çevreler yalnızca beyaz azınlıktan oluşan, sosyal tabanlarını yalnızca güçlendirmeyi değil, nüfusun baskı

(2) «Reformlar» üstüne daha ayrıntılı bilgi için bak: Yusuf Dadoo, «Güney Afrika'daki ırkçı sistemin bunalımı», Barış ve Sosyalizm Sorunları, № 12, 1982; Alfred Nzo, «Irkçı düşmana karşı savaşı yükseltmek», № 9, 1983.

altındaki kesimi arasından bağlaşıklar bularak genişletmeyi de amaçlıyor.

Yine de, rejimin görüntüsüne yalnızca dokunmayı tasarlayan bu «reform» bile apartayd prensiplerinden en küçük ve tamamıyla yüzeysel sapmalara bile karşı olan en bağnaz ırkçılar tarafından şiddetli saldırılara uğradı. Eylül 1984'deki parlamento seçimleri öncesinde ve sırasında, politik sistemin «modernizasyonuna» azgınca saldırdılar.

Siyah nüfusun ezici çoğunluğuna gelince, onlar da yetkililerin tertiplerine olumsuz karşılık verdiler. Yurtsever güçler, halkı, ırkçı rejimin «reformist» politikasını boykot etmeye yöneltti. Sahte ırkçı seçimler pek çok melez ve Hintli tarafından nefretle reddedildi. Özellikle melez ve Hitlileri yatıştırmak için yapılan parlamento seçimlerinde, Temsilciler Meclisine ve Delegeler Meclisine seçmenlerin son derece düşük katılımı kaydedildi. (Bu meclislere seçime girenlerin çoğunlukla Pretoria'nın tam güvenini alan kuklalar olduğunu herkes biliyor.)

Melezlerin $\frac{0}{10}$ 82'den ve Hitlilerin $\frac{0}{10}$ 83'den fazlası seçimleri boykot etti. Söзде seçimlerde, hastalar ve ötekilerin sandıklara gitmeden oy kullanmalarını olanaklı kılan «özel» ayların olması düşünülürse gerçek oranlar daha bile yüksektir. Bu önemlidir, çünkü ayların büyük yüzdesinin çoğu bu «özel» kategoride kaydedildi. Buna karşın, bazı sandıklarda seçmenlerin yalnızca yüzde 4-7'si kaydedildi. Durban, Johannesburg ve Cape-town'da gösteriler oldu. Bunlar polis tarafından vahşice dağıtıldı. 100'e yakın insan yaralandı ve birçoğu gözaltına alındı. Seçimlerin arifesinde, apartayd karşıtları arasında yığınsal tutuklamalar yürütüldü. «Seçim kampanyasının» başarısızlığını gizlemek için yetkililer geniş ölçüde sahtekarlık ve tahrifata başvurdular.

İrkçılığa karşı savaşım yumuşamadı ve zayıflamadı. Halk ordumuz «Umkhonto We Sizwe» son altı ayda askeri konvoylara, polis istasyonlarına, baskı aygıtına ayrılan hükümet binalarına ve enerji sistemine başarılı saldırılar düzenledi. Eylül ayında, resmi kayıtlara göre 80'in üzerinde insanın öldüğü ve birkaç yüzünün yaralandığı, Sharpeville⁽¹⁾ gibi bir dizi Afrika kasabasında yığınsal gösteriler oldu.

Apartayd rejiminin dostları tarafından değişme yeteneğine ikinci bir kanıt olarak öne sürülen bir başka delil de, Güney Afrika'da «barış süreci»nin egemen çevrelerin iki Afrikalı komşularıyla görüşmeye karar vermeleriyle doğrulandığı iddiasıdır. Doğal olarak ırkçıların savunucuları bu iki ülkenin, sömürgeci baskıyı devralan bir sistemle, emperyalistlerin komşu ülkeleri Güney Afrika'nın uzantılarına çevirme çabalarında kullandığı bir sistemle yanyana yaşamaya zorlandıkları hakkında hiçbir şeyi söylememeyi tercih ediyorlar. Burada sözkonusu olan, ırkçı rejimi kaba

(1) Daha 1960'da ırkçı ordu burada Afrikalıların barışçı bir gösterisine ateş açtı, 69'unu öldürürken yüzlercesini de yaraladı. (Not Red.)

kurtuluş hareketinden korumaya yönelik bir tür savunma mekanizması oluşturulmasıdır.

Bugünkü ABD yönetiminin başını çektiği antikomünist «haçlı seferi»ne en ateşli katılanlardan birisi Pretoria'dır. O, Washington'un bölgedeki şerifidir. Her zaman apartayd rejiminin yardımına koşmaya hazır olan ABD, böylece Güney Afrika'daki kendi ekonomik ve politik çıkarlarını koruyor. Beyaz Saray antisovyet, antikomünist planlarında ırkçı Güney Afrika'ya önemli bir rol ayırdı. Rejimin misyonu, Afrika birliğini parçalamak, bağımsız Afrika ülkelerini doğal ve gerçek bağlaşıklarından, Sovyetler Birliği ve öteki sosyalist ülkelerden yalıtılmak ve onları emperyalizmin sadık aletleri haline getirmektir.

Ulusal kurtuluş hareketlerine kaptırdıkları mevzileri tekrar geri almak için yeni sömürgeci politikalar kullanma çabalarında, emperyalistler Güney Afrika'daki ve dünyanın geri kalan kesiminde güçlerin yeraltını kendilerinden yana değiştirmenin rüyasını görüyorlar. Önceleri olduğu gibi, bugün de emperyalizmin baş düşmanımız olduğunu halka anlatmak için sürekli çaba harcıyoruz, apartayd'ı yaratan ve destekleyen, sömürgeci baskıyı ve Güney Afrika halkının ırkçı sömürsünü sürekli kılmayı hedefleyen emperyalizmdir.

AUK, aynı zamanda, sosyalist ülkelerin ve tüm ilerici demokratik güçlerin, içerde apartayd rejimine karşı ve dışardan emperyalist güçlerin baskısına karşı savaşımalarında Güney Afrika'nın baskı altındaki yığınlarına yardım eden güvenebileceğimiz dostlar olduğunu her zaman vurguluyor. Bu savaşım genel antiemperyalist savaşımın bir parçasıdır ve halkımız, dünya çevresinde insanlığı nükleer bir felaketin içine sürüklemekle tehdit eden gericiileri zayıflatarak, bu savaşımada katkıda bulunuyor.

Afrika Ulusal Kongresi, dünya çapındaki barış hareketinde ve değişik ülkelerdeki emperyalist akınları püskürten barış güçlerini harekete geçiren öteki hareketler içinde aktif olarak yer alıyor. Savaş ve barış konusunun yalnızca yeni ABD ilk vuruş nükleer füzelerinin yerleştirdiği Batı Avrupa uluslarını, bu yığınsal kırım silahlarının hedef aldığı sosyalist ülkeleri değil, dünyadaki tüm ulusları etkilediği görüşündeyiz. Nükleer savaş, merkezinde olanı da ondan binlerce kilometre uzakta olanı da yoke-decektir.

Meşru haklarını yükselten ve ülkelerinin bağımsızlık ve egemenliklerine yönelik saldırıları püskürten herkesle dayanışmamızı dile getiriyoruz. Emperyalist ve siyonist saldırıları reddeden yiğit Filistin halkını destekliyoruz ve Filistin Kurtuluş Örgütü'nün ve Afrika Ulusal Kongresi'nin hedeflerinin aynı olduğunu tekrarlıyoruz. AUK, Nikaragua, El Salvador, Şili ve Lübnan halklarının savaşımını destekliyoruz, dünyanın her bölgesinde emperyalist saldırılara karşı savaşılan demokratik ve ilerici güçlerin daha da güçlü bir birliğinden yanayız.

Ayrı ayrı çıkışlardan ortak eylemlere doğru

TOPLUMSAL GÜÇLERİN BARIŞ VE SİLAHSIZLANMA SAVAŞIMINA KATILIMLARININ KİMİ SORUNLARI

Mirjam Vire – Tuominen

Dünya Demokratik Kadınlar Federasyonu (DDKF) Genel Sekreteri

1984 yılının sonuna yaklaşıyoruz; 80'li yılların ilk yarısı sona eriyor. Bu yıllar dünyaya, hem tarihsel gelişmenin tüm çelişkileriyle birlikte doğduğu nesnel, hem de tarihin ileriye doğru gelişmesini dikkate almak, buna katlanmak istemeyen, bu gelişmeyi geri döndürmeye çalışan güçlerin çıkardığı ve körüklediği yapay birçok karmaşık sorun getirdi. Bu sorunlar çok çeşitlidir ve öyle görülüyor ki, bunlar değişik biçimlerde, kimi zaman sosyal sorunları, kimi zaman çevre korunması sorunlarını, kimi zaman enerji vb. sorunları ön plana sürerek, insanlığın önüne daha uzun zaman çıkacaktır. Ama kuşkusuz, günümüzde emperyalizmin oluşturduğu termo-nükleer savaş tehlikesi sorunu, bunların başında geliyor.

İlerici kadın hareketi, her zaman barışı savunmuştur. Annelerin aklı ve yüreği, bugün insanoğlunun her dakikada bir milyon doların üstünde parasını yutan, yarın ise en değerlisini, yaşamı alıp götürebilecek olan militarist politikayı artık hoşgörüyü karşılayamaz. Bununla birlikte, geride kalan yıllardan farklı olarak, değişik ülkelerin kadın hareketlerinde, barışı kimin ve nasıl tehdit ettiğini daha açık olarak görme ve bunun sonucu olarak geniş eylemlere hazır olma gibi yeni bir çizgi ortaya çıkmıştır.

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisi ile DDKF'nun ortaklaşa örgütledikleri uluslararası sempozyumda (!) belirtildiği gibi, değişik ulusal ve uluslararası kadın örgütleri arasında varolan ilkesel ayrılıklar bile nükleer silahsızlanma ve barış için ortak savaşımına engel olamaz. Tüm anakalardan yüzbinlerce kadın, bu tarihsel savaşıma gitgide daha aktif katılıyor. İskandinavya kadınlarının girişi ile bu savaşımın yığinsal barış yürüyüşleri gibi yeni biçimleri ortaya çıktı. Büyük Britanya kadınlarının, Amerikan «Greenham Common» füze üssünü kuşatması, yiğitliğin ve dayanıklılığın bir örneği oldu. Onların, ABD «euroroketleri»nin ülkeye yerleştirilmesine karşıkoyma kararlılığını ne hapis ve ne de polis copu kıramadı. Birleşmiş Milletler Örgütü'nün Kadın Onyılı için ilan ettiği «Eşitlik, gelişme ve barış!» belgisinin, emperyalizmin ve en başta da Amerikan emperyalizminin uğursuz politikası yüzünden tam olarak henüz somut eylemlere dönüştürülemediğini kadınlar giderek daha iyi anlı-

(!) Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1984, Sayı 3.

yorlar. Bir avuç emperyalist tekelin çıkarlarının, emekçilerin çıkarlarının üstünde tutulduğu sürece, gerçek eşitlik kurulamaz. Yeni işyerlerinin açılması, eğitim, sağlık, anne ve çocuğa yardım için gerekli olan yüzlerce milyar dolar anlamsız bir biçimde, üstelik tüm insanlığı tehdit eden silahlanma yarışına harcanıyorsa, başarılı bir gelişme olamaz. Ve Amerikan ilk darbe roketlerinin kendine yöneltildiği barış günümüzde ne kadar da nazik . . .

Kapitalist ülkelerde sosyal gelişmenin önüne geçen bilimsel ve teknik ilerlemenin, gerici generallere ve politikacılar, uygarlığımızın varlığına son verebilecek yetenekte ve geçmişte eşine rastlanmayan büyük bir yıkıcı güce sahip olan silahlar verdiğini gitgide daha çok kadın anlamaya başlıyor. Bu tehlikenin, başta gelen emperyalist devlet ABD'nin politikası ve eylemleri sonucu nasıl arttığını giderek daha çok kadın görüyor.

Ve burada, 1984 yılının son aylarında, ABD'deki başkanlık seçimleri eşiğinde Amerikan seçmenlerini atom yıkımı ile korkutacağından endişeye kapılarak, Reagan'ın «savaş partisi»nin kendisine «barış partisi» süsü vermek için yoğun çabalar harcaması, hiçbir şey değiştirmez.

Bilindiği gibi, politikalar ve politikacılar sözlere göre değerlendirilmezler. Ama biz, eylemleri ele aldığımızda, Beyaz Saray ve Pentagon'un çizgisinin 80'li yılların başından beri değişmediğini göreceğiz. ABD'nde erki elinde tutan aşırı gerici grup, ülkenin büyük askersel ve ekonomik gücüne dayanarak, nükleer felaket ucurumuna götüren bir çizgi izliyor. Varolan askersel-stratejik dengeyi bozmak, sosyalizme karşı üstünlük elde etmek için sonu gelmeyen akılsızca girişimlerini sürdürüyor. Sona ermekte olan yıl içinde, Avrupa'da orta menzilli roketlerle ilgili görüşmelerin kesilmesinde, rocketsavar savunma sorunlarındaki anlaşmaların hiç çekinmeden bozulmasında, uzayın askersel eylemler alanına çevrelmesinde vb. girişimlerde yansımasını bulan, onun silahlandırmayı hızlandırma alanında istediği gibi davranmasını engelleyebilecek herhangi bir yükümlülük almama isteksizliği açıkça görülüyor. Tek sözle, emperyalist «savaş partisi»nin eylemleri, onun halklara ABD'nin işine yarayan düzenleri dayatmaya çalışarak çağdaş dünya gerçeklerini hesaba katmak istemediğini ve global askersel çatışma riskosuna gitmeye hazır olduğunu açıkça kanıtıyor.

Doğal olarak böylesi koşullarda kadınları kaygılandıran tüm sorunlar arasında ön plana çıkan başlıca görev, askersel tehlikeyi yaratanları, insanın temel hakkı, yaşama hakkını yoketmek iseyenleri gemleme görevidir. Kuşkusuz, böyle bir sorun özgün «kadın» sorunu değildir. Bu görev, kadın ve erkekleri, tüm anakaralardan insanları, tüm ırk ve ulusların temsilcilerini eşit ölçüde ilgilendiriyor.

Bu görev başarılabilir mi? Evet, başarılabilir! Nükleer çatışma tehlikesi ne denli büyük olursa olsun, o hiç te kaçınılmaz değildir. Barışın yalnız

düşmanları değil, aynı zamanda savaşın yoluna set çekebilecek yetekte olan gerçek ve güvenilir dostları da vardır. Bu, reel sosyalizm ülkeleridir, örgütlü işçi hareketidir, çok sayıda bağlantısız devlettir ve nihayet atom yangınına karşı ortak ve bağımsız çıkışlarda bulunan eşi görülmemiş genişlikteki değişik yığın hareketleridir. Bu hareketlerin uluslararası alandaki yeni rolleri ile bağlı olan kimi sorunları bu yazıda ele almaya çalışacağız.

Özelliklerden başlayalım. Bugün savaş ve barış sorunlarında karşı karşıya duran güçlerin sınırları, ulusal sınırlar, sınıfsal, partisel ve ideolojik sınırlara hiç te uygun düşmüyor. Bugün hemen hemen her kapitalist ülkede, onlarca savaş karşıtı hareket ve grup vardır. Bunların kimileri geleneksel barış savaşçıları hareketiyle, demokratik kadın, gençlik, sendika örgütleri ve merkezleriyle birlikte ortaya çıkmıştır, bunlara zengin ortak eylemler deneyleriyle bağlıdır. Diğerleri, örneğin Nükleer Silahsızlanma İçin İngiltere Koalisyonu, Kuzey Amerika ve Batı Avrupa'daki kimi hristiyan örgütler, «yeşiller», kendi kent ve bölgelerini atomsuz bölge ilan eden toplumsal bölgesel girişimcilerin hareketleri, bağımsız ortaya çıkmış ve bağımsız eylem gösteriyorlar. Öte yandan, «Doktorlar nükleer savaşa karşı» ve «Generaller silahsızlanma için» gibi hareketlerin ortaya çıkmasının önemi büyük olmuştur. Bu güçlerin sıralarında, barışın yazgısından kaygılanan ve emperyalizmin en gerici güçlerinin politikasına boyun eğmek istemeyen sınıfların, toplumsal katmanların temsilcilerini de görüyoruz.

Yığınların antisavaş, antiroket ve antinükleer aktifliği, giderek daha çok miting, gösteri, barış yürüyüşü, uyarı grevleri gibi açık protesto eylemleriyle bağlanıyor ve yalnız Batı Avrupa'da değil, aynı zamanda ABD ve Kanada'da politik havayı gitgide artan ölçüde etkilemeye başlıyor. Aralarında kadın örgütlerinin büyük rol oynadığı Danimarka ve Hollanda'nın barış yanlıları, burjuva hükümetlerini Amerikan orta menzilli roketlerinin yerleştirilmesi ile ilgili önceki yükümlülüklerinden vazgeçmek zorunda bıraktılar. Onlar, İngiltere, İtalya ve FAC'nde Washington'u körü körüne izlemeye hazır olan gerici militarist çevrelerin eylemlerini önemli ölçüde engelliyorlar. Kadınların çok aktif katıldığı Kuzey Amerika'daki barış hareketi, toplumsal görüşü etkilemede giderek daha güçlü bir faktör oluyor.

Barış savaşçıları hareketinin yığinsal ve sosyal temelinin genişlemesi bir raslantı değildir. Emperyalist güçlerin, halklara pasif birer kurbanlık rolünün öngörüldüğü savaş planlarında (sınırlı mı, uzatmalı mı – hep bir) bir avuç politik ve askersel lider tarafından alınan kararlarla ilgili kendi görüşlerini belirtme olanağından pratik olarak yoksun oldukları olgusu, insanların bilince giderek daha derin yerleşiyor. Savaşın doğduğu politik ve diplomatik gizlilik perdesini kaldırma çabaları, giderek daha

büyük bir güç kazanıyor. İnsanlar, yöneticilerin istemlerine körü körüne boyun eğen emir kulları olmak istemiyorlar. Yurttaş olarak onlar, halkın yazgısı ile ilgili hiçbir kararın kendilerinin katılımı dışında alınmamasını istiyorlar.

«BSS» yazarlarından biri, geçenlerde, günümüzün gerçekleri için karakteristik olan bu olguyu yeni, adil diploması düzeni için savaşımın başlangıcı olduğunu belirtti. ⁽²⁾ Kuşkusuz bu doğru bir saptamadır. Aynı zamanda kadın hareketinde ve tüm barışsever güçler hareketinde savaş tehlikesine karşı savaşım veren değişik örgütlerin, akımların ve grupların çizgilerinin bir dizi sosyal faktörle de bağlı olduğunu belirtmek isterim. Korkunç silahlanma yarışına ve iç yaşamın militaristleştirilmesinin hızlanmasına dayanan politika, toplumsal çatışmaları keskinleştiriyor. İç planda aşırı saldırgan, dış planda gerici ve antidemokratik olan bu politika, kapitalist ülkelerde baskı, izleme ve korkutmacaya dayanan klasik devlet aygıtının hızla genişlemesine eşlik ediyor.

ABD'nde ve onun dümen suyunda giden öteki NATO üyesi ülkelerde, devletin eylemlerinde ağırlık merkezinin giderek daha belirgin bir biçimde baskılardan yana değiştiği çok iyi biliniyor. Emekçilerin demokratik haklarına yönelik saldırılar artıyor. Birleşik Amerika'da değişik görüşleri savunanlar için toplama kampları kurulması cumhurbaşkanının özel bir direktifiyle yasallaştırıldı. FAC'nde, devlet dairelerinde çalışmak isteyenlerden, devlet müesseselerinde çalışanlardan, bunların yakınları ve tanıdıklarından 6,4 milyon kişi hakkında yapılan denetleme sonucunda meslek yasağı ile ilgili olarak binlerce karar alınmıştır. Kapitalist ülkelerin gerici hükümetleri, polisi, yalnızca barış yanlılarının yığınsal eylemlerini dağıtmak için değil, aynı zamanda emekçilerin grevlerini ezmek için gitgide daha çok kullanıyorlar. ⁽³⁾

Bu temel üzerinde, demokrasiyi çiğneyen emperyalizm ile demokrasiyi amaçlayan yığınlar arasında, çok değişik biçimler alan çelişkiler daha da keskinleşiyor. İnsanlar sağcı, tutucu hükümetlerin politikasının sözde demokrasinin savunulmasına hizmet ettiği yollu iddialarının somut belgelerle çeliştiği kanısına kendi deneyimleri ile varıyorlar. Askersel siparişlerden yemlenen, devlet tarafından ve yargı, polis baskı organları korunan askersel-sanayi komplekslerinin, çokuluslu tekellerin ve bankaların çıkarları, demokratik hak ve istemlerle bağdaşmıyor. Yığınlar barışı tehdit eden güçlerle, demokratik özgürlükleri boğazlayan güçlerin özdeş olduğunu anlamaya başlıyor. Bundan ötürü, barışı koruma savaşımı, demokratik hakları ve emekçilerin kazanımlarını koruma ve geniş-

⁽²⁾ Bak: Dietmar Ahrens. «Halkların diplomasinin gücü», «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ, 1984, s. 7.

⁽³⁾ Ayrıntılı bilgi için bak: Emperyalizmi suçlama belgesi, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», 1984, s. 11.

letme, genel olarak tom eşitlik ve kadınların kurtuluşu savaşıyla gide-
rek daha sıkı örölüyör.

*Savaş karşıtı hareketin yükselişı, emperyalizmin «savaş partisi» yöne-
tici ve ideologlarını kaygılandırıyor. Bu yılın ilkbaharında, Batı Avrupa
gezisi sırasında, yüzbinlerce gösterici tarafından, silahlanma yarışı-
şına son verilmesi, «Pershing-2» ve «Cruise» roketlerinin Avrupa
topraklarından sökülmesi istemleriyle karşılanan Reagan, bu geziden
dönüşünde büyük bir kızgınlık içinde «euroroketlere karşı savaşanların»
«mezarlık barışı» için eylem yürüttüklerini söyledi. Birleşik Amerika'da
ülkedeki ve dışardaki savaş karşıtı çıkışlara karşı savaşım yürütecek olan
ve hükümet düzeyinde kurulan özel komite, artık bir yıldan fazla bir
zamandır eylem gösteriyor. Barış savaşçılarını susturma ve korkutma gü-
cünden yoksun olan emperyalizm, bunların sıralarını içten, değişik türden
propaganda hokkabazlıkları ve sahte konseptlerle bölmeye çalışıyor.
Özellikle, çok sık kullanılan böylesi iki yöntemin üzerinde daha etrafıca
durulmasının yararlı olacağı kanısındaım. Çünkü, bunlar barış güç-
lerinin geniş alanındaki belirli akım ve katmanları etkiliyor, nesnel olarak
zayıflatıyor.*

*Birinci hokkabazlık. Barış hareketi bastırılmadığı için, yığınlara
sözümöna komünist komplosu, Sovyetler Birliği'nin genel olarak komü-
nistlerin bir «oyunu», sözde onların sosyalizmin utkusunun dünya ölçü-
sünde yolunu döşemek için yararlandıkları taktik bir aldatmaca olarak
gösteriliyor.*

Bu konuda ne söylenebilir? Komünistler, sosyal ve ulusal kurtuluş için
savaşım ile barış için savaşıımı, bugün gerçekten eylemlerinin temel an-
lamı sayıyorlar. Onlar sosyalizmi insanlar için istiyorlar. insanlar olma-
dan sosyalizm olmaz. Barış koşullarında gelişme, sosyalizm kuruculu-
ğunun birinci koşuludur. Sosyalist topluluk devletlerinin erkteki komünist
ve işçi partileri, EYK üyesi ülkeler yöneticilerinin bu yılın Temmuz ayında
yapılan toplantısından sonra yayınlanan bildiride, kapitalizm ile sos-
yalizm arasındaki tarihsel çatışma da içinde, hiçbir uluslararası sorunun
askersel yorllarla çözölemeyeceğı bir kez daha vurgulanıyor. Komünistler
için barış savaşıımı taktik bir belgi değil, milyonlarca insanı niteliksel
yepyeni politik ve uygarlık bilinciyle eğitmeye ve savaş karşıtı güçlerin
en geniş cephesini, varolan politik, ideolojik ve dinsel ayrınlıklara bak-
maksızın değişik sınıf ve partilerin, toplumsal grup ve örgütlerin, hükü-
metlerin, parlamenterlerin, kiliselerin temsil edildiğı cepheyi kurmayo
yönelik kalıcı eylem stratejisidir. Böylesi geniş bir birliğin oluşması zorun-
luluğunu, iyi niyetli tüm barış savaşçıları hissediyor.

Elbette bugün barış belgileri altında eylem gösteren güçlerin tümünün,
onun korunmasındaki yöntem ve biçimlerin kavranmasında görüş birliğı
içinde olmadıkları bir gerçektir. Bu duruma göz yummamak gerekir.

Çoğu kez onlar kendi aralarındaki anlaşmazlıkları giderme, anlaşma sağlama yollarına ilişkin konularda bile görüş birliği içinde değildir. Bugün savaş karşıtı eylemlere katılanların sıralarında, barışı savunmayı amaçlayanların sayısı, barış için ciddi ve sürekli tehlikeyi yalnızca kapitalizmin emperyalist, militarist özünün oluşturduğu gerçeğinin sonuna kadar bilincine varanların sayısından daha çoktur. Halkların, hangi toplumsal düzenin insanlığa daha iyi hizmet ettiğini görebilmeleri ve inanmaları, kendi özgür seçimini yapabilmeleri için barış içinde yanyana yaşamaya, iki sistem arasındaki yarışmaya daha uzun yıllar gereği vardır. Ve eğer komünistler, bu seçimin kaçınılmazlıkla sosyalizm yararına yapılacağını öngörüyorlarsa, böylesi bir inancın temelinde ne bir «komplo» ve ne de herhangi bir taktik plan değil, tarihsel gelişmenin nesnel yasallıkları üstüne bilgi yatıyor.

İkinci hokkabazlık. Barış hareketlerine katılanlar söz konusu olduğunda, bilinen «Sovyet tehdidi» korkutmacası etkisini önemli ölçüde kaybettiği için, onu süper devletlerin dünyada oluşan tehlikeli durum üstüne «eşit sorumluluğu» yalanıyla değiştiriyorlar. Buradan hareketle, barış savaşçılarının bunların politikalarından «eşit uzaklıkta» olma zorunluluğu konsepti ileri sürülüyor. Bu konsept, tekellerin yığinsal enformasyon araçlarıncı en değişik biçimlerde ısrarla yayılıyor ve kabul etmek gerekir ki, bu politikanın acemisi insanlarda, özellikle de antiroket, anti-nükleer eylemlere katılanlardan hiçbir zaman Sovyetler Birliği'nin dostu olmamış olanlar arasında yankı buluyor.

Ne ki, «eşit sorumluluk» konsepti, gerçek verilerle kıyaslandığında onun kağıttan ev gibi nasıl dağıldığı görülecektir. Anımsayalım. Atom bombası da, denizaltılarından atılan nükleer füzeler de, nükleer başlıklarla donatılmış çok hedefli rampalar da, kanatlı roketler de, tüm bunlar ve daha birçok yığinsal kırım silahı ilk önce ABD'inde üretilmiş ve silahlı kuvvetlerin emrine verilmiştir. Sovyetler Birliği'nin eylemleri her zaman karşı koyma önlemi olarak ortaya çıkmıştır. Anımsayalım; nükleer denemelerin uzayda, karada ve suda yasaklanmasını öngören anlaşma da, SALT-1 ve SALT-2 anlaşmaları da, roketavar savunma üstüne anlaşma da ve nihayet Helsinki Sonuç belgesi de, tüm bunlar ve daha birçok önemli uluslararası anlaşma SSCB'nin, tüm sosyalist topluluğun girişimleri sonucu imzalanmıştır. ABD başkanları, bu anlaşmaları yalnızca kamuoyu görüşünün baskısı sonucu imzalamışlar, Amerikan Kongresi ise, bu belgelerin birçoğunu onaylamamıştır.

Benzeri örnekleri sürdürebilecek her sağduyu sahibi insan, Dünya Barış Konseyi'nin çoktan çıkardığı sonuca, yani ABD'nin uluslararası durumu bilinçli olarak gerginleştirdiği, silahlanma yarışını hızlandırdığı sonucuna varılabilir. Bugün durumun iyileşmesi için başta gelen görev, Beyaz Saray'ın serüvenci çizgisine son vermek, dünyanın nükleer yıkıma

yuvarlanmasına izin vermemektedir. Bu koşullarda «eşit sorumluluk»tan söz etmek, savaş karşıtı hareketi zayıflatmak, halkları şaşırtmak demektir. (4)

Ancak bugün bizim sorumlulukla ilgili görüşümüzü henüz paylaşmayanlarla, başka bir dizi sorunda ortak dil bulamadığımızı söylemek yanlış olur. Kadın hareketinin deneyimi, özellikle de barış için savaşım deneyimi bunu kanıtlıyor.

Değişik sınıf ve katmanlardaki yeni bir dünya savaşı tehlikesine karşı savaşım istem ve kararlılığı, çoğu zaman eylemlerimize katılanları birleştiren tek öge oluyor. Bu, değişik inançları, politik sempatiileri paylaşan insanların ortak çıkışlarda bulunma ve dayanışma göstermelerine olanak sağlayan platformdur. Bu tek, ama aynı zamanda da temel belirgeci ögedir. Pratik, şu veya bu somut konudaki ortak, paralel ya da uyumlu savaş karşıtı eylemlerin, sorumluluk konusunda görüş birliği olmadığı durumlarda bile gelişebileceğini göstermiştir. Anlaşmaya varma, ortak çıkışlarda bulunma hazırlığının, kendi görüşlerinden vazgeçme olgusu ile ortak hiçbir yanı alamaz. Tersine, pratik sorunlarda işbirliği ve dayanışmayı uyumlaştırarak yanlış görüşlere karşı açık ve ilkesel bir savaşım yürütmek, başarıya götürmenin en iyi yoludur.

Kuşkusuz, ortak platformu saptamak, onun temelinde pratik eylem birliğini sağlamaktan daha kolaydır. Dahası, bir ülkedeki, bir bölgedeki değişik barış güçlerinin ortak eylemler için amaçlarını saptamak, değişik anakaralarda yaşayan ayrı ayrı insanları, savaş tehlikesine karşı koymada birliğin sorumluluğuna inandırmaktan daha kolaydır. Örneğin, ABD'nin Grenada'ya saldırısı, Latin Amerika'daki barış güçleri arasında nefret fırtınası yaratırken, Batı Avrupalıları daha az kaygılandırmıştır. Öte yandan, FAC'nde antiroket hareketlerine katılanların eylemleri, İngiltere kadınlarının Amerikan nükleer üslerine karşı yürüttükleri kahrmanca savaşımı Avrupa ülkelerinde, ABD'de ve Kanada'da, Japonya ya da Hindistan'a kıyasla daha geniş yankı buluyor.

Eğer barışsever hareket, ulusal ve bölgesel amaçları açık, kararlı bir biçimde yükseltmezse canlı olamaz. Barış için savaşım da ulusal özelliklerin ve bu özelliklerle bağlı olarak ulusal koşullarda girişimleri geliştirme olanaklarının varlığının önemi herkes için apaçık ortadadır. Ama militarist güçlerin enternasyonalleşmesi ile birlikte, ABD'nin hemen hemen tüm dünyayı kendi «yaşamsal çıkar» bölgesi ilan etme girişimleri karşı-

(4) Bazan da, savaş tehlikesinin yalnızca emperyalizmden doğmadığı, çoğu kez anın emperyalist olmayan ülkelerin çıkarlarının çatışması ile ortaya çıktığı biçiminde iddialar işitmek olanaklıdır. Ancak daha derinlemesine incelendiğinde, bu durumlarda da emperyalizmin «böl ve yönet» geleneksel ilkesinden hareket ederek, silahlı çatışmalarda katalizatör rolü oynadığı görülür.

sında barış güçlerinin enternasyonalleşmesi sürecinin de daha çok yükseltilmesi gereği gözönünde bulunduruluyor.

Kanımıza göre, önümüzdeki dönemde (her halde önümüzdeki ilk yıllarda) savaş karşıtı hareketin etkinliğini belirleyen başlıca koşullardan biri, ona katılan değişik ulusal, bölgesel, yerel ve uluslararası güçler arasında iç dayanışma ve ilişkileri güçlendirme sorunu olacaktır. Elbette burada söz konusu olan, şu veya bu belgi ile, sayıca ve politik bakımdan kaç dostun ve bağlaşığın harekete çekileceği, bu hareket içinde kalmasının sağlanacağı veya onun dışına itileceği üstüne yapılacak aritmetik hesaplar değil, ortak amacın bilincine varmanın bir sonucu olan ortak yığinsal eylemlerin mantığıdır.

FAC'nde antiroket eylemlerine katılan ve «Pershing-2»lerin kendi devlet topraklarından sökülüp atılması isteminde bulunan her kişi elbette haklıdır. Ama barış savaşçısı olarak, o, Avrupa'nın nükleer yıkımdan korunması üstüne gerçek çabanın tek bir ülke çerçevesinde sınırlandırılması gerektiğini görmezlikten gelemiz. Buradan kalkarak atılacak adım, SSCB'nin Avrupa'nın yığinsal kırım silahlarından tümüyle kurtarılması önerisinin, İskandinavya ve Balkan devletlerinin nükleer silahlardan arındırılmış bölgeler oluşturulması girişimlerinin, ABD'nde nükleer silahların dondurulması istemlerinin vb. önemini kavramak için atılacak adımdır.

Herhangi bir ulus için, onu yokolmaktan korumaktan daha önemli bir şey yoktur. İşte bundan ötürü de, silahsızlanma, onun gerçekleştirilmesi yolunda atılan her adım, her ulusun çıkarına hizmet ediyor. Balkanların, Orta ve Kuzey Avrupa'nın ya da Uzakdoğu'nun atom silahlarından arınmış barış bölgeleri durumuna gelmesinden hangi halkın yararı almayacaktır? Sorunun ulusal olduğu gibi uluslararası yanı da burada yansımaları buluyor. Bundan 35 yıl önce, Barış Savaşçıları Birinci Dünya Kongresi'nde konuşan Frederic Joliot-Curie şöyle diyordu: «Tek bir halk, ayrı bir kişi savaş tehlikesini ortadan kaldıracak durumda değildir. Yalnızca tüm ülkelerden halkların ortak çabaları bu amaca ulaşmaya olanak sağlayacaktır.»⁽⁵⁾

Şimdi sahip olduğumuz deneyleri, son 35–40 yıldaki savaşım sırasında biriktirdik. Bu yıllarda pek çok şey elde ettik. Bugün yığinsal barış hareketi, emperyalist, militarist çevrelere yeni bir dünya savaşı tutuşturmalara olanak vermeyen diğer etmenler arasında önemli bir rol oynuyor. Ama daha çok şeylerin yapılması gerekiyor. Üstelik bugün barışın tüm gerçek dostlarının çözümünü istedikleri sorunları 1949 yılı barış savaşçıları kuşağının önünde duran sorunlara kıyasla, çok daha karmaşık, çok daha geniş boyutludur. Savaş tehlikesi ortadan kalkmamıştır, silah depoları yokedilmemiştir, tersine, bunlar yıldan yıla yeni yeni yığinsal kırım

(5) F. Joliot-Curie. Textes choisis. Edition sociales. Paris, 1959, s. 156.

silahları ile donatılıyor. Gezegenimizin değişik bölgelerinde ekonomik ve politik konumlarını gitgide yitiren emperyalizm, bu zararlarını nükleer silahlanmayı, bunları kullanma niyetlerini de gizlemeden, tehlikeli boyutlarda artırarak kapatmaya çalışıyor. Toptan yokolma tehlikesi, tarihte, insanlığın önünde, bugünkü gibi kesin durmamıştır. Öte yandan, savaş güçlerine, barışsever devletleri, en değişik toplumsal hareketleri, politik partileri, kiliseleri ve hiçbir örgüte üye olmayan dünyanın değişik ülkelerinden yüz milyonlarca kadın ve erkeği de kapsayan bugünkü gibi geniş ve güçlü bir cephe hiçbir zaman karşı koymamıştır.

Tek sözle, barış savaşımının yeni önemli bir aşamaya girdiğini haklı olarak söyleyebiliriz. Ama bu nedenle şunu da vurgulamakta yarar vardır: Savaşa karşı protestonun her yeni gelişme aşaması, daima barışın dostlarının ve barış savaşçılarının uluslararası olandaki büyük karşılaşmalarına eşlik etmiştir. 1949'da Paris ve Prag'ta yapılan barış savaşçılarının Birinci Kongresi, 1973'te Moskova'da yapılan Dünya Barış Güçlerinin Kongresi, 1983'teki Prag Asamblesi ve daha bir dizi uluslararası forum, buna örnek gösterilebilir. Bu karşılaşmalar, değişik toplumsal çevrelerin temsilcilerine, deneyim, görüş ve düşünce değiş-tokuşunda bulunma olanağı sağlamış, eylemlerin uyumlaştırılmasına yardım etmiş, uluslararası dayanışmanın güçlenmesine katkıda bulunmuştur. Kuşkusuz, birçok kadın örgütünün uygun gördüğü gibi, benzeri karşılaşmaların daha sıkça yapılmasının anlamı vardır. Ve daha şimdiden, uluslararası durumun bugünkü olağanüstü tehlikeli niteliğini yansıtacak olan böyleleri büyük bir eylemin ileride yapılmasının düşünülmesi bile, nükleer savaş tehlikesine karşı duran yığinsal eylemlere yeni bir güç verecektir.

İnsanlık, gelecek yılın Mayıs ayında, Hitler faşizmi üzerindeki utkunun 40. yılını kutlayacaktır. Kanıma göre, bu tarihle ilgili olarak, bugün savaşın kimi derslerini yeniden gözden geçirmek yararlı olacaktır. En başta gelen ders, savaşlara karşı, onlar henüz patlak vermeden savaşım vermek gerek. Tarihin kayıtları Hitlercilerin ideolojik devamcılarının onu her bakımdan yok sayma ve «düzeltme» yönündeki zorlu çabalarına karşın, bize şunu gösteriyor: İnsanlığın büyük bir bölümü, faşist kölelikten kurtuluşunu büyük ölçüde dünyanın ilk sosyalist devletine borçludur. O zaman faşizme ve gericiliğe karşı savaşım, İkinci Dünya Savaşında cephelerde ve illegal direniş hareketlerinde değişik uluslardan, sınıflardan, farklı politik inanç ve dünya görüşleri olan insanları birleştirdi. Bugün de eğer barışı korumak istiyorsak, saldırgan emperyalist politikalara karşı birleşik, kararlı ve aktif eylemlere ihtiyaç vardır. İlerleme, demokrasi ve barış güçleri, yaşamdan yana olan herkes, bugünkü ve gelecek kuşaklar için birlikte hareket edebilir ve etmelidir. Barış savaşçıları, emperyalizmin «savaş partisinin» planlarını bozacak güçtedir.

Daha ilkeli, daha titiz bir yaklaşım

Tibor Baranyai

*Macaristan Sosyalist İşçi Partisi
Merkez Kontrol Komisyonu üyesi, MSİP MK Parti ve
Yığın Örgütleri Bürosu sorumlusu*

Macaristan Sosyalist İşçi Partisi'nin (MSİP) şimdiki aşamada en önemli görevlerinden birisi, parti çalışmasının etkinliğini artırmaktır. Macaristan'ın gelişmiş sosyalizm yolunda ilerlemesi, büyük ölçüde, tüm parti organlarının çalışmasının niteliğine, bu organların yaratıcı çabasına, partinin toplumu yönetme biçim ve yöntemlerini değişen koşullara uyarlayabilmesine bağlıdır.

Önünde duran görevlerin üstesinden gelebilmek için partimiz her zaman sayısal gücü düzenlemedeki ve bileşimi iyileştirmedeki Leninci yöntemleri kullanır. Onun tüm tarihi, parti çalışmasının bu en önemli yanının doğru ele alınmasının önemini kanıtlamaktadır.

Kurtuluşundan hemen sonra Macaristan'da komünistlerin sayısı yalnızca birkaç bindi. O zamanlar partinin sayısal gücünün hızla yükseltilmesinin saflarının «sulanması»na yolaçacağına inanılıyordu. Ne ki, ağır basan görüş, nitelikleri ne olursa olsun, küçük bir militanlar grubunun erki kazanıp elde tutmaya ve zorunlu toplumsal dönüşümleri gerçekleştirmeye yetmeyeceğiydi. 1940'ların ikinci yarısındaki politik gelişmeler, partinin sayısal gücünün artmasının Macaristan'da işçi sınıfı erkinin kurulmasında üzerine düşen rolü oynadığını gösterdi.

Daha sonra durum değişti. 1956'daki karşı devrimci ayaklanmadan kısa bir süre önce parti yaklaşık bir milyon kayıtlı üyeye sahipti. Bu çok fazlaydı ve parti kısmen etkinliğini, savaşım yeteneğini yitirmişti. Gerçekten de kimi parti üyeleri karşı devrimi pasifçe seyredirken, kimileri kararsızlık gösteriyor ve sosyalizmin savunulmasına katılmıyordu. 1950'lerin başlarında, parti kuruculuğunda, büyük yanlışların yapılmış olduğu açıktı.

MSİP deneyiminden bu yönde hangi dersleri çıkarmıştır?

Birincisi, eğer toplumda öncü rolünü oynamak istiyorsa, parti, yeteri kadar büyük olmalıdır. Elbette bu etkinliğin tek ölçütü değildir. Parti politikasının içeriği ve amaçları, partinin ideolojik niteliği, programı, sosyal ve niteliksel bileşimi, yığınlarla sağlam bağları da dirimsel önem

(*) Bu yazıyla parti çalışmasının etkinliğinin önkoşulları ve ölçütleriyle ilgili sorunları tartışmayı sürdürüyoruz. (Bak: «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ», № 1 ve 7; 1983, № 1, 2 ve 4; 1984.) (Not Red.)

taşıır. Ne ki kanımızca parti, yalnızca bir yığın partisi ise, milyonların yeni bir toplum kurma savaşımını ve çabalarını başarıyla yönlendirebileceği tartışma götürmez. Bir partinin sayısal gücünün en elverişli durumu üzerine ise her zaman ve her yerde geçerli olacak ortak bir kural yoktur. Bu, öncelikle, somut politik durum, partinin ve toplumun önünde duran görevler, sözkonusu ülkedeki tarihsel gelenekler tarafından belirlenir.

Elbette partinin sayısal gücünü öyle ayarlamak gerekir ki, öncü ile emekçi halk arasındaki sınır kaybolmasın. Yoksa sosyalizmin çıkarları bir daha düzeltilemeyecek şekilde politik bakımdan zarar görür. Biz, bunu, öğrendiğimiz ikinci önemli ders olarak görüyoruz. 1957'de yapılan Macaristan çapındaki bir parti konferansı, MSİP'nin öteden beri izlediği bir ilkeyi, yani parti kuruculuğunda vurgunun nicelikte değil, nitelikte olması ilkesini formüle etmiştir. Komünistler, öteki emekçiler arasında ideolojik hazırlıklarıyla, politik bilinçleriyle, aktif rolleri ve moral özellikleriyle öne çıkmalıdır.

Şu anda MSİP 860 bin üyeye sahiptir. Bu, ülkenin yetişkinler nüfusunun yüzde 11'idir. Merkez Komitesi, bu durumun partinin görevleriyle uyum içinde olduğu görüşündedir. Gerçekten de parti tüm sınıfların ve toplumsal kesimlerin en iyi temsilcilerini birleştirmekte ve toplumsal yaşamın ana alanlarında aktif olarak çalışmaktadır.

Parti, 12. Kongresinden (1980) bu yana yaklaşık 40 bin yeni üye kazandı. Bu, onun gücünün yılda yaklaşık yüzde 1,6 oranında büyüdüğü anlamına gelir. Biz bu dinamik büyümeyi, öncelikle, partinin saygınlığı ve etkinliğinin bir işareti olarak görüyoruz. Öte yandan partinin son yıllardaki nicel büyümesi her zaman nitel iyileşme ile eşgittir. Partiden atılanlarla ya da disiplin cezaları alanlarla ilgili istatistikler, kimi yerlerde yeni üye alımındaki yaklaşımın yeteri kadar duyarlı olmadığını gösteriyor.

Kuşkusuz bu sorunlar yalnızca üye alımı sınırlanarak çözülemez. Çünkü böylesi «baraj»lar, ne partiyi daha birlikli kılar, ne de daha etkin yapar. Gerçekten ilerleme sağlayabilmenin tek yolu, başvuranlara daha ilkel, daha titiz yaklaşımdır. Biz parti örgütlerimizi yeni üyelerini öncelikle Komünist Gençlik Birliği, sendikalar ve sosyalist gruplar hareketi sıralarından kazanmaya çağırıyoruz. Yani özveriyle sosyalizme hizmet etmeye hazır olduklarını kanıtlayan, kolektiflerinin gözünde saygınlık kazanmış olan ve bunun sonucu olarak da halkın partiye güvenini artıracak, partinin saygınlığını yükseltecek örnek işçi ve öğrencilerden yeni üyeler kazanmaya çağırıyoruz.

Parti kuruculuğunun bir başka önemli yanı da partinin sosyal bileşimini düzenlemektir. MSİP'deki sınıfların ve toplumsal kesimlerin oranı, genelde bunların toplumdaki yerine göredir. Üyelerin yüzde 42,9'u (nüfusun yüzde 56'sı) işçidir, yüzde 8'i kooperatifçi köylüdür ve yüzde 41,7'si

kafa işçisidir. Son zamanlarda kadınların sosyal-politik aktifliği arttı. Şimdi parti üyelerinin üçte biri kadındır.

MSİP'nin politik ve örgütsel olarak büyüdüğünü rahatlıkla söyleyebiliriz. Fakat onun sosyal bileşimi tümüyle görevleriyle uyum içinde değildir. Öncelikle son on yılda partideki işçilerin oranının yüzde 2 oranında azalmasından hoşnut değiliz. Bundan başka partiye, işçi sınıfından giderek daha az sayıda üye geliyor. 1975'de bu kesim yeni kazanılanların yüzde 58'ini oluştururken, 1982–1983'de bu, yüzde 50'ye düşmüştür.

Bunun birçok nedeni vardır. Bunlardan birisi, işçilerin yükselen mesleki ve eğitsel durumlarıdır. Birçoğu, bunun sonucu olarak kafa işçisi olmuştur ve yönetici görevler yapmaktadır. Bir başka etmen, hizmet sektöründe ve küçük ve orta işletmelerde çalışanların sayısının son zamanlarda artmış olmasıdır. Bu alanlardaki parti çalışması için koşullar daha elverişsizdir. Birçok emekçi ise boş zamanlarında daha fazla para kazanmak istiyor ve gönüllü toplumsal görev yapmaktan kaçınıyor.

MSİP, bu durumun, herşeyden önce partinin emekçiler arasındaki eğitim, ajitasyon ve örgütlenme çalışmalarındaki eksiklikler sonucu olduğu inancındadır. Partinin örgütlediği toplantıların ve öteki etkinliklerin birçoğu tek tipten oluyor ve partisizler bunlara az ilgi gösteriyor. Dahası, parti toplantılarında alınan kararlar tüm emek kolektifine iletilmiyor. İşçiler her zaman partinin çeşitli sorunların çözümü katkısının yeterince bilincinde olmuyor. Onlar partiye daha çok bu yolla işletmenin yönetimine ve ulusal çapta önem taşıyan sorunların tartışılmasına daha fazla katılabilmek için geliyorlar. İşte bu nedenle parti organları işçilerle açık bir diyalog yürütmeli, onların ilgi duyduğu her konuda partinin görüşünü onlara iletmeli, yalnızca onların önerilerine kulak vermekle kalmamalı, aynı zamanda bu önerileri dikkate alarak eksikliklerin giderilmesi için gerçek adımları atmalıdır.

Parti kuruculuğunun ağırlık merkezini büyük sanayi işletmeleri oluşturmaktadır. Bunun böyle olması gerekir, çünkü komünist işçilerin çoğunluğu burada bulunmaktadır. Partideki işçilerin nüfusa oranı onda bir iken, büyük işletmelerde, bu, yüzde 15–16'dır. Ne ki bu da henüz sanayi dalından sanayi dalına değişiyor. Ağır sanayide komünistler bu daldaki işçilerin yüzde 24–30'unu oluştururken, bunların oranı kimya sanayinin kimi dallarında, gıda ve yapı sanayilerinde yüzde 9'u geçmiyor. MSİP sanayi işçilerine yönelik dikkatini azaltmak niyetinde değildir, yeni parti üyelerini kazanmanın başlıca kaynağı olarak yine buraya yönelecektir. Ama küçük ve orta işletmelerdeki, kooperatiflerdeki ve hizmet sektöründeki politik ve örgütsel çalışmamızı da önemli ölçüde iyileştirmeliyiz.

Bir başka görev, işçi sınıfının farklı kesimleri üzerindeki parti etkinliğinin gösterdiği dikkate değer oransızlığa son vermektir. Bu eğitim dü-

zeyindeki ve politik bilinçteki başlıca farklardan doğuyor. Gerçekten de, işçi sınıfının üretimi örgütleyen kesiminin yüzde 57'si, vasıflı işçilerin yüzde 14'ü partiye üyeyken, daha az kalifiyelik isteyen ya da vasıfsız işçiler arasında komünistlerin oranı yüzde 5,2'den yüzde 3,6'ya dek değişiyor. 1,5 milyonluk bu kesim içinde çalışmanın çoğu kez «sonuçsuz» kaldığı gerekçesiyle ihmal edildiğini de eklemek gerekiyor. Bu yaklaşım yanlıştır, çünkü bu kesim içinde kendini iyileştirmeyi ve toplumsal çalışmalara katılmayı isteyen ya da bunlara yönlendirilebilecek birçok insan vardır.

Özetle, faaliyetimizi güçleştiren nesnel durumları ve sosyal eğilimleri dikkate alırken, bir şeyi gözardı etmemeliyiz: Nerede parti örgütleri emek kolektifleriyle sıkı ilişkideyse ve üyelerinin gereksinimlerini dikkate alıyorsa, sıradan faaliyet parti yaşamıyla eş tutulmuyorsa, işçiler dikkate alındıklarını ve sorunların çözümüne katkıda bulunabileceklerini görüyorlarsa, orada derhal partiye giriyorlar.

MSİP parti üyelerinin doğal bir kaynağı olan genç kuşak arasındaki politik ve örgütsel etkinliğini artırmaya özel bir dikkat gösteriyor. 1975'-den bu yana parti gençlerin sıralarından büyük çoğunluğu da Komünist Gençlik Birliği'nden 160 bin genci kazandı. Genç Macarların ezici çoğunluğu yeni sisteme bağlıdır ve gelişmiş sosyalizm kuruculuğuna aktif katılıyorlar.

Yine de biz gençlik içindeki çalışmalarımızdan hoşnut değiliz. 18–29 yaş grubundaki yurttaşların yalnızca yüzde 4,6'sı parti üyesidir. Son on yıl içinde genç parti üyelerinin sayısı yüzde 12,4'den yüzde 10,7'ye düştü. 26 yaşın altındaki parti üyelerinin kent ve köy emekçilerinin ve öğrencilerin arasından parti üyelerinin sayısı son derece azdır.

Gösterilen çabalara karşın, birçok parti örgütü henüz genç komünistleri yeterli bir etkinlikle eğitmekten uzaktır. Açıktır ki, insanın çalışma yaşamına, mezuniyetten sonra işe başladığı, yeni bir aile kurduğu ve bunu beslemeye çalıştığı, bir daire edinmek için uğraştığı vb. durumlardaki sorunlar, kimi gençlerin toplumsal yaşama katılmasını güçleştiriyor. Politik bakımdan çok aktif olanların bile parti hakkında az şey bilmeleri, hatta parti hakkında yanlış bir yaklaşıma sahip olmaları uyarıcı bir işarettir.

Böylesi olguları yok etmek için ne yapmalıyız? Bizce burada birkaç yol vardır.

Her şeyden önce gençliğin kimi güvensizliklerinin üstesinden gelmeli ve en iyi temsilcilerini en kısa bir zaman içinde parti örgütlerinin çalışmalarına çekmeliyiz. Birçok parti örgütü MSİP'nin 10. Kongresi'nde (1970) alınan partiye alım yaşının 21'den 18'e indirilmesi kararından yeterince yararlanmıyor. Kimi zaman okuldan yeni çıkmışların olgun olmadıkları, hem belli bir dünya görüşünden yoksun hem de deneyim eksikliği gösterdikleri öne sürülüyor. Fakat gençlere dünya görüşü ve pratik aracılı-

ğıyla deneyim kazanmada yardım edecek olan da parti örgütleridir. Partinin aday üyelerinin seçimindeki ölçütleri düşürmek gibi bir sorunun sözü konusu olmadığını bir kez daha vurgulamak istiyoruz. Fakat ölçütleri yapay bir biçimde yükselterek gençleri sıralarımıza katılmada ürkütmemek de gerekir. Hâlâ öyle yerel örgütlerimiz vardır ki, buralarda adaylar için konulan ölçütler üyelerinkinden bile yüksektir.

Suçu yalnızca Komünist Gençlik Birliği'nin gençlik içindeki yetersiz eğitim çalışmasına yüklemek isteyen parti organları büyük bir yanlış yapmaktadırlar. MSİP her zaman bunun ortak bir görev olduğunu ve öncelikle de parti örgütleri tarafından yerine getirilmesi gerektiğini vurgulamıştır. Eğitim sürecine orta okul ve meslek okullarından başlayıp süreklilik kazandırarak ve daha aktif ve inancılı öğrencileri, yani politik bakımdan yeteri kadar aydınlanmış olanları, parti için daha erken seçebilmelerini sağlayarak, fabrika ve üniversite parti örgütlerine «aktararak» bu sorunu daha kolay çözebiliriz:

MSİP'nin aday üyelerinin eğitimine özel bir dikkat gösteren parti örgütlerimiz, kanımızca, dikkate değer bir deneyim kazanmıştır. Örneğin, Nograd bölgesinde parti örgütleri aday üyelerini belirliyorlar ve bunlar arasında iyi bir hazırlama çalışması yürütüyorlar. Bir fabrikaya ya da devlet çiftliğine gelen gençler, eğitim sorumlusu olarak görev yapan deneyimli bir komünistin himayesine veriliyor. Gençlere doğru yolu gösterme, onları eğitme görevi, en önemli parti görevleri arasında ele alınıyor. Böyle bir görev üstlenenler, düzenli olarak parti toplantılarında hesap veriyorlar, deneyimlerini karşılaşıyorlar ve birlikte bu alandaki önde duran görevleri saptıyorlar. Eğitim sorumluları, çıraqlarını partiye ilettikten sonra da gözden ırak tutmuyorlar. Parti organları ise yeni üyelere derhal özgül görevler veriyorlar ve sürekli bunların yerine getirilip getirilmediğini denetliyorlar. Nograd bölgesinde her yıl yerel parti örgütüne katılanların yüzde 65–68'inin gençlerden oluşması bir raslantı değildir.

Gençliğin ideolojik ve politik eğitimi alanında MSİP, gençlere özgü olan farklı düşüncü, görüşlerde ve değerlendirmedeki mutlaklaştırıcılığı da dikkate alıyor. Bu delikanlılar ve genç kızlar sosyalizm koşullarında doğdular ve bugünkü Macaristan'ı geçmişle karşılaştıramıyorlar. Sosyalist bir fikri benimserken, gençler, bunun derhal gerçekleşmesini bekliyor, gerçeklik kendi kafalarındaki kavramdan farklı olduğu durumda ise sabırsızlık, hatta düş kırıklığı gösteriyorlar. Gençlik toplum yaşamındaki ya da herhangi bir komünistin davranışındaki olumsuz bir olguyu derhal genelleştirme eğilimindedir. Deneyimsizlikleri, onları antisosyalist görüşlere daha açık kılıyor.

İşte bu nedenle biz gençlere parti ve sosyalist sistem hakkında gerçekçi bir fikir vermeyi, ülkenin sağladığı sonuçlar için savaşıldığı ve savaşılmaması gerektiği olgusuna hazırlamayı çok önemli sayıyoruz. Bu görevin, ancak,

Komünist Gençlik Birliği ile parti örgütlerinin ortak çabalarıyla, özellikle de gençliği ilgilendiren yakıcı konularda kamuya açık tartışmalar ve toplantılar düzenlemeleriyle üstesinden gelinebilir. Bu bağlamda gerekli olan, ikna edici kanıtlarla partinin yaklaşımını savunabilme yeteneğidir, parti politikasını basmakalıplığa düşmeden, açık bir dille ifade edebilmektir. Ne yazık ki birçok parti örgütümüz henüz böylesi bir diyalogu aktif olarak yürütecek durumda değildir. Bunun sonucu olarak, kimi öğrenciler ve genç işçiler gereksinimleri olan ideolojik ve politik yönelimden yoksundurlar.

Deneyimler göstermiştir ki, partinin eğitsel çabaları en iyi sonuçları ancak bu çalışmalar Komünist Gençlik Birliği'nin ve parti örgütlerinin gençlerin günlük sorunlarına çözüm getirmelerine ya da mesleklerinde gerekli düzeye ulaşmalarına pratikteki yardımları ile birleştirildiğinde vermektedir. Gençler bu bağlamda nerede dikkate alındıklarını hissediyorlarsa, orada onların eyleme doğal yönelimi ve potansiyel girişimcilikleri yüksek oluyor ve toplumsal hedeflere daha çabuk ulaşılması için çalışıyorlar.

Parti, daha yetenekli, daha hazırlıklı üyelerini gençler arasındaki çalışmayla görevlendiriyor. Bu, küçümsenmeyecek bir sorundur. Örneğin öğrenciler kimi komünist öğretmenlerin yeteneksizliğine ya da moral eksikliklerine keskin bir tepki gösteriyorlar. Bundan çıkarılması gereken sonuç, yüksek öğrenim kurumlarında çalışan öğretmenlerin moral ve politik bakımdan daha otorite sahibi olmaları, ve eğer parti üyesi iseler, partiye yeni üye kazandırmaya aktif yardım etmeleri gerektiridir.

MSİP'nin politikasının başarısı, hiçbir zaman olmadığı kadar temel parti örgütlerine bağlıdır. Janos Kadar, parti çalışmasının düzeyinin ve etkinliğinin, büyük ölçüde, alt organlarda uygulamaya konmasına, parti kararlarının uygulamaya konduğu bu birincil alanlara bağlı bulunduğunu vurgulamıştır. Örgütlerin çalışmasının iyileştirilmesindeki ana halka, bunlara daha büyük bir özerklik tanınması, sorumluluklarının artırılmasıdır.

Bu tutum, büyük ölçüde partinin ekonomideki entansif gelişme aşamasına geçiş koşullarındaki önderliği tarafından zorunlu kılınmaktadır. İşletmelere üretimde ve planlamada önemli ölçüde özerklik tanınması, bu dönüşümün önemli bir yanıdır. Bu nedenle parti çizgisinin yaşama geçirilmesi, şimdi, eskisinden çok daha fazla ölçüde parti organlarının çalışmasına ve onların ekonomik çalışmaları yönetenlerin faaliyetini denetleme yeteneğine bağlıdır.

İkinci olarak, MSİP'nin politik, toplumsal ve ekonomik politikasını en başta temel parti örgütleri uygulamaya koymak durumundadırlar. Bundan ötürü bu örgütlerin önlerine çıkan sorunları genelde kendilerinin çözmesi son derece önemlidir. Bu nerede yapılıyorsa, orada emekçiler

parti politikasını eskisinden daha fazla destekliyorlar. Bu aynı zamanda özellikle küçük sorunların çözülmesi bakımından hayli yüklü olan merkez organlarına da yardım ediyor.

Son olarak, temel örgütlerin işlevlerinin genişletilmesi, bizce, onların iç yaşamlarının aktifleşmesine ve giderek bunun partiszler için ilgi çekici olmasına yardım eder. Çünkü parti ile yığınlar arasındaki bağ, en başta, herhangi bir parti örgütünün emekçi yığınlarla, komünistin komünist olmayanlarla bağlarında ifade bulur. İşte MSİP'nin yığın tabanının güçlendirilmesi için temel örgütlerin faaliyetindeki yeni olanaklar bu nedenle büyük önem taşıyor.

Temel örgütler ve atelye grupları, parti yaşamının ana merkezidir. Onların görevi, çalışmalarının olumlu ve olumsuz yanlarını soğuk kanlılıkla incelemek, sorunların çözümü için mümkün olduğu kadar komünisti harekete geçirmek, eleştiri ve özeleştiriye teşvik etmek, halkın ilgilendiği yakıcı sorunları açıkça tartışmaktır. Pasifçe üst organlardan direktif beklemek yerine kendi girişimciliklerini ellerine almaları ve üst organlara daha fazla öneri götürmeleri gerekir. Ne ki, bu yaklaşımın benimsetilmesi kolay değildir. Burada gerekli olan düşünce değişikliğidir. Bu en önce sorumlu komünistlerde olmalıdır. Çünkü bunların birçoğu yalnızca üst düzeyde alınan karar ve yönelimlerin uygulanmasına alışkındır.

Kuşkusuz ilerleme işaretleri de vardır, özellikle tartışmanın daha özgür ve etkin olduğu, eleştirinin hem iyi temellendirildiği hem de özgül kılınabildiği parti gruplarında. Şimdi bizim görevimiz, tüm parti örgütlerinde benzer bir atmosfer yaratmaktır. Bu hedef, birçok başka şeyle birlikte, sorumlu olanlar da içinde tüm komünistlerin çalışmasını zorunlu olarak irdelleyen yıllık parti toplantılarıyla gerçekleştiriliyor. Alt düzeydeki parti örgütleri beş yıldan fazla bir süredir böylesi toplantılar yapıyorlar ve toplantılar parti-içi yaşamı canlandıran etkin bir araç oluyor.

Şimdi parti çalışmasının kurumlaşmış biçimlerinin daha amaca uygun kullanılması gündemdedir. Yerel parti örgütleri sekreterlerinin toplantılarını öncelikle verimli bir deneyim alış-verişinin yapıldığı, etkinliklerini kanıtlayan yöntemlerin tanıtıldığı, olumsuz etmenlerin eleştirildiği forumlara dönüştürülmesine çalışıyoruz. Dahası, alt örgütler şimdi parti toplantılarından daha fazla yararlanabilecek bir durumdadır. Önceleri, bu toplantıların konuları «yukardan» belirlenirdi. Şimdi durum değişmiştir. Her yıl toplantılarda zorunlu olarak en fazla üç konu tartışmaya konuluyor, geri kalan konular gereksinimlerine uygun olarak söz konusu parti örgütleri tarafından belirleniyor.

1984 Ocak ayından bu yana parti yapısında yapılan değişikliklere de dikkat çevirmek gerekiyor. Bunlar, bölge komitelerinin işlevlerinin kent komitelerine ve büyük köylerin parti komitelerine devrinden oluşuyor. Bu önlem, yönetim birimleri olarak bölgelerin kaldırılmasına paralel olarak

alınmıştır. Bunlar uzun süre ulusun yaşamında çok önemli bir rol oynadılar, özellikle de köylü kooperatiflerinin oluşturulmasında tartışmasız bir işlev gördüler. Daha sonra toplumsal ekonomik gelişme bunların işlevlerinin dışına taşı. MSİP Merkez Komitesi'nin Ekim 1983 Plenumu'nda belirtildiği gibi, yönetim düzenlemesi ve bunun ekonominin gerekleriyle uyumlu kılınması gerekti.

Yapılan değişiklik, yerel sorunları daha hızla çözmeleri ve politik çalışmayı sosyal-ekonomik süreçlere yakınlaştırmaları gereken taban örgütlerinin yetkilerinin genişletilmesi yönündeki parti çizgisiyle uyum içindedir. Bir yanda il komiteleri, öte yanda kent ve büyük köy komiteleri arasındaki ara düzeyin kaldırılması, aynı zamanda bu komiteler ile parti örgütleri arasındaki doğrudan bağların sıkılaştırılması içindir. Şimdi bunlar doğrudan kent ve büyük köy komitelerinden enformasyon ve öneri alıyorlar. Ne ki, yeni biçimi daha etkin kılmak için daha yapılacak çok şey vardır.

Şimdi büyük köy parti komitelerinin eğitime (ki bunlar eskisine oranla daha geniş kapsamlı bir yerel politika biçimlendirmek durumundadır) ve şu andaki özerklik düzeyinde faaliyet gösterebilmesine öncelikli bir görev olarak bakıyoruz. Çünkü şimdi bölge komitelerinin birçok görevi de bunlara binmiştir. Onlarla ekonomik ve sosyal sorunların çözümünde elde edilen deneyimleri paylaşmak ve aktivist gruplarının güçlendirilmesine yardım etmek önde geliyor.

Kent komiteleri de yeni sorunlarla karşı karşıyadır. Başta gelen sorun, kadrolarının daha geniş ufuklu düşünebilmesine yardım etmektir. Parti, varolan kentler ve yeni kentlerin kurulması temelinde kırsal alanların daha hızlı gelişeceği görüşündedir. Kent komiteleri ayrıca yakındaki küçük köylerin parti örgütlerine, herşeyden önce kadroların eğitimi ve yeniden eğitimi konusunda sürekli destek vermek zorundadırlar.

Parti gruplarının özerkliğinin artırılması görevi, parti-içi demokrasinin ve parti çalışmasının yöntemlerinin mükemmelleştirilmesi görevinden ayrılamaz. Parti, her düzeydeki yönetim organlarını fazla direktif kullanmaktan kaçınmaya, alt organların girişimciliğini teşvik etmeye ve her zaman onların çıkarlarını ve gereksinimlerini gözeterek, onlara her yolla yardım etmeye çağırır.

MSİP'nin 12. Kongresi parti kararlarının hazırlanması ve uygulanmasının ıyileştirilmesi gereksinimine özel önem verdi. Açıkktır ki söz konusu olan bu alandaki durum ve alt organların olanakları dikkate alınmadan çok fazla karar alınıyor. Kongre şunu vurguladı: Eğer kararlar daha açık ve gerçeğe yakın olmak durumundaysa, bunların hazırlanması alt ve üst organların kolektif görevidir ve bu alanda bunlar arasında daha yakın bir işbirliği sağlanmalıdır. Bu, yönetici organların yerel düzeydeki parti çalışması hakkında daha iyi bilgilenmesini getirecektir ve alt örgütlerin ve grupların parti çizgisini uygulamadaki sorumluluğunu artıracaktır.

Komünistlerin en yakıcı ve çetin sorunların tartışılmasına katılımını genişletmek için daha yapılacak çok şey vardır. Bu, özellikle, parti komitelerinin çeşitli sektörlerle genel olarak dağılmış düzeylerde üyesinin bulunduğu başlıca fabrika ve kurumlar için geçerlidir. Geçmişte bu sorunlar çok ender olarak parti komitelerine getirilirdi. Onun yerine dar bir çevre içinde, büro toplantılarında ele alınırdı. Parti komiteleri çok düzensiz aralarla toplanır ve rollerini yalnızca alınmış olan kararları öğrenmekle sınırlarlardı. Şimdi durum değişiyor. Seçilmiş parti organları çalışmalarının kollektif niteliğini artırmakla görevlendiriliyor. Deneyimler bunun üyeler arasında daha çok ilişkiyi olanaklı kıldığını, durum karşılaştırmaları ve eksikliklerin eleştirisi için sayısız olanak sağladığını ve parti kollektifinin birliğini pekiştirdiğini gösterdi. Bir sorunun incelenmesine gerçekten katılan her komünist, parti komitesinin kararının uygulanması ve bunun anlamının tüm emekçilere anlatılması için daha fazla çalışma kararlılığı gösteriyor.

Birkaç yıldan beri kent ve il komitelerinin, MK şubelerinin emrinde özgül sorunların ayrıntılı incelenmesi, öneriler ve yönelimler hazırlanması ile görevli çalışma komisyonları vardır. Bunlar danışma organları ve bunun sonucu olarak yardımcı organlar olmalarına karşın, yine de büyük bir rol oynuyorlar. Çünkü üst parti organları, örneğin bir il komitesinin hazırladığı kararı, eğer çalışma komisyonunun kararı ile desteklenmemiş ise, geri göndermektedir.

Olanaklı olan en büyük sayıda komünistin görüşlerinin alınması, bizim parti yaşamımızda bir yasadır. Örneğin şimdi parti örgütleri yapılacak olan MSİP Kongresinin belge taslaklarını inceliyor ve önerilerde bulunuyor. MK bir karar almadan önce, sorunlar temel örgütlerde de tartışılıyor. Bunun sonucu olarak, MSİP'nin yönetim organları ile tüm parti üyeleri arasında, onları parti politikasının biçimlendirilmesine daha fazla katmaya olanaklı kılan sürekli bir diyalog vardır diyebiliriz.

Bu arada kimi parti örgütleri ve üyeleri Merkez Komitesi'nin karar tasarılarının tabanda yeteri kadar kapsamlı bir biçimde tartışılmadığını söylüyorlar. Bunda gerçek payı olduğunu kabul etmek gerekir. Geçenlerde Politik Büro, MK aygıtını komünistlerin arasında bu görüşün neden yaygınlaştığını, hangi eksikliklerin bulunduğu ve bunların ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiğini saptamakla görevlendirildi.

Çalışmamızı, daha fazla etkinlik doğrultusunda yeniden örgütlemek için parti ve hükümet organlarının işlevlerini kesin biçimde birbirinden ayırmalıyız. MSİP MK'nin Nisan 1983 Plenumu, parti komitelerini, ekonomik birimlerin özerkliğine saygı göstermeye çağırı.

Komünistlerin geçmişte olduğu gibi, işletmelerde parti politikasının temel çizgilerini yaşama geçirme faaliyetine geniş ölçüde katılmalarına izin verilmiştir. Sorun şudur:

– Yürütme organlarının çalışmasını denetlemek, partinin sosyal-ekonomik politikasının uygulanmasındaki eksiklikleri görmek, bu organların ilerici girişimlerini desteklemek, işletmenin gerçekçi bir plan ve yükümlülük kabul etmesini, merkez plan organlarının saptadığı hedeflere de ulaşmayı gözetmesini sağlamak.

– Partinin emekçiler arasındaki etkisini artırmak, kolektiflerin önündeki görevlerin içeriğini onlara açıklamak, çalışma yerinde yaratıcı bir atmosferin oluşmasına çalışmak, daha yüksek kalite, emek verimliliği sağlamak ve sosyalist yarışma ile sosyalist ekip hareketini teşvik etmeye yardımcı olmak.

– İşletme yöneticileri tarafından yapılan atamaları, bunun parti örgütünün onayı ile olması kuralını uygulayarak aktif etkilemek, bu arada yönetici görevlerin ancak bunu hakedenlere verilmesini gözetmek.

– Üretimde demokratik bir atmosferin egemen olmasını sağlamak için çalışmak, uzmanların da sıradan işçilerin de görüş ve önerilerinin alınması, bunların haklarının kısıtlanmaması ve eleştirilerinin bastırılmaması için çalışmak.

Bu bağlamda 3.500 işçi çalıştıran Salgotaryan çelik fabrikasının parti örgütünün çalışması bir örnektir. Her üretim sektöründe komünistler her hafta işçilerin eleştirilerini ve önerilerini topluyor, çözülmemiş sorunlar ve eksikliklerin giderilmesi yolları üzerine görüşlerini alıyorlar. Bu enformasyonu parti komitesine iletiyorlar. Parti komitesi bunları inceliyor ve yönetime ulaştırıyor. Parti komitesi, üst parti organlarına verdiği düzenli raporlarında işletme yönetiminin çalışanların önerilerini nasıl uygulamaya koyduğu hakkında bilgi veriyor.

Yani parti örgütleri öncelikle ekonomik düzenlemenin «insancıl» yollarından sorumludur. Sürekli olarak emekçilerin çıkarlarıyla ilgilendirler, halkın çabasına ilkesel konumlardan yol gösterirler ve komünistlerin emek kolektiflerindeki çalışmalarını ideolojik ve politik önderlik yaparlar.

Yığın örgütleriyle ilişkilerinde MSİP, öteki alanlarda olduğu gibi, kalıpcılığa ve yönetsel buyrukçuluğa son vermeye, Lenin'in «yığınların yaratıcı yeteneklerinin özgürlüğüne tümüyle izin verme» (!) yi, olanaklı olduğu kadar uygulamaya çalışıyor. Bu, sosyalist demokrasinin teşvik edilmesi ve sosyalizmin politik sisteminde yığın örgütlerinin rolünün artırılması görevine uygun düşen tek yaklaşımdır. Partinin deneyimi, bu örgütlerin faaliyetlerinin kısıtlanmaması gerektiğini, yoksa çok kez istenilenin tersi gelişmeler olduğunu ortaya koymuştur.

Parti, yığın hareketlerini, gelişmiş sosyalist toplumu kurmadaki zorunlu bağlaşıkları olarak görüyor. Lenin'in, «her adımda . . . itinayla ve nesnel

(!) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 35, s. 27.

olarak yığınlarla bağların sürüp sürmediğini, bunların canlı olup olmadığını» (2) kontrol etme önerisine uygun olarak, MSİP emekçilerin yığın örgütleriyle olan ilişkilerini gözden geçiriyor. 1983 ve 1984'de Merkez Komitesi, parti ile sendikaların işbirliğinin sorunlarını tartıştı, Komünist Gençlik Birliği içindeki durumu inceledi, Ulusal Halk Cephesi ve barış hareketi çerçevesinde yeni görevler saptadı.

Yığın örgütlerinin faaliyetlerinde daha yaratıcı bir yaklaşımın güçlenmesi için, yerel parti örgütlerinin bunları daha geniş ölçüde özellikle önemli kararların belirlenmesine çekmesi ve günlük çalışmalarında kamuoyunun görüşlerine daha fazla dayanması gerektiğine inanıyoruz. Bu, partinin görüşlerini ve önerilerini toplumsal bakımdan en pasifleri de içinde nüfusun tüm kesimlerine iletmenin güvenilir bir aracıdır.

Parti örgütleri ile yığın örgütlerinin işlevleri nelerdir? Parti politik yönlendiricilik yaparken, yarışmanın somut olarak örgütlenmesi, sendikanın ve ekonomik organların işidir. İşletmelerdeki komünistler, yarışmanın hedeflerinin yapay olmamasını, partinin ekonomik stratejisiyle uyumunu gözetmek ve gerekli olduğunda da yaklaşımlarda değişiklik yapılmasını önermek durumundadır.

Yeniden vurgulamak isteriz ki, biz yığın örgütlerinin çalışmasının iyileşmesine yardım ederken kullanılması gereken yol ve araçların direktiflerle belirlenmesine karşıyız. Ne yazık ki parti organları, özellikle de alt düzeylerdekililer, hâlâ bu yönde davranıyorlar. Bunların kimileri yığın örgütlerine bırakmaları gereken sorunları ele alıyor ve bunun sonucu olarak da yığınlar arasındaki yaygın politik açıklama ve örgütlenme çalışmalarına zaman bulamıyorlar.

Tüm parti faaliyetleri ve bunlarda yapılan tüm iyileştirmeler arasında sıkı bir bağ vardır. Örneğin, partinin gerekli sayısal büyümesi ve bileşiminin iyileştirilmesi tartışmasız olarak birlik ve militanlık getirir ve etkinliğin kaldırıcıdır. Aynı zamanda yeni kadroların gerektiği gibi eğitimi sağlanmadan parti örgütlerinin çalışmasının yöntemleri ve içeriğinin iyileştirilmesinden söz edilemez. Bu eğitim de büyük ölçüde her yerel parti örgütünün, bunun üyelerinin yapısına ve partinin emekçiler tarafından desteklenmesini garanti etme düzeyine bağlıdır.

Eğer parti çalışmasının tüm yanlarını daha sıkı birbiriyle bağlamak, bilimsel araştırmayı daha yaygın olarak kullanmak, kamu yaşamındaki, ekonomi ve ideolojideki özgül olguların komünistler üzerindeki etkilerini daha derinlenmesine incelemek ve yeni sosyal eğilimlere daha hızlı tepki göstermek istiyorsak, daha çok şey yapmalıyız. Bu, bize, tüm faaliyetimizi Macaristan'da gelişmiş sosyalizm kuruculuğunu yöneten partinin güncel görevleri ve sorumlulukları düzeyine yükseltmeye yardım edecektir.

(2) Agy, c. 24, s. 37.

Antikomünizm: Toplumsal ilerlemenin önünde bir engel

«Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin Genel Teorik Sorunlar Komisyonu, 1980'lerdeki antikomünizmin ideolojik hedefleri ve politik çizgileri üzerine bir yuvarlak masa toplantısı düzenledi. (*)

Toplantıya şu kişiler katıldı: Felipe Rodríguez, Bolivya Komünist Partisi MK üyesi; Orel Viciani, Şili Komünist Partisi'nin BBS'deki temsilcisi; Raul Valdes Vivo, Küba Komünist Partisi MK üyesi; Agamemnon Stavrau, Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi MK üyesi; Farid Mugahed, Mısır Komünist Partisi MK üyesi; Donald Ramotar, Guyana İlerici Halk Partisi MK Yürütme Komitesi üyesi; Rupert Lewis, Jamayka İşçi Partisi MK üyesi; Ahmed Aziz, Ürdün Komünist Partisi'nin BSS'deki temsilcisi; Naim Aşhab, Filistin Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi; Cesar Jimenez, Peru Komünist Partisi'nin BSS'deki temsilcisi; José Lava, Filipin Komünist Partisi MK Politik Büro üyesi; Semou Pathe Gueye, Senegal Bağımsızlık ve Emek Partisi Politik Büro üyesi ve MK Sekreteri; Ahmed Salem, Sudan Komünist Partisinin BSS'deki temsilcisi; Samuel Behak, Uruguay Komünist Partisi'nin BSS'deki temsilcisi ve Ho Şi Ban, Vietnam Komünist Partisi'nin BSS'deki temsilcisi.

Yuvarlak masa toplantısına katılanlar, günümüz dünyasında, anti-komünizmin, emperyalizmin reel sosyalizme, komünist partilerin politikalarına ve toplumsal amaçlarına ve Marksizm-Leninizm öğretisine karşı yönelttiği bir ideolojik ve politik silah olduğunu belirttiler. Burada, anti-komünizmin, onun ideolojik ve politik doğrultularının oynadığı gerici toplumsal rol açık biçimde ortaya çıkmaktadır.

Tarihsel açıdan bakıldığında, antikomünizm, gericiliğin toplumsal ilerlemeyi durdurma çabalarında kullandığı başta gelen silahıdır. Somut, hergünkü gerçeklikler açısından antikomünizm, burjuvazinin komünist hareketi yenilgiye uğratmak ve emekçi yığınların sosyal eşitlik ve kapitalist sömürüden kurtulma savaşımını ezmek amacıyla baş vurduğu özel bir politikadır. İdeolojik açıdan, antikomünizm, burjuva ideolojisinin tüm cephaneliğinden, öncelikle de en gerici, en karanlık burjuva sosyal görüşlerinden yararlanıyor.

(*) Antikomünizmin teori ve pratiğinin kimi yönleri «Barış ve Sosyalizm Sorunları» – «Yeni Çağ» dergisinin bundan önceki sayılarında ele alınmıştır. (Bak: Michael O'Riordan, «Antikomünizm ve savaş tehditi», Sayı 3, 1984; Hans Pirsch, Çatışma stratejisinde psikolojik savaşın yeni», Sayı 5, 1984; Ernst Wimmer, Teori alanında antikomünizm, Sayı 6, 1984; «Antikomünizmin ideolojik saldırganlığı» Sayı 8, 1984).

Antikomünizmin günümüzde öne çıkan en genel politik ve ideolojik çizgileri nelerdir?

Tartışmaya katılanlar, çağdaş kapitalizmin aşırı gerici güçlerinin-finans oligarşisi, askersel-sanayi kompleksleri, yeni tutucular, fanatik dinsel çevreler, emperyalist ve yenisömürgeci çevreler-antikomünizmi dünya devrimci hareketinin üç kolunun, reel sosyalizm, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı savaşı ve ulusal kurtuluş hareketinin yükselmesini önlemek çabasıyla kullandıklarını dile getirdiler. Burada, günümüz toplumsal hareketlerinin öncüsü komünist ve işçi partilerini zayıflatma çabaları, çağdaş kapitalizmin başlıca sorunlarını çözmede başvuracağı en «radikal» yöntemlerden biri sayılmaktadır. Bu, her zaman sınıf düşmanımızın stratejik hattı olmuştur. Ne ki, konuşmacıların belirttiği gibi, bugün bu, en keskin, en açık biçimde politik savaşların tüm cephelerinde ortaya çıkmaktadır.

Antikomünistler bir yandan politik tertip ve propaganda sahtekarlıklarını hararetle kullanmaya devam ediyorlar. Öte yandan şimdi, askersel ve politik maceralar vasıtasıyla komünist ve demokratik güçleri bastırmaya, daha kaba ve şiddete dayalı yöntemlere başvurmaya yöneliyorlar. Emperyalizm, antikomünizme, bu büyüyen güçlere karşı yürüttüğü «haçlı seferi»nde öncü müfreze rolü vermektedir ve bunu burjuva sınıfının ideoloji ve politikasının «ksen ilkesi» haline getirmeye çalışmaktadır. Aynı zamanda, burjuva toplumsal sisteminin «yeni eğilimlerden» kavramsal programlarını öne sürerek ya da kapitalizmle sosyalizm arasında «üçüncü yol»u savunarak Marksizm-Leninizm'e karşı çıkan antikomünizmin sözde pozitif varyantlarının sürekli sahnede tutulmasını cesaretlendirmek ve sağlamak için adımlar atılmaktadır. Ne ki, uluslararası düzeyde, bu «olumlu» varyant geri plana itilmekte, baş rol antikomünizmin «vurucu» türüne verilmektedir.

Konuşmacılar, 1980'lerin antikomünizminin ideolojik ve politik yapılarındaki bir başka önemli değişimin antisovyetizmin daha da yoğunlaştırılması olduğunu belirttiler. SSCB'nin ekonomik ve toplumsal başarılarını reddetmek ve küçültmek, Marksizm-Leninizm ideolojisini bir hayal olarak yorumlama yalanına başvurmak, Sovyet devlet sistemini «totaliter» Sovyet dış politikasını «saldırgan» ve iç politikasını toplumsal ilişkileri «insanlıktan uzaklaştıran» bir araç olarak aşağılamak gibi antisovyet hedeflerde yeni olan hiçbirşey yoktur. Antisovyetizm hiçbir zaman böylesine geniş bir biçimde evrensel sorunlara karıştırılmamıştı, uluslararası ilişkilere, savaş ve barış konularına hiçbir zaman böylesine utanmazcasına sokulmamıştı. Sovyetler Birliği'ne karşı «haçlı seferi» örgütleme, çağdaş emperyalizmin aşırı sağ kanadı tarafından, herşeyden önce de ABD emperyalizmi tarafından izlenen evrensel stratejiye işlemiş olan anahtar düşüncedir. Bu türden düşüncedeki mantık, dünyadaki tüm sos-

yol değişimlerin kaynağını Sovyetler Birliği'nin «yıkıcı» eylemlerinin olduğu ileri sürüyor ve 1980'lerin antikomünizmi, komünizmi herşeyden önce askersel ve politik baskı aracılığıyla «geriletmek» ve onu tüm dünyada «tarihin çöplüğüne» atmak gibi bir görevi olduğunu ilan ediyor.

Tartışmada belirtildiği gibi, son yılların özellikle çıplak hatlarıyla ortaya koyduğu çağdaş antikomünizmin tüm bu öne çıkan nitelikleri, son çözümlemede dünya gerici güçlerinin tarihin gidişini geri döndürmek için gösterdikleri çılgınca çabaların bir yansımasıdır.

Bu koşullarda, önemi antikomünizmin böylesi değişmelerinin ve onun toplumsal rolündeki değişikliklerin çözömlenmesine verirken, konuşmacılar, bu ideolojik ve politik olgunun amaçlarının, özünün ve yöntemlerinin ayırdedici niteliklerini iki açıdan değerlendiren bir dizi noktayı vurguladılar. Bur yandan antikomünizmin iki sistemin barış içinde yanyana yaşaması konusu ve ulusal kurtuluş hareketinin gelişmesi ile ilişkili olarak dünya devrimci süreci karşısındaki konumlarını incelediler. Öte yandan, şu ya da bu ülkedeki işçi sınıfının politik bilinçliliğinin, buradaki demokratik kurumların gelişmişlik ölçüsünün, egemen sınıfların politik diktatörlüklerinin niteliği, toplumsal savaşımın yoğunluğu, vb. sonucu ortaya çıkan antikomünizmin ulusal düzeydeki kimi özellikleri somut olarak belirtildi.

IDEOLOJİK VE POLİTİK GERİCİLİK DÜNYA SAHNESİNDE

Dünya devrimci süreci bugün uluslararası ilişkilerin içeriğinden ayrılmaz olduğundan, antikomünizm ideolojisi ve politikası bu ilişkilerin önemli etmenleri olarak ortaya çıkmaktadır.

Antikomünizmin pragmatik işlevinin yoğunlaşması, toplumsal savaşımın uluslararasılaşmasına ve onun barış savaşımıyla artan sıkı bağlarına gösterilen tepkidir. Devlet tekelci kapitalizminin uluslararası ilişkilerde izlediği antisosyal ve antisosyalist politikanın koordinatörlüğü rolünü üstlenme çabası içinde, antikomünizm insanlığa şu sahte ve kısırtıcı ikilemi sunuyor: Ya dünya çokuluslu şirketlerin örgütsel ve hiyerarşik yapılarını, «kozmpolitizm», «dünyevi düşünce» ve «Amerikanizm» gibi tinsel değerleri ve ekonomik ilkeleri kabul eder ya da insanlık kaçınılmazlıkla «dünya çapında terörizm», «totaliter yönetim» ve «Sovyet askersel tehditi» gibi dehşetlerle yüzyüze gelir.

Bu tür şemalar gerçekleri bütünüyle çarpıtmakla kalmıyor, aynı zamanda, kasıtlı olarak ya da haksız yere ideolojik çatışma kavramını hükümetlerarası ilişkiler alanına taşıyor, bunların özünü bütünüyle olduğundan başka gösteriyor ve şu sahte mantığı ileri sürüyor: Marksizm'in kabul

ettiği gibi kapitalizm ve sosyalizm ideolojik olarak uzlaşmaz olduğuna göre, sorunun çözümü iki sosyal-politik sistemin barış içinde yanyana yaşaması değil, reel sosyalizmin fiilen yokedilmesindedir.

İnsanlığın geleceği açısından ciddi tehlikelerle dolu bu korkunç konsepti desteklemek için, antikomünizmin ideologları gerçekte var olan ve gayet doğal olan dünya ekonomik ve kültürel ilişkilerinin uluslararasılaşması yönündeki eğilimleri gösteriyor ve gerçekten dünya çapındaki sorunların ortaya çıkışını (nükleer bir felaketin önlenmesi, çevrenin korunması vb.) belirtiyorlar. Ancak bütün bunlar sosyalizmin geleceğinin olmadığıнын, dünyanın kaçınılmazlıkla «sanayiötesi» ya da «teknokratik» uluslararası kapitalizm stiline politik ve örgütsel yapılar tarafından yönetileceğinin «kanıtı» olarak sunuluyor.

Tartışmaya katılanlar, antikomünizmin bu yönünü çözümlerken, şu olguların altını çizdiler: Birincisi, emperyalizmin saldırgan «dünyevi» ideolojisinin, emperyalizme uygun düşen bir dünya yaratma iddiasındaki bu ideolojinin temelinde, tüm kapitalist sınıfın sosyal-ekonomik çıkarları ve ideolojik kurallarından çok, uluslarüstü, dünya çapında egemenlik için can atan devlet-tekelci çevrelerin gereksinimleri yatmaktadır. Antikomünizmi ulusal sınırların ötesine yayılmaya esinlendiren ve bunu uluslararası ilişkilerin kızıştırılmasında ideolojik ve politik bir etmen haline getiren budur. Gerçekte, bu gidiş, herşeyden önce ABD yönetici çevrelerinin dünya üzerinde imparatorluk kurma tutkularından kaynaklanmaktadır. İkincisi, antikomünizm, devrimci süreçlerin kendi ekonomik varlıklarına zarar vereceği konusunda kapitalist dünyanın üç başlıca merkezinde (ABD, Batı Avrupa ve Japonya) duyulan korkularla ilişkilidir. Üçüncüsü, yenisörmürgeci konumlarını güçlendirmeye çalışan cokusluslu şirketlerin çabaları da, aynı şekilde antikomünizmi kamçulamaktadır.

Öte yandan *Jose Lava*, *Samuel Behak* ve *Rupert Lewis*, antikomünizmin son gaz yürüttüğü «propaganda savaşı» makinasının şimdi, tekkelci burjuvazinin askersel ve gerici kesimlerinin politik etkisini artıran ek, hatta bir ölçüye kadar bağımsızca işleyen bir faktör olduğunu vurguladılar.

Antisovyetizmin özü, çağdaş antikomünizmin bu başlıca bileşeni, daha ayrıntılı olarak ele alındı. Bu bileşenin oynadığı rol açıktır. Nükleer tehditin önüne geçilmesi çabalarında ve emekçi halkın sınıfsal ve ulusal sömürden kurtulma savaşımında başarı, SSCB'nin yürüttüğü barış politikasına, onun dünya çapındaki savaş karşıtı harekete etkin katılımına büyük ölçüde bağlıdır. Barış ve toplumsal ilerleme politikasının amaçlarına yüksekten derece zıt hedefler gözetmesi nedeniyle antikomünizm bu yolda antisovyetizm bayrağı altında savaş yürütüyor. *Ahmed Salem*, *Orel Viciani* ve *Ral Valdes Vivo*, bugün, antisovyetizmi kışkırtmanın iki yönteminin güç kazandığını belirttiler.

Bunlardan biri, şu reklamı çok yopılan ve temelsiz varsayıma dayanan, Sovyetler Birliği'nin dış politikasında sınıfsal, sosyal çıkarlarını savunmaya son vermesi gerektiği görüşüdür. Antikomünist teorisyenler, baştan aşağı «jeopolitik» olarak uluslararası ilişkilerin tek yanlı bir yorumunu sunuyorlar ve bunları «ulusal» ya da bölgesel çatışmalar düzeyine indiriyorlar. Bu yoldan, sonunda emekçi yığınların barış içinde yaratıcı bir yaşamı ve toplumu insana layık bir yapıya dönüştürmek için gerekli koşulların sağlanmasını amaçlayan sosyalist dış politikanın sosyal içeriğini bir çırpıda yok ediyorlar. «Jeopolitik» yaklaşım, devrimci sürecin uluslararasılaşmasını, Marks'ın yıllarca önce «emeğin kurtuluşu yerel ya da ulusal değil, tüm ülkeleri kucaklayan toplumsal bir sorundur» (1) diye belirttiği açık bir özelliği tanımazlıktan geliyor.

Bugün, tek tek ülkelerdeki ve dünya çapındaki devrimci hareketler, ilerici güçlerin uluslararası politik dayanışmasıyla, Sovyetler Birliği'nin desteğiyle özellikle yakından bağlıdır. Agamemnon Stavrou'nun sözleriyle belirtirsek, işte bu nedenle barışın ve ulusal bağımsızlığın kalesi olarak, yeni toplumsal ilişkilerin yaratıcısı olarak SSCB'nin rolünün yadsınması, daha çok çağdaş antikomünizmin temeli oluyor. Washington, emekçi yığınlar ve ulusal demokratik hareketlerle Sovyetler Birliği'ni bağlayan manevi bağları koparma denemelerinde ısrar ediyor.

Jose Lava, *Ho Şi Ban* ve öteki konuşmacılara göre, antikomünizmin Asya ülkelerinde taktığı maskelerin içinde «iki süper güç», bunlardan «eşit uzaklıkta durma» gibi sözde tarafsız kavramların yanısıra, her olayı «Doğu-Batı», «Kuzey-Güney» ya da böylesi içerikte yorumlama eğilimi gösteriyor.

ABD ve Küba'nın coğrafi yakınlığı nedeniyle Latin Amerika'da kapitalizm ve sosyalizmin doğrudan «çatışma»sının sözde kaçınılmazlığına dayanarak, ABD emperyalizmi Monroe Doktrini'nden ve Panamerikanizm ve Amerikalılararası dayanışma gibi doktrinlerden yararlanıyor. Bu doktrinlerin merkezinde «Kızıl tehlike», «Sovyet askeri tehdidi» kavramı yer alıyor. Tek bir ortak «iç» ve «dış» düşman olduğunu öne süren bir kavram temelinde, ABD ve Latin Amerika ülkelerini içeren tek bir «ulusal güvenlik» sisteminin gerekliliği belirtiliyor. Ve, bir hareket sahası haline gelmiş olan Latin Amerika'da üçüncü dünya savaşının şimdiden sürmekte olduğu bahanesiyle, antikomünist propaganda, buralarda antisovyetizm ve komünistlere karşı saldırının, şiddete dayalı, «savaş dönemine ait» biçimler almasını istiyor. *Orel Viciani*, bu koşullarda Batı yarımküresinde antikomünizmin, Sovyetler Birliği'ne ve öteki sosyalist devletlere karşı «psikolojik savaş»ı kışkırttığını belirtti.

Semou Pathe Gueye'nin görüşüne göre, tek tek komünist partilerin şu

(1) K. Marks ve F. Engels, *Yapıtlar*, c. 16, s. 12.

ya da bu somut konuya ilişkin konumlarındaki kimi farklılıklar üzerinde oynamak, antisovyetizmi kışkırtmanın bir başka önemli aracıdır. Bu yöntem yeni değildir. Kendi zamanında Lenin, antikomünistlerin, uluslararası sosyalist hareket içindeki çeşitli eğilimlerin «çekişmesi»ni uzun zamandır kullanmayı denediklerini, sosyalist oportünizmin uluslararası devrimci sosyal demokrasiye karşı yürüttüğü savaştan yarar sağlamayı amaçladığına işaret etti. ⁽²⁾ Bugün bu sinsi politika daha da geliştirilerek izleniyor. *Donald Romator'a* göre, antikomünizm genellikle, kapitalist ülkelerde işçi sınıfı ve demokratik harekete, komünist partilerine, «kendi görüş ve politikalarının Sovyetler Birliği'nden bağımsızlığı»nı göstermek zorunda oldukları düşüncesini dayatmak için alçakça ve demagogik denemelerde bulunuyor.

Ho Şi Ban, antikomünizmin sinsi, kışkırtıcı yöntemlerinin tümünün bunlardan ibaret olmadığını vurguladı. Birçok durumda, antikomünizm açıkça sağ-kanat ve «sol» revizyonizm ile bağlaşıklık kurar, çünkü bu çevrelerin davranışları sık sık antisosyalist propaganda için ortam yaratır. Örneğin, Reagan yönetimi, Kampuçiya'da Pol Pot rejimi artıklarının kanlı saldırılarına dayanarak, reel sosyalizmi ve onun ülkelerini gözden düşürmeye çalışıyor. Öte yandan, antikomünist teorisyenler, gösterişli bir şekilde ve bağıra çağırarak, diyelim, Sovyetler Birliği ve Küba'nın «ulusal güvenlik» nedenleriyle devrimci süreci «ihraç mı ettiğini yoksa» «engellediğini» mi tartışıyorlar. Gelişmekte olan ülkelerdeki ilerici hareketleri Sovyetler Birliği'nin kaçınılmazlıkla «devrimci ruhunu kaybettiğine» ve neredeyse emperyalizmle birlikte hareket ettiğine inandırmak amacıyla, ülkeler ve olguları kabaca çarpıtıyorlar.

Böylece, konuşmacılar, antisovyetizmin, antikomünizmin bir köşetaşı olduğunu ve kimi çevrelerin yaptığı gibi, bu ikisini suni olarak ayırmanın barış ve toplumsal ilerleme davası için tehlikeli bir hata olduğunu belirttiler.

Antikomünist ve antisovyet propagandanın uluslararası kamuoyunu etkileme yollarının incelenmesine geçerek, tartışmaya katılanlar, kapitalist ülkelerde bu faaliyetlerin büyük ölçüde hükümet kuruluşlarına ve etkin politik çevrelere dayandığını belirttiler. *İbrahim Malik*, kapitalist dünyadaki türdeşleriyle bütünleşmemiş bir ideolojik merkez haline gelmiş olan İsrail'in, örneğin, Marksist teori üzerine yazılanları tohrif etmeye ve insanların kafasına antisovyetik streotipler sokmanın yeni ve gelişkin yöntemlerinin araştırılmasına yönelik faaliyetler yürüttüğünü söyledi.

Birçok konuşmacı, buna rağmen, sosyalist karşıpropagandanın sık sık artan antikomünist çarpıtmaları nötralize etmede etkin olduğunu belirtti. Propagandamızın büyük gücü, diye vurguladı *Raul Valdes Vivo*, onun

(²) Bak: V. İ. Lenin, *Tüm Yapıtlar*, c. 6, s. 6–7.

gerçeklere dayanmasıdır. Etkinliği, emekçi halkın çıkarlarını gerçekleştirmede egemen komünist partilerinin attığı pratik adımlarla büyük ölçüde artırılıyor. Elbette, bu sosyal sistemin tek efendisi olarak halkın artan gereksinimlerini karşılamayı amaçlayan yeni bir toplumu kurmak, büyük zorluklar içeren karmaşık bir görevdir. Ayrıca, emperyalizmin düşman politikası ve savunmaya bir hayli fon ayırmasının gereği, kaçınılmazlıkla bu zorlukları ağırlaştırıyor ve düşmanlarımız reel sosyalizmi kötülemek çabasıyla bunlardan yararlanmaya çalışıyor. Sosyalist Küba'nın deneyimi, işlerin gerçek durumu onlara açıklandığında, tüm zorlukların üstesinden bir çırpıda gelinmesinin olanaksız olduğunu, ancak bunların üstesinden gelmek ve olası hataları düzeltmek için olanaklı olan her şeyin yapıldığını kavradıkları zaman yığınların devrimci hükümetlerini daha büyük bir coşkuyla desteklediklerini gösteriyor. Bu açıklamalar, sosyalizmin kuruluşunda komünist partilerin esinlendirdiği ve yönettiği yığınların harekete geçirilmesine yardımcı oluyor.

Tartışmaya katılanlar, devrimci işçi sınıfı partilerinin ideolojik ve politik düşmanlarını geri püskürtme çabalarının etkinliğinin, onların proleter enternasyonalizmin temelinde birliğinin derecesine, barış ve toplumsal ilerleme için savaşan geniş antiemperyalist cephenin enerjisine bağlı olduğunu dile getirdiler.

BURJUVA MİLLİYETÇİLİĞİNE DAYANARAK

Kapitalist dünyada ulusal düzeyde ortaya çıkan antikomünizmin özellikleri, iki ana politik gücün doğrudan ve açık çatışmasının ürünleridir. Bir tarafta, devrimci demokratik hareketlerin başında olan komünist ve işçi partileri var; öteki tarafta ise fiziksel ve ideolojik olarak bunları yok etmek isteyen gericiler var. Gericilik bunu, «ulusal» çıkarları savunma belgisi altında komünistleri marjinal grupların ve antiulusal çevrelerin «sorumsuz temsilcileri» olarak damgalayarak ve onları «Moskova'nın kolları» vb. ilan ederek yapıyor. Dolayısıyla, «yerel» antikomünizm, her şeyden önce burjuva milliyetçiliği temelinde yapılıyordur.

Elbette, bu, ulusal düzeyde antisovyetizmin zayıfladığı ya da antikomünizmin askersel ve politik eylemlere hevesliliğinin azaldığı anlamına gelmiyor. Kural olarak, kimi zaman öncelikler sırası «uluslarüstü» antikomünizminden farklılık göstermesine karşın, komünistlere karşı savaşımda her tür araca başvurulur. «Uluslarüstü» antikomünizm için önemli görev dünya sosyalizmini zayıflatmaktır, ayrı ayrı komünist partilerin zayıflatılması ondan sonra gelir. Ne ki, ulusal düzeyde gericilerin en önde gelen hedefi yerel komünist partilerini safdışı bırakmaktır; dünya komünist hareketine ve reel sosyalizme karşı savaşım ulusal demokratik güçleri dinamitlemenin ilave araçlarıdır. Elbette öncelikler konusundaki bu

farklılıklar çok görecelidir. Emperyalizm saldırısını tüm karşılıklı ilişkideki çizgilerde ve tüm düzeylerde yürütmeye çalışıyor.

«Ulusal» antikomünizmin felsefesini ve politik eylem yöntemlerini çözümlerken, tartışmaya katılanlardan birçoğu, onun burjuva milliyetçiliği, dini bağnazlık ve küçük burjuva sosyalizmi gibi bileşenlerinde şiddete başvurma düşüncesinin artan ölçüde öne çıktığını belirttiler.

Samuel Behak'ın işaret ettiği gibi, 1970'lerde Latin Amerika'da ABD emperyalizmi ve yerel oligarşiler tarafından yönetilen karşıdevrimci saldırı oldu. Şili ve Uruguay'da ve daha önce Brezilya ve Bolivya'da ve daha sonra da Arjantin'de olduğu gibi darbeler ve halka karşı şiddet eylemleri «ulusal güvenlik» ve halka karşı «içerde savaş» doktrinlerine dayanıyor. Bu ülkelerde, Pentagon'un ve CIA'nın okullarında eğitilmiş olan ordu komutanlarının en gerici öğeleri araç olarak kullanıldılar. Çeşitli ülkelere birbirinden oldukça farklı programlar ve eylem yöntemleri uygulandı. Örneğin, Uruguay'da, diktatörlük 70'li yılların ortalarında açıkça faşist terör yöntemlerine başvurarak, Franko ve Mussolini'nin rejimlerinin çizgileri izinden devleti «dikeyine» yeniden yapılandırmayı denedi. Ülkenin demokratik geleneklerine bir saldırı başlattı ve Komünist Partisi ve tüm ilerici politik güçleri kamu yaşamından 50 yıl için yasaklayacağını açıkladı. Son olaylar, Uruguay halkının diktatörlüğü bozguna uğratmayı başardığını ve antikomünizme güçlü bir darbe indirdiğini göstermiştir.

Cesar Jimenez, Latin Amerika'da antikomünizmin ideolojik ve politik biçimlerinin daha geniş bir yelpazesini inceledi. Peru'da, en gerici, oligarşik ve emperyalizm yanlısı politik güçlerin içinde en şiddetli baskı ve terörü savunan gerçek faşist unsurların da bulunduğunu söyledi. Öte yandan Batı Alman hristiyan demokratik ideolojisinin etkisinde bulunan Hristiyan Halk Partisi'nin içinde aşırı sağcı sosyal hristiyanlar da var. Batı Alman hristiyan ideolojisinden farklı olarak Peru Hristiyan Demokrat Partisi'nin burjuva ulusal reformizminde sözümona kurtuluş teolojisinin etkisi hissediliyor. Ayrıca Amerikan Halkçı Devrimci Bağlaşıklığı, ideolojik ve politik eğilimlerin geniş bir yelpazesini içeriyor: Açık emperyalizm yanlısı, antikomünist ve antifaşistlerden burjuva reformistlere ve hatta az ya da gizli antikomünizmleriyle devrimci milliyetçilere kadar. Öte yandan ülkenin politik sahnesine, sosyalizmi savunan ve Birleşik Sol'da komünistlerle işbirliği yapan, ama yine de komünizme ve sosyalist ülkelere karşı belirli bir önyargıyı koruyan sosyal hristiyanlar var. Son olarak, görünüşte son derece devrimci düşünceler yayan, ancak gerçekte küçük burjuva reformizmiyle bağlı ve ABD emperyalizmini eleştirmekten çok sosyalist ülkelere ve Peru Komünist Partisi'ne saldırmaya zaman harcayan aşırı «sol» çevreler var.

Tartışmaya katılanlar, sözde ABD'ye ve NATO'ya karşı olan Latin Amerika kapitalizminin bazı özgül özellikleri konseptlerine dayanan anti-

komünizmin «geçici» ideolojik ve politik biçimleri üzerinde de durdular. Kimi zamanlar, bu biçimler çerçevesinde, «bölgesel» konseptlere bağlılıklar ilan ediliyor; bunlar işçi sınıfının öncü rolünü reddediyor ve toplumsal öncülük rolünü ulusun aydınlarına veriyor, ama demokratik ve antiemperyalist dönüşümlerin gerekli olduğunu söylüyorlar. Ancak anti-komünizmin bu tipi de, politik istemlerine antisovyetik ve «ulusal reform» belgileri katıyor. Kimi durumlarda, bunlar ulusal reformizmi, kimi durumlarda aşırı «sol» eğilimleri yansıtıyorlar.

Tartışmaya katılanların birkaçı, antikomünizmin Ortadoğu'da ortaya çıkan ideolojik akımları üzerinde durdular. *Farid Mugahed*, Mısır'da bunların tutucu ve liberal akımlar diye ikiye ayrılabilceğini belirtti. Sedat, ilk akımın tipik bir örneğidir. Bu eğilim, antikomünizmin Suudi Arabistan liderlerinin cehalet yanlısı dini ilkelerini ve ABD gericilerinin antisovyet belgilerini teorik açıdan geliştirmeye çalışıyor. Başka eylemlerin yanısıra, tutucular Kahire Üniversitesi'nde bir dizi araştırma projesini finanse ediyor, «*El Ahram*» gazetesinde antikomünist yönleri destekliyor. Politik yaşamda bunlar «Müslüman Kardeşler» tipinden örgütlere dayanıyorlar. Bu örgütler 1920'deki kuruluşlarından bu yana son derece gerici görüşleri savunmaktalar ve birçok müslüman ülkede aktiftirler.

Öte yandan antikomünizmdeki liberal burjuva eğilim de Mısır'da esaslı bir ideolojik ve politik rol oynuyor. Bunun sözcüleri, örneğin gazeteci M. Heykel, son zamanlarda kurulan yeni Vafd Partisi'nin liderleri ve Mısır Komünist Partisi'nden çıkan dökeler, Marksizm-Leninizm'i reddediyor ve kendilerine Marksizm, İslam ve burjuva liberalizmini birleştirebilecek bir platform yaratmaya çabalyorlar. Görüldüğü kadarıyla, genel olarak, bu eğilimler, Arap burjuva milliyetçileri arasında görece daha iyi yerleşmiş olduklarından Mısır komünistleri için, düşman antikomünist tutuculuktan daha tehlikeli olacaktır.

Ahmed Aziz, Ürdün'de antikomünizmin kültürel ve ideolojik etmenlerce beslendiğini belirtti. Bir yanda, kimi İslamcı kişilerin aşırı tutuculuğu var. Öte yanda da ülkeye birçok kanaldan özellikle de eğitim sistemi aracılığıyla giren Amerikan kültürü ve geleneksel Batı burjuva ideolojisi var.

Ibrahim Malik, antikomünist eğilimlerin İsrail'de artan ölçüde saldırgan hale geldiğini vurguladı. Bunu sağlayan etmenlerin içinde, ülkede ekonomik ve politik bunalımın artması, kapitalist gelişmenin devlet-tekelci aşamasının ortaya çıkışı, erkin burjuvazinin aşırı tutucu kanadının temsilcilerine geçmiş olması olgusunun yanısıra toplumsal bün-yenin militarizasyonu var.

Semou Pathe Gueye, Kara Afrika'da gıdasını «gelenekselci sosyalizm» ve dinden alan, antikomünizmin «ılımlı» (şiddete başvurma açısından ılımlı) tipinin farklı biçimlerinden söz etti. Bu eğilim temelinde, Afrikalı toplumsal ilişkilerin «benzersiz» olduğu yollu bilim dışı bir konsepte daya-

nıyor. Bu konsept, Marksist ideolojiyi «yabancı», «ithal» ve «Afrikalı ruhuna» yabancı sayarak reddediyor. Yerli aydınlar seslenen bu türden demagogilerin amacı, yığınları sosyalizmden, ve sözde «şiddet»i ve «totaliter yönetimi» savunduğu öne sürülen Marksizm'den yalıtılmaktır.

«Antikomünist ideoloji ve politikaların «vahşi» ve «ılımlı» biçimlerinin oranını analiz ederken, tartışmaya katılanlar belirli bir ülkede egemen çevrelerin ya bu iki biçimi ya seçenekli olarak ya da aynı anda kullanabileceğini belirttiler. Örneğin, *Orel Viciani*'nin görüşüne göre, Pinochet rejimi şiddetle ayakta kalma potansiyelini tüketmek üzeredir. Bu nedenle, en gerici mali çıkar çevreleri, faşist diktatörlüğün bir düşüş ufkuyla açıkça yüz yüze gelmesiyle, kendi egemenliklerini farklı yöntemlerle sürdürmek çabası içinde politik bir reorganizasyonu sağlamaya doğru yöneliyorlar. ABD emperyalizmi bile, hâlâ Pinochet'i desteklerken, bu kartın oynanabileceğinin farkındadır.

Ulusal ve uluslararası düzeylerde faaliyet gösteren antikomünizmin ayırdedici özelliklerinin tartışılması sonuçlanırken, işçi sınıfının ve ulusal kurtuluş hareketlerinin devrimci bilincinin, Marksizm-Leninizm'in aşırı burjuva milliyetçiliğini kendine dayanak yapan ideolojiye karşı verdiği çetin savaşımın ortasında giderek yükseldiği belirtildi. Bu ağır bir savaşımdır. Birincisi, gerici güçler, yığınların artan uyanıklığından beslenmede çoğu zaman daha başarılılar. İkincisi, yığınların kendiliğinden bilincinin burjuva ideolojisinden yara almaya özellikle açık olması, Lenin'in belirttiği gibi bu ideolojinin «sosyalist ideolojiden köken olarak eski olması, daha tam olarak gelişmiş olması ve emrinde ölçülemez derecede fazla yayma aracına sahip olması» olgusuyla açıklanır. Lenin, «herhangi bir ülkede» sosyalist hareket, ne kadar genç ise, sosyalist olmayan ideolojiyi güçlendirmeye yönelik tüm denemelere karşı o kadar daha enerjik olarak savaşmalıdır» diyordu. (3)

Öte yandan tartışmaya katılanlar, burjuva milliyetçiliğinin tarihsel ufkunun sınırlı olduğunu, çünkü ne teorisinin ne de politik pratiğinin günümüz dünyasının toplumsal ilerlemesini sağlayacak yetenekte olmadığını vurguladılar. Kaçınılmaz olarak, milliyetçilik uluslarâtesi sermaye ve en gelişmiş kapitalist devletlerin emperyalizmi tarafından baskı altına alınmaktadır. Ve böylece uluslararası işçi sınıfı hareketi ve sosyalist topluluk ile işbirliği olmadan, kalıcı barışı ya da gelişmekte olan ülkelerin ekonomik, bilimsel, teknolojik ve toplumsal ilerlemesini sağlamak gerçekte olanaksızdır. Bu nedenle, yığınların uluslararası bilincinin yükseltilmesi, herşeyden önce komünist partileri tarafından savunulan bir süreç, emekçi halkın sınıf uyanıklığı kazanması ve burjuva toplumundaki tüm ilişkilerin sosyal doğasını, özünü kavramaları için zorunludur.

«Ulusal» antikomünizmin farklı özelliklerine, özellikle «Üçüncü Dün-

(3) V. İ. Lenin, *Tüm Yapıtlar*, c. 6, s. 41.

ya» da ortaya çıkanlarına ilişkin tartışmada, aynı zamanda din sorununa da değinildi. *Donald Ramatar, Semou Patne Gueye* ve başkaları, cehalet yanlısı dinsel dogmaların sık sık antikomünist ideolojinin ilave bir argümanı haline geldiğine ve onun aşırılıkçı toplumsal ifadelerine katkıda bulunan bir etmen olduğuna işaret ettiler.

Naim Aşhab, bu bağlamda düşmanlarımızın amacının, komünist ideoloji ile dinsel dogma arasındaki çelişkiler üzerine oynadıklarını; bunun Ortadoğu'daki gerici rejimlerin uygulamalarında görülebileceğini vurguladı.

Rupert Lewis ve Ahmed Salem'e göre, antikomünistlerin komünizmle savaşında kapitalist ülkelerdeki güncel «yeni-tutucu yükseliş»i ve yığınların dinsel duygularını kullanmaları olgusu, son yılların tipik bir gelişmesidir. Bu anlamda, Reagan'ın «Hristiyanca» vaazları rastlantı değildir.

Doğal olarak, komünistler ile din arasındaki ilişkiler sorununa her yönlüyle aynı bir yaklaşım olamaz. Bilindiği gibi, barış savaşımında, kimi dinsel çevreler, kısmen sosyalist ülkelerin politikasıyla çıkan görüşler savunuyorlar. Komünistler ve dini inanç sahipleri, toplumsal savaşımın birçok konusunda ortak bir tutumu paylaşıyorlar. *Felipe Rodriguez*, bu nedenle antikomünizm için Katolik Kilisesi'ni (örneğin Latin Amerika'da) devrimci hareketlere karşı kullanmanın artan ölçüde zor hale geldiğini belirtti. Emperyalizmin Nikaragua'nın kırsal nüfusunun dinsel duygularını devrime karşı döndürmede başarısız kalması ortadaki bir durumdur. *Farid Mugahed*, Mısır'da da, şimdi, demokratik unsurlarla birleşen, eşitlik ülkülerinden yana İslami düşüncelere dayanan, antisovyetizme karşı çıkan vb. ideolojik ve politik bir İslam akımının olduğunu ekledi.

Böyle olmakla birlikte, yuvarlak masa toplantısına katılanlar, aynı zamanda antikomünizmin Marksist-Leninist ideoloji ile dinsel felsefe arasındaki temel farklılıkları sömürdüğünü ve gerici din adamlarından aldığı desteği güçlü bir şekilde kullandığını vurguladılar. Evet, komünistlerin ve tüm demokratik güçlerin direnişi sayesinde, bu destek her zaman etkili olmaktan uzaktır. Böylesi değişmeler, bir dizi Arap ülkesinin, hepsinden önce Suudi Arabistan'ın liderleri tarafından «komünizmin ilerlemesini durdurma»yı amaç olarak gören Müslüman fanatikler tarafından destekleniyor olması olgusuna karşın gerçekleşiyor.

Çağdaş antikomünizmin belirgin sosyal-ideolojik özellikleri, biçimleri ve politik yöntemlerinin çözümlenmesini toparlarken, yuvarlak masa toplantısına katılanlar, bunun burjuva milliyetçiliğinin postülalarına ve dinsel dogmaya dayanmasının, sadece, ana çekirdeğini artan ölçüde

politik şiddet, antisovyetizm ve tarihsel nihilizmin oluşturmakta olduğu eklektik ve geri ideolojik programlar yaratmaya yeteceğini dile getirdiler. Uluslararası ve ulusal düzeydeki antikomünizm hedeflerine, argümanlarına ve eylemine ilişkin olarak öncelikler sıralamasındaki kimi farklılıklara karşın o, burjuva gericiliğinin ve emperyalizmin ona yüklediği bir ve aynı toplumsal işlevi yerine getiriyor. Olgular gösteriyor ki, antikomünizm, psikolojik savaşı tırmandırarak, komünist hareketten «toplumsal»öc almaya çalışıyor.

Konuşmacıların görüşüne göre, çağdaş antikomünizmin tüm bu öne çıkan özellikleri, tüm ülkelerdeki devrimci demokratik güçler için asla soyut bir ilgi konusu değildir. Uluslararası durum şimdi öylesine gergin ve sınıf savaşımı öylesine keskindir ki, dünyanın ve toplumsal ilerlemenin geleceği, büyük ölçüde komünist partilerin yığınların bilincini yükseltmede ve öznel tarihsel etmeni işçi sınıfının çıkarları uğrunda kullanmada orijinal, yaratıcı propaganda uygulama ve politik çalışma yürütme yeteneklerine bağlıdır. Bu, Marksist araştırma merkezleri ve parti aygıtının yığınsal iletişim araçları ile ilişkili tüm unsurlarının antikomünizmin zayıf ve güçlü noktalarını bütünüyle bilmelerini bir görev haline getiriyor. Ancak böylesi bir bilgi, antikomünizmin sahte teorik oyunlarının aydınlatılması ve sergilenmesini, ve inandırıcı argümanlar ve dengeli bilimsel nedenler ortaya koyarak onun politikalarının ve propagandasının geri püskürtülmesini olanaklı kılar.

Eğer değişik ülkelerin işçi sınıfı antikomünizmin bir sınıf sömürüsü sistemini güçlendirmeye çalıştığının açıkça farkında olursa, eğer ulusal kurtuluş hareketleri antikomünist karanlık yanlılarıyla yeni sömürgeciliğin arasındaki sinsi bağlantıyı daha açık biçimde anlarsa, eğer barış ve antiemperyalist güçlerin büyüyen cephesi militarizasyon ve nükleer felaket yolunun üzerine asılmaz bir engel koyarsa, antikomünizm geçemez.

Yuvarlak masa toplantısının ortak görüşü, bu amaçların elde edilmesine yönelik ve kardeş partilerce, antikomünizme ideolojik, politik ve propaganda araçlarıyla karşı koymanın etkili yöntemlerine doğru yöneltilen analitik araştırma gelişmekte, meyvasını vermekte ve emekçi yığınların barış ve toplumsal ilerleme için başarılı savaşımına katkıda bulunmaktadır.

Kıbrıs'ın bölünmesi uluslararası güvenlik için bir tehlikedir

Donis Hristofinis

*Kıbrıs Emekçi Halkının İlerici Partisi (AKEL)
MK Politik Büro Üyesi*

Bu yılın yazında Kıbrıs halkı tarihinin en acılı olaylarından birini, adanın kuzey kesiminin Türkiye tarafından işgalinin onuncu yıldönümünü yaşadı. İşgal, yüzbinlerce göçmene yoksulluk ve ıstırap getirdi, toplumlararası düşmanlığın büyümesine yolaçtı, sonuç olarak da ülkenin bölünmesi, egemenliğinin temellerini sarsmaya yönelik rotanın aktifleşmesi anlamına gelmiş oldu.

Kasım 1983'te Kıbrıs Türklerinin liderleri yabancı birliklerin işgali altındaki topraklarda sözümona «Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti» (KKTC) ilan edince durum daha da gerginleşti. Bir ay sonra da adanın bu kesiminde «geçici hükümet» kuruldu. Bu yılın Nisan ayında ise, bu hukuk dışı eylemi kışkırtan Ankara ile «elçi» değişimi yapıldı.

Oluşan durumu analiz eden AKEL Genel Sekreteri E. Papaioannou yoldaş, bu durumun genel barış davası açısından verebileceği tehlikeli sonuçlar konusunda uyarıda bulundu. Türkiye'nin ve işgal birliklerinin ardında adamızı askersel deniz, askersel hava ve nükleer roket üssü durumuna getirmeye çalışan Birleşik Amerika ile NATO'nun bulunduğunu anımsatan Papaioannou yoldaş şunları belirtti: «İsrail, Türkiye ve Pakistan'a, bu üçgene dayanarak Amerikan ve NATO emperyalizmi Sovyetler Birliği'ne, sosyalist topluluğun öteki ülkelerine, ilerici Arap ülkelerine ve başka devletlere karşı saldırı planlarını gerçekleştirmeye çaballıyor».

Uluslararası barışsever kamuoyu devletimizin içişlerine dıştan yapılan silahlı karışmayı kınıyor. BMÖ Genel Kurulu ve Güvenlik Konseyi de aynı konumdadır. Örneğin, Güvenlik Konseyi Kasım 1983'te aldığı 541 sayılı kararla Türkiye'den «Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti»nin ilanını geri almasını istedi. Bu yılın Mayıs ayında Güvenlik Konseyi bu kararı bir kez daha vurgulayarak, bu kararda öngörülen önlemlerin hemen ve etkin bir biçimde uygulanması çağrısında bulundu ve Türkiye ile KKTC arasındaki «elçi» değişimi kararını yasadışı ve geçersiz ilan etti. Konsey tüm devletleri Kıbrıs Cumhuriyeti'nin egemenliğine, bağımsızlığına, toprak bütünlüğüne, birliğine ve bağlantısızlık politikasına saygılı olmaya çağırdı.

Ama daha öncekiler gibi, bu karar da gerçekleştirilmedi. Ayrılıkçıların ardında Türkiye'nin bugünkü askersel yönetiminin rotasını sessizce

onoylayan, durumdaki gelişmeye «oldu bitti» niteliği kazandırmaya çalış-
şan etkin yabancı çevrelerin bulunduğuna hiç kuşku yoktur.

«DEMOGRAFI OPERASYONU»

On yıl öncesinin olaylarına dönelim. O zamanlar Yunanistanda erkte bulunan «kara albaylar» cuntası Enosisi, yani adanın Yunanistan'a zorla katılmasını sağlamak amacıyla cumhuriyetin hükümetine karşı ve o dönemdeki cumhurbaşkanına, ülkenin bağımsızlığı, egemenliği ve bağılantısızlık politikası uğrunda ardıcıl savaşçı Makarios'a karşı bir komplo tezgahladı. Ama darbe başarısız oldu. Ancak Zürich-Londra Anlaşmasına (1) göre Kıbrıs konusunda garantör devletlerden biri olan Türkiye bu durumdan yararlandı. «Düzeni sağlamak» gerekçesiyle binlerce Türk askeri adanın kuzeyine çıkartma yaptı. Bir hafta sonra hükümetin duruma hakim olmasına «kara albaylar»ın ise bir süre sonra yıkılmış olmalarına karşın işgalciler çekip gitmedi.

O zamandan bu yana Kıbrıs topraklarının üçte birinden fazlası 40 bin Türk askerinin işgalinde bulunuyor. Tarihsel olarak oluşan ekonomik bağlar koparıldı: Ulusal gelirin yaklaşık % 70'i, hayvancılık ürünlerinin % 40'tan fazlası, maden üretiminin yarısından fazlası zorla ayrılan bu bölgeden sağlanıyordu.

İşte artık on yıldır adanın Türk birliklerinin kontrolündeki kesimiyle geri kalan kesimi arasından bir «yeşil hat» geçiyor. Adanın gövdesindeki bu çirkin yaranın kuzeyinde, resmi Ankara, Kıbrıs Türk toplumunun şovenist eğilimli liderlerine dayanarak işgal bölgelerini adım adım Türkiye'nin 68. ili durumuna getiriyor.

Kıbrıslı Rumların ülkenin kuzey bölgesinden güneyine yığınsal göçü ve öte yandan Türkiye'den çok sayıda insanın işgal birliklerinin kontrolündeki bölgeye yerleştirilmesi bunun ilk aşamasıydı. Yaklaşık 200 bin Kıbrıslı Rum evlerini terkedip kendi ülkelerinde göçmen olmak zorunda kaldı. 37 bin Kıbrıslı Türk de adanın kuzey kesimine aktarıldı. Bunun yanı sıra sayıları artık 50 bini aşan Türkiyeli «Kolonist» işgal altındaki topraklara yerleştirilmeye başlandı. Bunlar Anadolu'dan, Pantürkist ülkelere bağlı kişiler arasından özel olarak seçildi (2).

(1) Zürich-Londra Anlaşmaları (Şubat 1959'da imzalandı) Kıbrıs'a, egemenliğini fiilen zedeleyen koşullarla bağımsızlığının verilmesini öngörüyordu. Bu anlaşmaya göre, İngiltere adadaki askersel üslerini korudu, Türkiye ve Yunanistan adaya belirli sayıda asker yerleştirme hakkını elde etti. (Not Red.)

(2) Pantürkizm, Türkiye burjuva-toprak ağası zümresinin gerici, şovenist doktrini ve 20. yüzyılın başlarında ortaya çıkıp, tüm Türk dili grubuna dahil halkların Türkiye'nin egemenliğinde birleşmesini propaganda ediyor. (Not Red.)

Bu «demografi operasyonu»nun amacı, yalnız Rum ve Türk toplumlarının uyum içinde sözde yaşamayacaklarını, bu nedenle adanın parçalanmasının «haklı» ve «kaçınılmaz» olduğunu kanıtlamak değildi. Kıbrıs'taki Türkler'le Rumlar arasındaki orantıyı değiştirme hesapları da bunda önemli rol oynuyordu. Kıbrıs bugün «bağımsız devlet» ilan edilmiş olduğu kuzey bölgesinde yönetim şovenist unsurların ağırlığını sağlamaya çalışıyor: «Kolonistler» bugün ülkenin zorla koparılan bölgesinde seçmenlerin artık %25'ini oluşturuyor.

Kuzey kesim ekonomik bakımdan yoğun bir biçimde sömürgeleştiriliyor. Deniz ve hava taşımacılığı olduğu gibi, posta da Türkiye'nin kontrolüne alındı. Türk lirası bu kesimde resmi para birimi olarak yürürlüğe kondu. Türkiye Ziraat Bankası «Türk Federe Devleti Merkez Bankası»nı kurdu.

Bu önlemleri çözümleyen ilerici güçler Türkiye'de 1980 darbesinden hemen sonra devletin başı general K. Evren'in Kıbrıs'ı «Türkiye'nin topraklarının bir parçası» ilan ettiğini ve «coğrafi yakınlığı» gerekçesiyle adanın Türkiye'ye katılmasını istediğini anımsatıyorlar.

Türk ordusunu Kuzey Kıbrıs'ın «mutluluğu ve kalkınmasının güvencesi» olarak niteleyen Evren'in ikiye bölünmüşlüğü bugün tüm açıklığıyla ortaya çıkmaktadır. İşgal yıllarında bu bölgedeki halkın yaşam düzeyi önemli ölçüde düşmüşken, hangi kalkınmadan söz edilebilir? Yeni yaratılan «devletin» yurttaşları kendi burjuvazisi, işgal birlikleri ve «kolonistler» olmak üzere, üçlü bir sömürü altında giderek daha çok eziliyor.

TOPLUMLARARASI GÖRÜŞMELERE KİM KARŞI ÇIKIYOR

KKTC liderleri ayrılıkçı eylemlerini haklı göstermek için bugün Kıbrıs sorununa çözüm çabalarının «sonuç vermemesi» üzerine sözde böyle adım atmak zorunda kaldıklarını ileri sürüyorlar. Ama olgular bu gerekçeyi çürütüyor. Her nesnel analiz, durumun düzeltilmesi yönündeki görüşmelerin bizzat Türk toplumunun liderlerince çıkmaza sokulduğunu gösteriyor. Onların yeni politik tikanıklıklar yaratan bu adımı tam da BMO Genel Sekreteri J. Peres de Cuellar'ın BMO Güvenlik Konseyi'nin verdiği yetki üzerine, toplumlararası görüşmelerin yenilenmesi yönünde ilerleme sağlanmasına yardımcı olabilecek bir girişim olarak, Kıbrıs Cumhurbaşkanı S. Kipriyanu ile Kıbrıslı Türklerin liderli R. Denktaş arasında bir görüşme örgütleme girişiminde bulunduğu bir sırada atması hiç te rastlantı değildir.

Soruna BMO çerçevesinde çözüm bulma yollarını tamamiyle kapatmaya çalışan Kıbrıs Türk toplumundaki en gerici unsurlar, aşırı milliyetçi eğilimleri her yola başvurarak kışkırtıyorlar. Amaçları, Kıbrıslı ilerici Türklere gözdağı vermek, onları toplumlar arasında karşılıklı anlayış ve

işbirliği sağlama çabalarından vazgeçirmektedir. Tüm bunlar insana Hitler-cilerin İkinci Dünya Savaşı eşiğinde Çekoslovakya'da, özellikle Sudetler'deki Alman azınlığı, egemen devleti bölmek için kullanılan «beşinci kol»a çevirmesi gibi uğursuz bir tarihsel benzerliği anımsatıyor. ⁽³⁾

Ankara'nın kendi Henlein'leri var. Onlar Kıbrıs Türklerinin terör örgütü «Türk Mukavemet Teşkilatı» (TMT) içinde toplanmışlardır. Bu örgütün amaç ve yöntemlerini ne kadar küstahça belirlediğini, yayınladığı bir bildiride yeralan şu sözler gösterebilir «Bizim yavru devletimizde (TMT'nin iddiasına göre, Türkiye ile kan bağı bulunan KKTC'den söz edilmektedir – D. H.) Rumlar ile işbirliği içinde komünizm propagandası yaparak bizlere Türkiye'ye ait olduğumuzu, menşegimizi ve ulusal bilin-cimizi unutturmaya çalışan unsurlar vardır. Komünist taktiğine başvurup onlar gençliği Türklüğün ülkülerine karşı kışkırtmaya çalışıyorlar... Bu gibi insanları uyarıyoruz ki, gittikleri bu yolda, karşılarında biz TMT üyelerini bulacaklardır... Bizim, Mekkemiz Ankara'dır». Bundan daha açık konuşulamaz her halde!

Olgular böyledir ve bunlardan yalnız tek sonuç çıkarılabilir: Kıbrıs'ta ayrılıkçı kukla bir teşekkülün yaratılması, cumhuriyetimizin bölünmesine ve onun bir kesiminin Türkiye tarafından ilhak edilmesine hizmet ediyor. Bunun yanı sıra, Kıbrıs'ın bağımsızlığına indirilen bu yeni darbenin ABD'nin Orta Amerika, Karayipler ve Yakın-doğu'da saldırganlığının arttığı ve aynı zamanda Avrupa'ya Amerikan «Cruise» ve «Pershing-2» raketlerinin yerleştirilmeye başladığı bir döneme rastlaması, bu ayrılıkçı eylemi emperyalist politikanın genel fonunda, uluslararası güvenliğı tehdit eden yeni bir etmen olarak ele almamıza olanak veriyor.

NATO STRATEJİSİNİN DAYANAK NOKTASI

Adanın bölünmesi, emperyalizmin militarist çevrelerinin eski amacıdır. Daha 1957'de İngiltere Başbakanı H. Macmillan bu yönde çağrıda bulundu. ABD dışışleri Bakanı D. Acheson böyle bir şeyi 1964'te planlamıştı. Başkan R. Nixon ve Dışışleri Bakanı H. Kissinger, Kıbrıs'ı bölme amacını gözönünde tutarak, 1970'li yılların başında Yunanistan cuntasıyla anlaştılar. On yıl önce Washington ile Londra Türk ordusunun adayı bölme hayalini gerçekleştirmesine, ardından da yurdumuzu parçalama operasyonunu aynılıkçı «devlet» yaratarak perçinlemesine yeşil ışık yak-tılar. Bu planlardan her biri, hangi Amerikan ya da İngiliz görevlisinin

⁽³⁾ 1983'de Hitler, Alman akıllıları «korumak» gerekçesiyle Çekoslovakya'nın Sudet bölgesini işgal etti ve «imparatorluğa» kattı. Hitler-cilerin destekçiliğini ve ajanlığını o zamanlar, 1933'de kurulan ve K. Henlein'in başında bulunduğu Sudet-Alman Partisi yapmıştı. (Not Red.)

adını taşıdığına bakmaksızın, sürekli olarak bir tek amaca yönelikti: Adayı emperyalizmin global stratejisinin dayanak noktası haline getirmek. Bu, örneğin, 1975'de NATO Askeri Komitesinin Kuzey Atlantik Dışişleri Bakanları Toplantısına sunduğu MC/SF/75/3 raporunda açıkça belirtiliyordu. «Tüm bölgede istikrarın» bağlı olduğu, blokun «güney kanat» devletlerini sıralayan raporun yazarları, Kıbrıs'ın Doğu Akdeniz bölgesinde istikrarı bozucu bunalımların belirlenmesinde kilit nokta durumunda olduğunu, bu nedenle de «özel bir yaklaşım» gerektirdiğini kaydediyorlardı.

Kuşkusuz, küçük adamız petrol, elmas, altın ve uranyum kaynaklarına sahip değil, ama onun stratejik konumu ABD'nin dünya egemenliğini sağlama planlarında oldukça önemli bir rol oynuyor. Asya, Afrika ve Avrupa yollarının kesiştiği yerde, Süveyş kanalı ve zengin petrol kaynaklarına sahip Yakındağu'nun çok yakınında bulunan Kıbrıs'ı NATO'nun strateji uzmanları bölgedeki «batmayan uçak gemisi» olarak görüyorlar.

Emperyalizmin «büyük politikası» açısından Kıbrıs, Sovyetler Birliği'ne, sosyalist topluluk üyesi ülkelere karşı saldırı operasyonlarının gerçekleştirilmesi için gerekli en önemli köprübaşlarından biridir. Kıbrıs, Yakındağu ve Afrika halklarının ulusal kurtuluş hareketlerini baltalamada, bu bölgelerdeki gerici rejimleri desteklemede kullanılmak isteniyor. Amerikan-NATO elebaşlarının görüşüne göre, bu bölgedeki askersel üsler, belirli durumlarda, NATO üyesi ülkelere toplumsal statükonun korunmasına yardım edebilir.

Böylesi büyük hedefler söz konusu olunca, emperyalist çevrelerin kendi amaçlarına ulaşabilmek için her yola başvurmaya hazır olduğu öteden beri biliniyor. Batı Avrupa konularındaki Amerikalı uzmanlardan Clifford P. Hackett'in «Adanın durumu felaket, görünürde kurtarıcı yok» adlı kitabında belirttiği gibi, «Türkiye'deki askersel yönetime Birleşik Amerika, ne yazık ki, tıpkı Yunanistan cuntasına gösterdiği hoşgörüyle yaklaşıyor... Her iki durumda da ABD, anlaşılan, bağlaşıklarına askersel işbirliğinin ve üslerdeki Amerika haklarının demokrasiyi kurmaktan ya da insan haklarından daha önemli bir etmen olduğunu söylüyor». (4)

Bu arada belirtmek gerek ki, adanın her türden işgalcilerce kullanılması artık uğursuz bir gelenek olmuştur. Daha geçen yüzyılda İngiliz mareşali H. H. Kitchener Sudan'ı işgal operasyonuna bizim kıyılarından başladı. Kıbrıs'taki İngiliz üsleri 1956'da Mısır Arap Cumhuriyeti'ne karşı İngiliz-Fransız-İsrail saldırısı sırasında da kullanıldı. Arap halklarına karşı siyonistlerin bütün savaşlarında bu üsler Amerikan emperyalistleri tarafından kendi kuklası İsrail'i desteklemek için kullanıldı.

Kıbrıs'a bağımsızlık tanınması bile ta baştan bu bağımsızlığı sınırlama

(4) «International Herald Tribune», 6 Eylül 1984.

önlemlerini içeriyordu. Bunlardan en tehlikelisi, İngiltere'ye adadaki «egemen üslerini» koruma hakkının verilmesiydi. Bugün de Kıbrıs topraklarında İngiltere'nin toplam yüzölçümü 250 kilometre kareyi aşan 3 askersel üssü var. Kıbrıs halkının iradesine karşın hükümet «çokuluslu barış gücü» adı altında eylem yürüten 4 NATO ülkesine Larnaka'daki sivil hava alanı ve deniz limanını Lübnan'a saldırıda kullanma izni verdi. Adanın işgal altındaki kesiminde, Ksaros ve Girne yöresinde askersel deniz üsleri kuruluyor. Bunun yanı sıra, Karpas yarımadasında nükleer füzeler için yeraltı depoları inşaa edilmekte olduğunu bildiren haberler de geliyor.

WASHINGTON'UN SOZ VE EYLEMLERİ

Kıbrıs'ın bölünmesi, Türk birliklerinin işgalindeki toprakların militarisasyonu için daha da elverişli koşullar yarattı. Örneğin, Lefkoniko-Geçitkoleden'de Pentagon Amerikan «çevik kuvvetleri»nin büyük bir üssünün parçası durumuna gelen yeni bir hava alanı kurdu. Washington strateji uzmanları köprübaşı Kıbrıs'ı NATO'nun askersel dayanak noktaları arasında bağlayıcı bir halka durumuna getirmeye istiyorlar.

Bütün bunları, BMO Genel Kurulu ve Güvenlik Konseyi'nin Kıbrıs soruna adil çözümle ilgili kararlarının gerçekleştirilmesini engelleyen etmenler olarak görmek doğru olmaz mı? ABD ve İngiltere'nin Türkiye ve Kıbrıs-Türk yönetimiyle adada KKTC'nin kurulması konusunda vardığı anlaşmayı belirleyen köklü nedenler de, hep bunlar değil midir?

Ortaya attığımız bu sorular, kuşkusuz, yanıtı bilinen sorulardır. Nitekim, Kıbrıs'taki ayrılıkçı eylemin Washington ve Londra'nın sessiz onayıyla gerçekleştirildiği kimse için bir sır değildir. Ne ABD'nin ve ne de Büyük Britanya'nın kukla «devleti» hâlâ tanımamaları, onların KKTC'ne karşı gerçek tutumunu gösteren bir olgu sayılamaz. Başkan Reagan'ın Kıbrıs'taki durumla ilgili olarak Kongre'ye sunduğu raporda Denktaş'ı temize çıkarma denemesi, bunun bir kanıtıdır. Bu, aslında ABD egemen çevrelerinin ayrılıkçılarla fiilen yaptığı anlaşmanın doğrulanmasıdır.

Washington yönetiminin daha alt düzeydeki temsilcileri daha da açık konuşuyorlar. Örneğin, Rum asıllı Amerikan yurttaşlarıyla bir görüşmede Haas adında biri, Birleşik Amerika'nın «daha güçlü bir Türkiye» görmek istediğini itiraf etti ve bunu Yunanistan ve Kıbrıs için «hayırlı» bir iş olarak tanımlamaya çalıştı.

Böylesi konuşmalar, Kıbrıs'ta ve onun dışında bazılarının, Beyaz Saray'ın KKTC'nin ilanına karşı olduğu yolundaki hayallerine darbe indiriyor. Bu konuşmalar aynı zamanda, ABD'nin Kıbrıs sorununu «adil bir biçimde» çözebileceği, çünkü onun Türkiye üzerinde sözde «baskı aracı»na sahip tek ülke olduğu yolundaki inançları da sarsıyor.

Washington'un elinde gerçekten de general Evren üzerinde hem eko-

nomik, hem politik hem de askersel «başkı aracı» vardır. Ama sorunun özü, bunların hangi amaçla kullanıldığıdır. Yeri gelmişken şunu anımsatmak yerinde olur ki, Kıbrıs faciasının teşvikçisi ve baş sorumlusu bizzat Birleşik Amerika ve onun NATO'lu bağlaşıkları olmuştur ve bağımsızlığımızın ortadan kaldırılması için çabalayanlar da yine onlardır.

Başka bir ciddi ve tehlikeli yanlgı daha vardır. Kimileri Yunanistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerin gerginleşmesinin her iki ülkenin de üyesi bulunduğu NATO'nun sözde zayıflamasına yolaçacağını sanıyorlar. Ama bu gerginliğin her zaman gerici bir nitelik taşıyan şovenizmin tırmanmasıyla atbaşı gittiği gözardı edilemez. Bunun yanı sıra, gerginlik, Washington tarafından ABD'nin ve tüm NATO'nun iltifatını kazanmak, daha büyük askersel yardım almak için iki hükümet arasında rekabeti kızıştırmak amacıyla kullanılıyor. Sonuç olarak, bu iki devlet, silahlanma yarışına daha aktif çekiliyor. NATO'nun saldırı makinasının daha da güçlenmesine yardım ediyorlar.

HALKIMIZ YALNIZ DEĞİLDİR

Hiç kuşkusuz, Kıbrıs sorunu günümüz dünyasının en karmaşık, en çapraşık ve en tehlikeli sorunlarından biridir. Bununla birlikte, biz komünistler, onun tamamiyle çözülebilir bir sorun olduğuna inanıyoruz. Bu çözüm için yalnızca şu en önemli, en temel savın koşulsuz kabul edilmesi gerekir: Kıbrıs sorununun özü, Kıbrıs Rumları ile Kıbrıs Türkleri arasındaki kavgada yatmadığı gibi, Yunanistan ile Türkiye'nin karşılıklı toprak iddialarında da yatmıyor. Bu sorunun derin kökleri, ada halkının Kıbrıs'ı bağılantısızlık politikasına bağlı egemen bir devlet olarak görme istemi ile emperyalizmin ve onun ajanlarının bu istemin tam karşısı hevesleri arasındaki ilkesel çelişkiye dayanıyor. Söz konusu olan, Kıbrıslıların kendi özgürlüğü, kendi işlerini özgürce çözme hakkı için savaşımdır.

Rum ve Türk toplumları adanın bütünsel bir nüfusunu oluşturuyor. Onlar yüzyıllar boyu barış ve işbirliği içinde yaşadılar ve gelecekte de yaşayabilirler. Halklarımız her çeşit iç kavgaya barışçıl yoldan, görüşmeler ve anlaşmalar sonucu çözüm bulabilecek durumdadır. Bunun karşısında tek engel, emperyalizmin müdahalesidir.

Soruna kesin çözüm bulmanın gerekli önkoşulu, İngiltere'nin askersel varlığına son vermek, bağımsızlığının verilmesi için peşin koşul olarak Kıbrıs'a 1959'da dayatılan «güvenceleri» iptal etmektir. Böyle bir çözümün yolunu, BMÖ çerçevesinde saygın bir uluslararası konferans açabilir. Böyle bir konferans önerisini, Kıbrıs ve Yunanistan'ın desteği ile, daha 1974'de Sovyetler Birliği yapmıştı. Türk işgal birliklerinin ele geçirdikleri topraklardan çekilmesi ise, bir tartışma konusu değil, haklı, kendiliğinden anlaşılır meşru bir istemdir.

Bu yılın Ağustos ayında AKEL MK Politik Bürosu, BMÖ Genel Sekreteri'nin Rum ve Türk toplumlarının temsilcileriyle görüşmeler yapılmasına yönelik yeni girişimini onayladı⁽⁵⁾. Bu görüşmelerin amacı, adanın bağımsızlık, egemenlik ve toprak bütünlüğünün sağlanmasına yardımcı olmaktır. Parti yönetimi, Kıbrıs halkını bu girişimin bizim suçumuz yüzünden baltalanmasının, Kıbrıs sorununun çözümünü çok olumsuz etkileyeceği, Kıbrıs Türk yönetimince adanın bölünmüşlüğüne tamamiyle pekiştirmek ve federasyon temelinde çözümü onarılmaz bir biçimde baltalamak için kullanılabileceği konusunda uyardı. AKEL MK Politik Bürosu bunun «Rum, Türk, Ermeni, Maroni ve Katolik, tüm Kıbrıs halkı için yeni tehlikeler, daha büyük felaketler taşıdığına» işaret etti.

Biz komünistler, barış ve yaşam hakkı için, bağımsızlık, demokrasi ve sosyal ilerleme için savaşan halklardan kendimizi hiçbir zaman yalıtılamayız. Bu nedenle, AKEL MK'nin Ekim Plenumu'nda (1984) Kıbrıs halkının savaş karşıtı ortak savaşım davasına katkısını genişletmeye yönelik önemli kararlar alındı. Plenum, Avrupa'ya orta menzilli Amerikan roketlerinin yerleştirilmesine karşı, nükleer silahsızlanma ve yumuşamadan, adanın askerlerden ve silahlardan arındırılmasından yana savaşmayı ana görev olarak ortaya koydu, bağımsızlık davasının ayrılmaz bir parçası olarak değerlendirdi.

Biz Kıbrıs halkının yalnız olmadığını biliyoruz. Dünya barışsever güçleri ondan yanadır. Bağlantısız devletler, Yunanistan halkı, Kıbrıs topraklarını çiğneyen aynı ordu başlarının ezgisi altında bulunan Türkiye ilerici güçleri, bağımsızlığını savunun adamızın yanındadır. Sovyetler Birliği'nin ve sosyalist topluluk üyesi öteki ülkelerin tam desteği bizimledir. Bütün bunlar bize şu inancı veriyor: Kıbrıslılar sayıca çok az olmasına karşın biz, emperyalizmin saldırılarını etkisiz hale getirebiliriz.

Bizim için Yunanistan ve Türkiye komünistlerinin kardeşçe desteği, tamamen açık nedenlerden dolayı, özellikle önemlidir. Bu yılın Ağustos ayı sonunda YKP MK Genel Sekreteri H. Florakis yoldaşın belirttiği gibi, Yunan komünistlerinin görevi, Kıbrıs halkının adada, asker ve silahlardan arındırılmış, bağımsız ve federe bir devlet yaratma çabalarına yardımcı olmak, bu çabalara engel olan güçlere ve en başta ABD'ne karşı koymaktır. Türkiye Komünist Partisi MK 2. Plenumu (Haziran 1984) Kıbrıs'ta ayrılıkçı bir «devlet» ilan edilmesini sert bir biçimde kınadı. Plenumda alınan kararda şöyle deniyor: «Ankara, Kuzey Kıbrıs'tan elini çekmelidir. Türk Silahlı Kuvvetleri adadan çıkmadan, Kıbrıs sorununa barışçı bir çözüm bulunamaz».

Uluslararası dayanışmanın korunup güçlenmesi için biz, cumhuriyetin

(5) BMÖ Genel Sekreteri J. Peres de Cuellar'ın Kıbrıs Rum ve Türk toplumları liderleriyle görüşmeleri bu yılın Eylülünde New York'ta başladı. (Not Red.)

dış politika konumlarını daha aktif savunmayı, bağılantısızlık rotasının gözden düşürülmesine izin vermemeyi de önemli sayıyoruz. Ve biz, Demokratik Parti'nin ve cumhurbaşkanının Kıbrıs'ın özgürlük ve bağımsızlığından yana çıkan tüm güçlerin işbirliğini sağlayan asgari programın ⁽⁶⁾ temellerine tamamiyle dönmesi için elden geleni yapmayı görev biliyoruz.

Utkunun yolu, demokratik işbirliğini ve yurtsever eylem birliğini güçlendirmekten, Rum ve Türk toplumlarının, özellikle anların bağımsızlık, bütünsellik ve bağılantısızlığı savunan demokratik örgütlerinin yakınlaştırılması uğrunda kararlı çabalardan geçiyor. AKEL, Kıbrıs'ın olumlu, antiemperyalist bağılantısızlık politikasının güçlenmesine elden geldiğince yardım etmeye çalışıyor. Bu rotadan vazgeçmek, onun komşularına, dostlarına, yandaşlarına karşı bir ihanet, son hesapta ülkemizin bizzat kendisine bir darbe olacaktır. Biz antikomünizmin ve onun en azgın biçimi antisovyetizmin içyüzünü ardıcıl bir biçimde açığa vuruyoruz. Biz, emperyalist propagandanın, uluslararası gerginliğin tehlikeli artışından sözde «iki süper devletin eşit ölçüde sorumlu olduğu» ve her ikisinden de «eşit uzaklıkta» durmak gerektiği tezlerini yaymak gibi yöntemlerine de karşı çıkıyoruz.

Yalnız cumhuriyetimizin yurttaşlarının değil, aynı zamanda tüm dünya halklarının yaşamsal çıkarları da, Kıbrıs sorununa barışçıl yollardan adil bir çözüm bulunmasını gerektiriyor. Adanın askerlerden ve silahlardan tamamiyle arındırılması, Akdeniz'in askersel-politik çatışma bölgesinden «barış denizi»ne dönüştürülmesi yolunda önemli bir adım olabilir. Eğer Kıbrıs tamamiyle, sosyalist topluluğun güney sınırları yakınlarına, Asya ve Afrika'nın geniş bölgelerinin hemen yanına demir atmış bir Amerikan-NATO «batmayan uçak gemisi» durumuna getirilirse, bu, topyekün termo-nükleer yıkım tehlikesini son derece artıracaktır.

İşte bu nedenle Kıbrıs komünistleri adanın bölünmesine kesinlikle karşı çıkıyorlar. Adanın bölünmesi, emperyalist savaş çığırtkanlarının saldırı planlarının gerçekleştirilmesine yardımcı oluyor ve genel olarak uluslararası güvenlik için ciddi bir tehlike yaratıyor. Bu tehlikeye karşı biz, yorulmaksızın özverili bir savaşım yürütüyoruz ve bunu Kıbrıs'lılar karşısında, barışsever insanlık karşısında görev biliyoruz.

(6) Ayrıntılı bilgi için bak: E. Papaioannou, İstedğimiz gelecek. «Barış ve Sosyalizm Sorunları», «Yeni Çağ», 1982, s. 9. (Not Red.)

Tekeller emekçilerin sırtından semiriyor

Victor Perlo

*ABD Komünist Partisi MK Üyesi,
Ulusal Ekonomik Komisyon Başkanı*

ABD ekonomisi günümüzde birbirini etkileyen ve birbiriyle çitişmiş üç bunalım yaşıyor: Kapitalizmin genel bunalımı, yapısal bunalım ve devresel aşırı-üretim bunalımı.

Kapitalizmin genel bunalımı, bunlardan en derini, en yıkıcı olanı, her alanda kendini hissettiren ve tersine döndürülemeyenidir. Bu, en belirgin olarak, yeni yeni ülkelerde, insanın insan tarafından sömürsünü ortadan kaldırmak için, daha ilerici, adil ve demokratik bir sistem olan sosyalizmi kurmak için halkın erki ele aldığı sosyal devrimlerle ortaya çıkmaktadır. Ulusal kurtuluş hareketleri de giderek genişliyor.

Ekonomik alanda kapitalizmin genel bunalımı her şeyden önce, kapitalizm ile başarıdan başarıya koşan sosyalizm arasındaki yarışmada görülmektedir. Politik alanda dünya emperyalizminin en gerici merkezleri, her ortaya çıktığı yerde-Vietnam, Angola, Nikaragua, Guatemala, Grenada, Lübnan ve öteki ülkelerde – sosyalist ve öteki ilerici devletleri, hareketleri askersel güçle çöktürmeye, tarihin gidişini tersine çevirmeye çalışıyorlar. Şimdi emperyalistler bir nükleer savaşla yeryüzünde insanlığın yaşamını tehdit ediyorlar. Bu savaşın önlenmesi, her yerde, tüm insanların önünde duran en ivedi bir görevdir.

ONULMAZ HASTALIKLAR

Kapitalist sistemin tümü gibi, ABD de, kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesinin bir bileşeni olan, onu daha da keskinleştiren, göreceli olarak yeni bir yapısal bunalımın kıskacındadır. Kapitalizm varolduğu sürece, bu yapısal bunalımın temel bileşenleri yok edilemeyecektir.

Yapısal bunalımın özgül özellikleri, dünya kapitalizminin ana merkezlerinde genel ekonomik büyümenin yavaşlaması, bunalımın her evresinde sürekli ve yüksek düzeyde işsizliğin sürmesi, ABD'de ve birçok emperyalist ülkede endüstriyel gücün temelini oluşturan çelik ve önemli ağır makine üretimi dallarında – inşaat ve ulaşım araçları – kökten bir zayıflamadır. Bunlara altyapıdaki hissedilir bir kötüleşme de eşlik etmektedir. Öte yandan, ekonomi askersel bakımdan da çarpıklaşmaktadır. Belli başlı tüm kapitalist ülkelerde hükümet bütçeleri devasa açıklar vermekte ve bu açık pek çok gelişmekte olan ülkede daha da büyük olmaktadır.

Gerçek ücretlerde ve halkın yaşam düzeyindeki düşme eğilimi de uzun süreli olacağı benziyor.

Bunun yanı sıra, ABD'de çeşitli yollarla kısmen maskelenen, tekel kârlarında bir patlama oldu. Enflasyon ve tefeci faiz oranları hızla ve sürekli olarak artıyor. Maliyenin parazit nitelikteki üstyapısı, reklamlar, spekülasyon, kumar, uyuşturucu kullanımı ve cinayetler, tüzel bürokrasi, zengin kupon kesiciler ve denetlenemeyen «yeraltı ekonomisi» hızla geliyor.

Çeşitli ülkelerdeki eşitsiz ekonomik gelişme ve uluslararası ekonomik ilişkilerde genişleme istikrarsızlığın artmasına yol açtı.

Hükümetlerin ya da uluslararası kurumların denetimi dışında uluslararası tekellerin ve milyarderlerin mali ve endüstriyel gücü ve etkisi artıyor. Bu ise daha büyük bir istikrarsızlığa, fiyatlarda, paranın değerinde ve ticarete belirsizliğe neden oluyor. New York bankalarındaki mevduatlar bir hafta içinde gerçek ekonomik mevduatları cüceleştirerek bir trilyon dolara ulaşıyor. Uluslararası döviz kurlarında istikrarlı herhangi bir sistemin son bulduğuna, devasa ticaret ve ödeme dengesizliklerinin ortaya çıktığına ve «Üçüncü Dünya» ülkelerinin emperyalist para merkezlerine, banka ve hükümetlere çok büyük ve ödenmesi olanaksız borçlarına tanık oluyoruz.

Üretimin temel dalları hızla ABD ve öteki gelişmiş ülkelere «Üçüncü Dünya» ülkelere, özellikle de ABD'nin işgalindeki ya da ABD'nin askersel egemenliği altındaki ülkelere aktarılıyor. Bu doğrudan doğruya uluslararası tekeller, komprador, yerli şirketler tarafından dayatılıyor. Sonuçta, ülke dışına çıkan endüstriler, ücretlerdeki yüzde 90 ya da daha fazla düşüklük nedeniyle kâr sağlamakta, tüm kontrol sınırlarının dışında olan bu fark emperyalist ülkeler işçi sınıfı üzerinde büyük bir istikrarsızlık ve çokça yıkıcı bir etki yapmakta ve gelişmekte olan ülkelerdeki yeni proletaryanın baskı altında tutulmasına yol açmaktadır.

Bu özelliklerden kimileri daha önceki dönemlerdeki bellibaşlı yapısal bunalımlarda da görüldü. Ancak, bu yapısal bunalım, karmaşıklığı ve keskinliği açısından ötekilere benzememektedir.

BUNALIMDAN BUNALIMA

Dünya kapitalizmi en son aşırı-üretim devresel bunalımının eşitsiz ve belirsiz iyileşme süreci içindedir. ABD ve Japonya'da iyileşme kesindir, ama Batı Avrupa'da üretim hâlâ düşüktür, Latin Amerika'nın büyük bir bölümü ve kimi Asya ülkelerinde üretim çöküntü evresinin (depresyon) en derinliklerinde durmaktadır.

ABD'de 3 yıl süren son aşırı-üretim bunalımı (1980'den 1982'ye kadar) İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana görülen en ciddi bir bunalımdı. 1970'lerin ortalarında, bir önceki devresel bunalımdaki gibi, bunun çöküntü

ve bunalım evreleri tüm kapitalist dünyada aşağı yukarı çakışıyordu. Son bunalımda ise ayrı ayrı çelişkiler en keskin biçimleriyle birarada geldi. uzun erimli yapısal bir bunalımın ortaya çıkmasına neden oldu.

Ekonomik işleyiş devresi de çok karmaşıktır. Ancak Marks'ın şu temel ve özlü formülasyonunu unutmamalıyız: «Tüm gerçek bunalımların temel nedeni, sanki üretici güçlerin gelişme sınırını oluşturan sadece toplumun mutlak tüketim gücümüş gibi, kapitalist üretimin üretici güçleri geliştirme çabasının tersine, yoksulluk ve yığınların sınırlı tüketimi olarak kalmaktadır.» (1) Böylece, ABD'de son 30 yılda emeğin sömürülmesinin iki kat artması ve işçi sınıfının artan yoksullaşması birbirini izleyen bunalımları daha da sıklaştırmakta ve keskinleştirmekte, iyileşme ve ekonomik büyüme zaman ve boyut açısından daha sınırlı kalmaktadır.

1950'lerde ve 1960'larda, burjuva ekonomistleri daha az ciddi olan aşırı-üretim bunalımlarını dikkate almadılar. Hatta, küçük dalgalanmaların, durgunlukların – bu hâlâ kullandıkları ama artık iyimser bir çeşnisi olmayan terim, yerini devlet ve tekellerarası düzenlemelerin almasıyla devresel bunalımın mutlaka çözüleceği yolunda teori bile geliştirdiler.

Kapitalist sınıf kendi ekonomik sisteminin istikrarlılığına olan güvenini yitirdi. Kapitalist sınıfın ekonomistleri yeni bir bunalımın olup olmayacağını değil, bunun ne zaman geleceğini ve son bunalımdan daha ciddi olup olmayacağını tartışıyorlar. Onların görüşüne göre gelecek bunalım 1985'in sonlarında patlak verecektir. Ancak pek çok kapitalist ülke henüz geçen bunalımdan tümüyle kurtulmamış olacağından ABD ve öteki kapitalist ülkelerin çoğunda işçi sınıfı 1980–1982 bunalımından daha kötü bir durumda olacaklardır.

Ancak kapitalist anarşi, güçlü politik olayların etkisi, örneğin savaşlar ve devrimler ve ya da geniş kapsamlı mali felaketler – belli bir bunalımın başlangıcını iletterek ya da geciktirerek, devresel gelişmelerin gidişini büyük ölçüde etkileyebilir.

İŞÇİ SINIFINA KARŞI SALDIRI

Geçen 12 yılda, ABD işçi sınıfının uzun tarihinde, işçi sınıfının yaşam koşullarındaki kötüleşmenin en uzun sürdüğü ve en kapsamlısı olduğu görüldü. Bunun ana temeli, geçen 30 yılda ABD'de üretimde emeğin sömürüsü ya da artıdeğer oranındaki hızlı ve olağanüstü artıştır.

1953 yılında, Marks'ın döneminden oldukça yüksek, yüzde 148 olan artı değer oranı, Birinci Dünya Savaşı'ndan buyanaki dönemde ortalama bir düzeydeydi. Daha sonra bu «havalandı», her yıl giderek arttı ve 1980'de

(1) K. Marks ve F. Engels, Yapıtlar, c. 25, s. 26.

yüzde 290 oranına vardı. Az kuşku görünür bir başka veriye göre, 1981'den buyana artıdeğer oranı daha da hızlı arttı. Yaratılan değerlerden emeğin aldığı pay 1953'te beşte ikiden daha fazla iken şimdi dörtte bir gibi çok düşük bir düzeydedir.

Emek üretkenliğinin hızla artması nedeniyle, bir süre için emeğin sömürü oranındaki yükselmeye ortalama gerçek ücretlerdeki fazla olmayan bir artış eşlik etti. Resmi hesaplanmış gerçek ücretlerde en yüksek nokta 1972 yılındaydı, 1983'e gelindiğinde, özel sektörde üretim dalındaki işçilerin ortalama gerçek ücretleri yüzde 14 oranında geriledi.

Ancak, özellikle Reagan döneminde işsizliğin artması nedeniyle işçi sınıfının bütünsel olarak koşulları, çalışan işçilerin gerçek ücretlerindeki düşüşten daha fazla kötüleşti. 1966–1970 yıllarında yüzde 3,9 olan ortalama işsizlik oranı, 1971–1975'te yüzde 6,1; 1976–1980'de yüzde 6,8; 1981–1983'te de yüzde 9'a çıktı. ABD Çalışma Bakanlığı'nın tahminlerine göre, «cesareti kırılmış» ⁽²⁾ işçiler şeklinde adlandırılanların ve kendi isteği dışında «tam gün çalışmayanların da eklenmesiyle, bu sayıya yaklaşık yüzde elli eklenebilir. Böylece, en alt düzeyde bir hesaplama ile, 1983'te işçi sınıfının yaklaşık yüzde 14'ünü oluşturan 16 milyon işçi işsizdi.

İyileşme evresi, resmi olarak belirlenen işsiz sayısını sadece 3 milyon azalttı ama işsizlik savaş öncesi pek çok bunalım ve çöküş evrelerinden çok daha yüksekti. Batı Avrupa'da işsizliğin büyümesi bu son bunalımda daha da keskin oldu ve en yüksek noktasında kaldı.

ABD işçi sınıfının zorla elde ettiği kazanımlarını nasıl yitirdiği, işsizlik sigortasının hızla ortadan kalkmasıyla dramatik bir şekilde kendini gösteriyor. 1958 bunalım yılında işsiz kalan işçilerin yüzde 54'ü işsizlik sigortası alırken, 1975 bunalım yılında sadece yüzde 45'i bundan yararlandı ve 1982'de bu oran yüzde 33'e, 1983'te yüzde 27'ye ve geçen yılın son çeyreğinde de yüzde 23'e düştü. İşsizlik sigortası alan işçiler de her zaman ki ücretlerinin bir bölümünü – yarısından oldukça azını – alıyorlar. Bu bakımdan, ABD işçileri Batı Avrupa'daki işçilerden çok daha kötü durumdadır.

Reagan yönetimi altında işsiz ve öteki yoksulluk çeken işçiler yiyecek kuponu ve bakıma muhtaç çocuklar için yardım gibi tüm yardım biçimleri de yok edildi.

Gelirleri resmi olarak belirlenen yoksulluk düzeyinin altında olan kişilerin sayısı, İkinci Dünya Savaşı'nda ve ondan sonraki sürelerde 1982'de böyle tanımlanan «sadece» 25 milyon kişi oluncaya kadar azaldı. Bundan sonra daha aşağı düşmedi, daha sonra büyüyerek 1982'de 34,4 milyona ulaştı. Kuşkusuz bu rakam şimdi daha da yükselmiş bulunuyor. Daha

(2) Uzun bir süre önce işsiz kalmış olup, boşu boşuna iş bulmaya çalışan, ama artık resmi kayıtlarda yer almayanlar. (Not Red.)

gerçekçi bir sayım, ABD halkının yaklaşık dörtte birinin yoksulluk içinde yaşadığını gösterecektir.

Afrika kökenli Amerikan işçilerinin yaşam koşullarındaki kötüleşme, özellikle vahim boyutlara ulaştı. Reagan'ın ve Reagan yönetiminin açıkça kışkırttığı ayrımcılık, her alanda arttı. 1982–1983 yıllarında Afrika kökenli Amerikalılar arasındaki işsizlik oranı, beyaz işçilere göre 2,5–3 kat daha fazlaydı. Afrika kökenli Amerikalılar arasındaki işsizlik oranı, Cleveland'da % 24'ü, Pittsburgh ve Chicago'da % 26'yı, Detroit'te % 34'ü buluyordu.

Afrika kökenli Amerikalıların bütçesi, 1970 yılında beyaz derili ailelerinin bütçesinin % 61'i iken, bu oran 1982 yılında % 55'e düştü. Eğer Sayım Bürosu'nun hesaplama yöntemindeki değişimler hesaba katılırsa, gerçek kayıplar, daha da büyük oranlara ulaşmaktadır. Yoksulluk içindeki Afrika kökenli Amerikalıların beyazlara oranı, üç kat daha çoktur.

1960'lı yıllarda ve 1970'li yılların başlarında, sendikal hareketin belli-başlı kesimlerinin de desteğiyle, Afrika kökenli Amerikalıların insan hakları uğrunda militanca savaşımları, istihdam alanında dikkate değer hukuki ve gerçek kazanımlara yol açtı, ırkçı uygulamanın en gaddar biçimleri ortadan kaldırıldı. Ancak Reagan yönetimi, insan hakları kazanımlarının böğrüne, pozitif eylem programlarına karşı, doğrudan bir saldırı başlattı. Reagan, aslında, işverenlere ve toprak sahiplerine ayrımcılık konusunda açık çağrıda bulundu. Onlar da bundan yararlandılar.

Bu dönemde, işçi sınıfının ana örgütleri sendikalara karşı da sermaye tarafından büyük bir saldırı yürütüldü. Bu saldırı, en belirgin biçimiyle temel endüstrilerde görüldü. Buralarda işverenler değişik taktikler kullandılar: Fabrika kapatma, üretimin düştüğü yerlerin sendikalaşmamış alanlara ve yabancı ülkelere kaydırılması, insan yerine robot kullanılması, işçileri ırk, göçmenlik statüsü, erkeklerin üstünlüğü vb. temelinde bölmeyi kışkırtma gibi.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında % 35,5 olan sendikalardaki ücretli işçilerin oranı, 1970'te % 27,4'e, 1980'de ise % 22'ye düştü. En çarpıcı düşüşler, madencilik, inşaat, imalat gibi maddi üretim alanlarında, ulaşım ve hizmetler sektöründe görüldü. Bu alanlarda 1970 yılında 15,4 milyon (% 55) olan istihdam, 1980'de 11,6 milyona (% 38) düştü. İstihdam doruğunda bulunduğu dönemde, endüstri işçilerinin yaklaşık % 70'inin sendikalara üye olduklarını anımsayalım. Bu keskin düşüş, tüm işçi sınıfına karşı bir darbe oldu ve hizmet sektöründeki endüstri işçilerinin sendikalaşma oranındaki küçük artış, bu darbeyi karşılamaya elbette yetmedi.

TEKELLER NELERDEN YARARLANDI?

Birleşik Amerika'da emeğin sömürülmesi oranındaki hızlı artış, bunun yanı sıra, doğrudan yatırımlar ve kredilerdeki tefeci faiz hadleri yoluyla

gelişmekte olan ülkelerin yağmalanmasındaki tırmanış, tekellere bir eşine raslanmadık kârlar sağladı.

Lenin, «Emperyalizm, Kapitalizmin En Yüksek Aşaması» ⁽³⁾ adlı kitabında, bu yüzyılın başında bellibaşlı tekellerin aşırı ölçüde yüksek kâr oranlarından örnekler verir. Önde gelen ABD tekelleri, şimdi bu oranları da aşmış bulunuyorlar. Ancak hem miktara, hem de oran olarak hızla yükselen net gelire bakmak yetmez. Genel bunalımın derinleşmesi koşullarında artı değerin büyük bir bölümü faiz biçiminde finans kapitale, kontrol kârları, yüksek menecerlik maaşları, gider hesapları, borsa kârı biçimlerinde bellibaşlı milyarderlere, aracılara, hukukçulara, reklâmcılara, vb. gidiyor.

Şöyle ki, 1980 yılında Exxon «vergiler düşürüldükten sonra» 5 milyar dolar «net gelir» gösterdi. Exxon'un «gayrisafi kâr»ı ise 32,8 milyar dolar. Yani 36,2 milyar dolar olan toplam yatırılmış sermayenin % 90,4'ü. IBM, vergiden sonra 5,5 milyar dolarlık net gelir gösterdi. Gayrisafi kârı ise 23,8 milyar dolar. Yani 32,3 milyar dolarlık toplam sermayenin % 73,6'sı. İlk göstergelere göre, bütün tüzel ve tüzel olmayan kapitalistlerin gayrisafi kârı 1983 yılında yaklaşık 1,7 trilyon doları, yani gayrisafi ulusal ürünün yarısını buluyor. Buna karşılık, özel kesimde yönetici ve menecerlerin maaşları da içinde, ücret ve maaşlar toplamı sadece 1,3 trilyon dolar.

Ulusal ekonomideki bu muazzam dengesizlik, her zamankinden daha büyük aşırınlara, bir kutupta eş görülmelik zenginliklere, öteki kutupta ise yığınsal yokluk ve açlığa yol açıyor. Bu dengesizlik, tüm ekonomideki düşük büyüme hızının ve devresel bunalımların artan ölçüde vahimleşmesinin nedenlerini oluşturuyor. Böyle bir dengesizlik, asalak ve spekülasyoncu faaliyetlerin, kumar ve suçun mantar gibi çoğalmasını, ayrıca her şeyden daha yıkıcı olan ekonominin militarizasyonunu teşvik ediyor.

Bunalım, 1982'de emperyalizmin uluslararası kredi sistemine darbesini vurdu. Son on yılda, 40 kadar ülkenin emperyalist özel bankalara ve ABD'nin egemenliğindeki Uluslararası Para Fonu'na (İMF) muazzam ölçüde borçları birikti. Bu borçlar, gelişmekte olan ülkelerin kapitalist ülkelere herhalde sıradan mallar satması yoluyla ödenemez. Kredilerin çoğu, «Üçüncü Dünya» ülkelerinin ekonomilerine herhangi bir yardımda bulunmadı: Fonlar, uluslararası petrol şirketlerinin kât kat artırdıkları fiyatları ödemede kullanıldı. Krediler, borçlu ülkelerin mal ve kaynaklarına karşı «fiyat makasları» maliyetini geçici olarak emdi. Latin Amerika (ve Asya ve Afrika'daki) diktatörler, kapitalist generaller ve politikacılar on milyarlarca doları iç ettiler. Daha da zarar verici olan, «Üçüncü Dünya»nın ödediği 100 milyar dolar tutarındaki faizler ve uluslararası tekelcerce yatırım kârlarının doğrudan dışarı aktarılmasıydı. 1984 yılı geldi-

(3) V. İ. Lenin, Tüm Yapıtlar, c. 27, s. 323, 350–354.

ğinde, bir dizi Latin Amerika ülkesinde ve Filipinler’de ortaya çıkan yığınsal ayaklanmalar, bu bankalar ve Washington’un dayatmalarına halkların boyun eğmeme isteğinin birer yansıması oldu.

Emperyalist devletler geliştirmekte olan ülkeleri bölüp yönetmek için IMF’yi kullanıyorlar. Ancak «Üçüncü Dünya»daki ilerici güçler ülkelerinin ekonomik büyümesini sağlamak yaşam düzeylerini yükseltmek, yeni-sömürgeciliğin egemenliğine karşı bağımsızlıklarını elde etmek için sosyalist dünyayla birlikte ortak direniş, karşılıklı işbirliği ve daha güçlü ilişkiler çağrısında bulunuyorlar.

Nükleer savaş kışkırtma riskini de göze alan Amerikan emperyalistleri Orta Amerika ve Karayipler’deki bir dizi ülkede askeri müdahaleler yoluyla direniş güçlerini zayıflatmaya ve yenilgiye uğratmaya çalışıyorlar. Ancak «Üçüncü Dünya» ülkelerinin bu yeni-sömürgeci yağması hep böyle sürüp gidemez. Borçluluğun uluslararası düzeye yayılmasının yol açtığı mali bunalım bu borçlara sahip çıkılmamasını, borçların silinmesi ya da faizlerin ödenmesinde köklü düşüslere gidilmesini gerektirecek, böylece mali bunalım Wall Street’e, Batı Avrupa ve Japonya’daki para merkezlerine aktarılacaktır.

Bunalımın bundan sonraki aşamasının zamanlaması ve ağırlığı, genellikle borçlu ülkelerdeki işçi sınıfı ve bağlaşıklarının yığınsal savaşımının gelişmesiyle ve bu savaşımın birleşik ve devrimci, tutarlı antiemperyalist biçimler alma düzeyiyle belirlenecektir.

GELİŞMENİN İKİ YOLU

Dünya kapitalist sistemi, sosyalizmle ekonomik, sosyal ve politik yarışmayı sürdürebilecek durumda değildir. Gerek Birleşik Amerika’nın, gerekse Sovyetler Birliği’nin son yıllarda elbette sorunları olmuştur. Ancak sorunların özü ve çapı birbirinden farklıdır. ABD’nin sorunları, çökmekte oluş ve çürümenin sorunlarıdır. Sovyetler Birliği’nin sorunları ise, büyümenin sorunları, sanayileşmiş, modern sosyalist bir sosyalist toplumdan, dünyada en yüksek yaşam düzeyini sağlamaya yönelik daha karmaşık, ileri bir sosyalist sisteme geçişte bir toplumun kaçınılmaz olarak karşı karşıya kaldığı sorunlardır. Sosyalist dünyada güçlüklerin üstesinden geliyor, ekonomik büyüme hızı yeniden yükseliyor. Ekonomik Yardımlaşma Konseyi üyesi ülkeler hızlı kazanımlar elde ediyorlar, aralarındaki işbirliği daha da gelişiyor.

Sosyalist ülkeler, planlı ekonomileriyle, halklarının yığınsal katılımlarıyla, emekçilerin çıkarlarına zarar vermeden karşı karşıya kaldıkları sorunların üstesinden gelebilirler.

Militarizasyon, Birleşik Amerika halkına büyük zararlar veriyor, halkın

yaşam düzeyini düşürüyor. Reaganizm, nazizmden bu yana ve tıpkı nazizm gibi dünya egemenliği için sınırsız bir iştaha sahip, emperyalist politikadaki en tehlikeli militarist eğilimdir. Ancak tekelci sermayenin yürütücüleri, dünyadaki güçler dengesini doğru olarak değerlendirebilecek durumda değildirler. 1980'li yıllarda ABD ekonomisinin, İkinci Dünya Savaşı'ndan bu yana başa geçen bütün yönetimler dönemindeki ekonomilerden daha kötü durumda olduğu ve büyük sermayenin kârları dışında, bellibaşlı her ekonomik göstergede de ortalamanın altında bulunduğu bir gerçektir. Bu arada, kapitalizmle yarışmada sosyalizmin aldığı yol, nitel bakımdan yeni bir aşamaya ulaşmış bulunuyor.

Toplam sanayi üretimi ve ulusal gelirden hâlâ Birleşik Amerika'nın altında olmakla birlikte, Sovyetler Birliği, gelecekteki canlı büyüme alanlarını oluşturan ana sanayi dallarında ve enerji alanında Birleşik Amerika'yı geride bırakmıştır. Birleşik Amerika'nın Sovyetler Birliği'nden daha çok çelik ürettiği yıl, ta 1973'lerde kaldı. 1973 ile 1983 yılları arasında ABD'de çelik üretimi %43 düşerken, Sovyetler Birliği'nde %16 artarak 1983'te 153 milyon tona ulaştı. Böylece Sovyetler Birliği'nin çelik üretimi, ABD'nin çelik üretiminin yaklaşık iki katı oldu.

Sosyalizmin barışçıl kazanımları, militarist çevrelerin politikası sonucu, kapitalist ülkelerdeki emekçilerin uğradıkları kayıpları apaçık ortaya koyarak, bu ülkelerdeki barışsever çevrelere de güç katıyor. Sosyalizmin üstünlüklerinin bilincine daha az varılmış olmakla birlikte, Birleşik Amerika'da da bellibaşlı sendikalar da içinde, işçi sınıfı, askersel harcamalardan sosyal harcamalara geçilmesini, Reagancıların sosyal alandaki doğramalarına son verilmesini şimdi daha gür bir sesle istiyor.

İşçi sınıfının yaşamsal gereksinimlerini karşılayacak bir politika için savaşım ile birleşen barış savaşımı, en iyi biçimde ABD Komünist Partisi'nin programında dile getirilmiştir. Program, askersel bütçenin yarı yarıya azaltılması, yabancı ülkelerdeki üslerden geri çekilme, ilk vuruş stratejisine karşı bir politika, nükleer silahların dondurulması ve hızla silahsızlanmaya geçilmesi çağrısında bulunuyor.

ABD Komünist Partisi'nin programı, halkın ana gereksinimlerini karşılayacak biçimde formüle edilmiştir: Alt yapının yeniden kurulması, sağlık ve eğitim hizmetleri sağlanması, kötü koşullarda yaşayan ya da başını sokacak bir yeri bulunmayan on milyonlarca insana bütçesini sarsmayacak, iyi kaliteli konutlar yapılması; hükümet programları yoluyla ve ücretlerde hiçbir düşüş olmadan altı saatlik iş gününü gerçekleştirerek ve gençler için ulusal istihdam programı hazırlayarak 15 milyon kişiye yeni iş alanı açmak, böylece genç çaplı işsizliğe son vermek; barış davasının ilerlemesi ve ana endüstrilerin canlanmasını sağlamak için alınacak öteki önlemlerin yanı sıra, sosyalist ülkelerle ticaretin yollarını açmak; Afrika ve İspanyol kökenli Amerikalılara ve kadınlara karşı muazzam ölçüler-

deki ayrımcılığa ve «Üçüncü Dünya» ülkelerinin yağmasına son vermek, ekonomik bağımsızlık temelinde bu ülkelerin gelişmelerine yardımcı olmak; ülke yaşamında finans kapitalin egemenliğine son vermek için bankalar ve temel endüstrilerin devletleştirilmesi; vergi yükünün emeğin sırtından alınıp sermayenin sırtına kaydırılması, tekel fiyatlarının dondurulması ve geri doğru döndürülmesi.

Çöküntü benzeri dönemin koşullarından hâlâ acı çeken ABD işçi sınıfı açısından erken ve yeni bir bunalım beklentisi ciddi bir tehlike oluşturuyor. Böyle bir bunalım, devresel bunalımın içinde bulunduğu aşamaya bakılmaksızın, ancak emekçilerin durumunu iyileştirebilecek ölçüde güçlü ve birleşik eylemlerle püskürtülebilir.

Lübnan Komünist Partisi 60 yaşında

Lübnan komünistleri, işçi sınıfı, tüm ulusal ilerici güçler LKP'nin 60. yıl-dönümünü kutladılar. 24 Ekim 1924 yılında partinin kuruluşuyla ülkemiz emekçi yığınlarının sosyal ve ulusal kurtuluş hareketi (1) niteliksel yeni bir aşamaya girdi.

Lübnan işçi sınıfının öncü partisinin kuruluşu için koşullar hazırlayan en önemli olay, dünyadaki tüm sömürülenleri esinlendirici bir etki yapan Rusya'daki Büyük Ekim Sosyalist Devrimi'nin etkisuydu. Ulusal planda köylülerin kentlere göç etmesi süreci önemli rol oynadı. Acımasız kapitalist sömürüye uğrayan ücretli işçilerin sıraları geliyordu. Onlar savaşlarını istemler üzerine yöneltmeye başlıyor, ücretlerin artırılması ve iş gününün kısaltılması da dahil, ekonomik istemler üzerinde yoğunlaştırmaya başlamışlardı. Tüm bunlar genç işçi sınıfının, tüm köy ve kent emekçilerinin, ilerici aydınların çıkarlarını temsil eden yeni tip partinin, Komünist Partisi'nin kurulması için koşullar yarattı.

1925 yılının ilkbaharında «Spartakus» gençlik birliği partiye katıldı ve parti Suriye ve Lübnan Komünist Partisi (SLKP) adını aldı.

Aralık 1925'te, illegal koşullarda çalışmak zorunda bırakılan SLKP ilk Ulusal Konferansını yaptı. Fransız erk çevreleri konferanstan hemen sonra a zamanki parti yönetimini (Fuat Al-Şimali, İbrahim Yazbek, Artin Madoyan yoldaşları) tutuklayıp hapse attı.

Fakat parti yaşamını ve savaşımını sürdürüyordu. Nisan 1930'da illegal koşullarda parti 2. Ulusal Konferansını yaptı. Konferans'ın aldığı kararlar gereğince Merkez Kamitesi, 1931'de yayınlanan Parti Programı'nı hazırladı. Bu belgede partinin görevleri, sanul amaçları ve ülkenin çeşitli sorunlarıyla ilgili konumu açıklanıyordu.

30'lu yıllarda ülkemizde, komünistlerin aktif katıldıkları işçi hareketi ve ulusal kurtuluş hareketi hızla gelişti. Parti, idealajik çalışmalara daha büyük dikkat ayırmağa başladı. 1936 yılında işgalcilerin iziniyle, Merkez Organı «Saut Aş-Saab» (Halkın Sesi) gazetesini yayınlamağa başladı. Parlamento seçimleri kampanyasına katıldı. (2)

23 Mayıs 1937'de yeni bir dünya savaşı tehlikesinin artması nedeniyle, «Lübnan'da Faşizmle Savaş Birliği» kuruluyor, başkanlığına komünist A. Tabit seçiliyor. Birliğin çalışmalarına çeşitli emekçi kuruluşları ve işçi

(1) Lübnan a zaman kamşusu Suriye gibi Fransız mandası altında bulunuyordu.

(2) İkinci Dünya Savaşı'nın başlarında parti yeniden yasaklandı. 1941 yılı yazında ülkeden Vichy'ciler kavulduktan sonra parti yeniden serbest çalışma hakkına kavuştu.

örgütleri demokratik eğilimli sanatçılar katıldı. Antifaşist fikirleri yaymada en büyük rolü Birliğin yayınladığı sosyal-politik ve edebiyat dergisi «Al-Tarik» («Yol») oynadı.

1944 yılının Ocak ayında SLKP'nin 1. Kongresi yapıldı. Kongre, gelecek dönem için bir eylem programı hazırladı. Programda ulusal kurtuluş savaşımı ile sosyal ilerleme için savaşımın öne koyduğu görevler belirtiliyordu.

Halkımızın azimle kurtuluş için savaşımı sonucu, sömürgeciler 1943 yılının sonuna doğru Lübnan'ın bağımsızlığını tanımak zorunda kaldılar. Ama ülkede Fransız ve İngiliz askerleri kalmaya devam ediyordu. Komünistler öteki ulusal örgütlerle birlikte bunların tamamen ve derhâl Suriye'den ve Lübnan'dan çıkmalarını ısrarla istiyorlardı. Bu istemin gerçekleşmesi uğrunda büyüyen savaşımı partimiz de dahil değişik partilerden oluşan olağanüstü bir komite yürütüyordu. 2 Ocak 1946'da ulusal çapta uygulanan genel grev ve yapılan yığınsal gösteriler bu hareketin doruk noktası oldu. Sovyetler Birliği Lübnan halkının kurtuluş savaşına kesin destek gösterdi. Onun Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'ndeki ilkesel ve kararlı tutumu Fransa ve İngiltere'nin ABD ile anlaşarak Lübnan'da kendi askeri varlığını sürdürme çabalarını suya düşürdü ve yabancı askeri birlikler Lübnan topraklarını terk etmek zorunda kaldılar. İngiliz askeri birlikleri Ekim 1946'da, Fransız askeri birlikleri de Aralık 1946'da Lübnan topraklarından çekildiler.

Partinin iç politika alandaki faaliyetlerine gelince, 1944 yılının Ocak ayı başında komünist Mustafa Al-Aris'in yönetiminde Lübnan İşçi ve Memur Sendikaları Genel Birliği'nin kurulması sağlandı. Bu birlik çalışma koşullarının iyileştirilmesi, asgari ücretin belirlenmesi için savaşım başlattı. 1946'da Sendikalar Merkezi genel grev örgütledi. Grev çok önemli tarihsel başarının kazanılmasını, çalışma yasasının çıkarılmasını («Lübnan Çalışma Yasası») sağladı.

40'lı yılların sonlarından 60'lı yılların ortalarına kadar partimiz illegal koşullarda çalışmak zorunda bırakılmış olsada (Ocak 1948'de partimiz illegaliteye geçti) ⁽³⁾ emperyalizmin ve onun Lübnan'daki ve bölgeimizdeki bağlaşıklarının (Bağdat Paketi, «Eisenhower Doktrini», «İslam Paketi» vb.) çeşitli plânlarına karşı direnen güçlerin ön sıralarında yer aldı.

Parti, Mayıs 1958'de Şamin-Malik gerici rejimine, ABD askeri piyade birliklerini yardıma çağran bu diktatörlüğe karşı başlayan silâhlı halk ayaklanmasına da aktif katıldı. Ayaklanma bu hayinler çetesi rejiminin düşmesine ve ABD'in askeri birliklerinin ülkeden çekilip gitmesine kadar sürdü.

Partimizin şanlı savaş yolu elbette dümdüz ve kolay geçilen bir yol

(3) Parti Ağustos 1970'e kadar illegal koşullarda faaliyet yürüttü.

değildir. Partimiz, bu savaş yolunda geri çekilmeler, başarısızlıklar dönemi de yaşadı. Ulusal Cephe belgisine yaklaşımında, işçi sınıfını ve sendikal hareketi birleştirme çabalarında «Sol» ve sağ eğilimlerin olduğu da görüldü. İşçi sınıfının yurtsever, ulusal ve sosyal savaşımındaki rolü her zaman doğru değerlendirilmiyordu. Köylüler arasında sürekli çalışmalar yapılmıyordu. Bunlara bürokratizmde, parti-içi demokrasisi normlarının ve Leninci örgütsel ilkelerin çiğnenmesinde, yönetici parti organlarının rolünü azımsamada ve kolektif yönetim ilkesini küçümsemeye ifadesini bulan ciddi eksiklikleri ve yanlışlıkları da eklemek gerekiyor. 1966 ortalarından 1967 ortalarına kadar partimizin içinde bulunduğu bunalımın temelinde bunlar yatıyordu.

1968 Temmuzunda Lübnan Komünist Partisi'nin 2. Kongresi yapıldı. Kongrede partinin ilk Politik Programı ve Tüzüğü kabul edildi. Kongre Lübnan komünistlerinin yaşamında tarihsel dönüm noktası oldu. Parti gerçekten sınıfsal devrimci nitelik kazandı. Ülkenin sosyal-ekonomik ve politik gelişme genel doğrultusunu bilime dayanarak belirledi. Bu yönde Lübnan'ın sınıfsal yapısının analizi yapıldı. Ve bu yapılırken hiç bir ilkesel ödün vermeden azami ölçüde esneklik gösterilerek, işçi sınıfı ve emekçi yığınları yararına bağlaşıklık politikasını saptadı. Kongre ulusal sorunla ilgili genel hattını kökten değiştirdi. İşçi sınıfının ve onun öncüsü Komünist Partisi'nin ulusal ve yurtsever sorunların çözümünde oynadıkları rolü ve bunların konumunu teorik ve politik açıdan belirledi. Ulusal ve sosyal kurtuluş hareketlerinin birbirinin sıkı biçimde örüldüğü çağdaş koşullarda, bu hedeflere ulaşılmasında en büyük çıkarıcı olan ve bunda en büyük rol oynayan gücün işçi sınıfı olduğunu gösterdi. 2. Kongre örgütsel alanda Leninci normlara titizlikle uyulmasının, demokratik merkezîyetçilik ilkesinin yeniden canlandırılmasının başlangıcı oldu. Lübnan'lı komünistler içine kapanıklıktan ve yalıtılmışlıktan kurtularak, saflarını genişletme aşamasına, yani sıralarına emekçileri, herşeyden önce de işçi ve köylüleri çekerek, yığinsal partinin kurulması aşamasına girdiler.

2. Kongre'den sonra Lübnan Komünist Partisi legal çalışma olanağına kavuştu. Partinin üye sayısı üç kattan fazla arttı. Sınıfsal, yurtsever ve sosyal savaşımında partinin öncü rolü de arttı. Doğru politik çizgisi ve çeşitli alanlarda yapılan etkin çalışmalar ve gösterilen fedakarlıklar geniş halk yığınlarının bu rolü tanımalarını sağladı.

Partinin politik çizgisi 1972 yılında yapılan 3. Kongresi'nde ve 1979 yılında yapılan 4. Kongresi'nde daha derinlemesine işlendi.

4. Kongre Lübnan'daki iç savaşın, iç ve dış nedenlerini ele aldı. Arap ulusal kurtuluş hareketindeki bunalımı çözümledi ve çağdaş aşamada bu hareketin devrimci alternatifinin sağlanması sorununu ortaya koydu. Gerici faşist güçlerin komünistleri silâh elde savaşmak zorunda bıraktıkları koşullarda, 4. Kongre yığinsal savaşkan bir partinin kurulması görevinin

güncelliğinin arttığını vurguladı. ⁽¹⁾ Ve bu, anlaşılır bir şeydir. Lübnan bugün çağdaş tarihinin en derin, en acılı bunalımını yaşıyor. Emperyalizm, siyonizm ve gericilik ülkemizi teslimiyetçi Camp David zincirinin bir halkası haline getirmeye, onu bölmeye, ulusal bağımsızlığına son vermeye, Arap dünyasından koparmaya, Lübnan topraklarında İsrail örneği ırkçı faşist bir teşekkül oluşturmaya, Filistin devrimini yok etmeye çalışıyorlar. Bu iğrenç plânlara karşı ilerici yurtsever güçler çetin politik ve askersel savaş yürütüyorlar.

Bu güçler arasında Lübnan Komünist Partisi önemli yer tutuyor. 2. Kongre'de kabul edilen programı, 3. Kongre'nin tezlerini ve 4. Kongre'nin kararlarını klavuz edinen parti kahramanca savaşıyor, ulusal ve sosyal ilerleme bayrağını yükseklerde taşıyor. Yüzlerce komünist, Partinin Genel Sekreteri Fara Al Helu gibi kahramanca savaşarak, işçi sınıfı ve emekçi yığınlarının çıkarlarını, halkımızın yurtsever demokratik istemlerini, Filistin halkının ve Arap uluslarının yasal ulusal haklarını savunurken, bölgemizde barışın sağlanması için savaşırken canlarını verdiler.

1984 yılında Lübnan'da meydana gelen önemli olaylar arasında Amerikan deniz piyadelerinin ve öteki NATO üyesi ülkelerin askeri birliklerinin ülkemizden çıkmasını sağlayan Batı Beyrut'taki güçlü yığınsal halk eylemini, İsrail'le bağlanmış olan yüz kızartıcı anlaşmanın feshedilmesi, Falanjistlerin ülkede erki tekeline alma plânlarının suya düşmesini, Raşit Karame'nin başkanlığında ulusal birlik hükümetinin kurulmasını sayabiliriz. Lübnan Komünist Partisi'nin uyguladığı doğru bağlaşıklık politikası, İsrail işgalcilerine karşı halkımızın ve Lübnan Ulusal Cephesi'nin kahramanca savaşı, bizim sadık dost ve bağlaşıklarımızın, herşeyden önce Sovyetler Birliği'nin etkin desteği ve çıkar gözetmez yardımı olmadı, bu tarihsel başarılar elbette sağlanamazdı.

Lübnan komünistlerinin partisi 5. Kongresi'ne hazırlanıyor. Bu kongre Lübnan ilerici güçlerinin birleşmesinde önemli bir adım olacaktır. Kongre hazırlıkları «Kurtuluş, birlik ve ülkede köklü dönüşümler için geniş ulusal-demokratik cephe kurulmalıdır» belgisi altında yürütülüyor.

*Ralik Samhun
Lübnan Komünist Partisi
MK Politik Büro Üyesi*

⁽¹⁾ Bununla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bak : R. Samhun, Yığınsal savaş-kan parti, «Barış ve Sosyalizm Sorunları» 1982, sayı 2.

Çağrı

AMERİKALI TERÖRİST – NİKARAGUA'DAN ELİNİ ÇEK!

Amerikan emperyalizmi, özgür Nikaragua'ya karşı yeni bir devlet terörizmi uygulamasına geçmek üzeredir. Nikaragua'da demokratik seçimlerin yapılmasından, halkın Somoza diktatörlüğüne ve Amerikan sultasına karşı savaşımına öncülük eden Sandinist Cephe adaylarına oy vermesinden sonra yoğunlaştırılan işgal hazırlıkları «1983'de Grenada, 1984'de Nikaragua» çıgıllıklarıyla doruk noktasına ulaştı. 40'ı aşkın Amerikan savaş gemisi Nikaragua'yı denizden ablukaya aldı. Keşan'da, Kars'da, İpsala'da Türk ordusuyla ortak manevra yapan ABD 82. tümeninden, 101. tümeninden «Çevik Kuvvet» birlikleri, bölgedeki sıçrama tahtası Honduras'da her an Nikaragua'yı işgale hazır tutuluyor. Amerikan casusluk uçakları başkent Managua üzerinde uçarken, ABD savaş bakanı Weinberger «her ihtimale karşı hazırlanıyoruz» diyor, Amerikan birlikleri, donanması, CIA ajanları ve bunların yönetimindeki paralı askerler tek bir operasyon merkezine bağlanıyor. Durum çok ciddidir.

Türkiye Komünist Partisi, ABD emperyalizminin devletler hukukunu, egemenlik hakkını, halkların özgür iradesini hiçe sayan bu kaba terörist girişimini şiddetle protesto ediyor. Türkiye komünistleri, semt semt, fabrika fabrika ülkesini, yazgısını, geleceğini savunmaya hazır olan kardeş Nikaragua halkının yanındadır. Derin gizlilik koşullarında, sürekli polis saldırısı altında savaşım yürüten Türkiye komünistleri Sandino'nun oğullarının ve kızlarının Amerikan sultasına bir daha geri dönmek uğrunda ki kararlılığını yürekten selamlıyorlar.

Yurttaşlar,

Evren-Özal ikilisinin daha birkaç gün önce başarı mesajları gönderdikleri, «her sahada işbirliği»nden dem vurdıkları Reagan yönetiminin terörist, iğrenç ve insanlık düşmanı yüzü apaçık ortadadır. Bugün Honduras üzerinden Nikaragua'yı işgale hazırlanan Reagan yönetimi, yarı Türkiye üzerinden Ortadoğu ülkelerine saldırmanın planlarını yapıyor. Ülkemizi, İsrail'in yedeği olarak hazırlamaya çalışıyor. Özgür halkları yutmak isteyen Amerikalı teröristin ülkemizdeki uşakları ise şu anda Kürt halkını kırımdan geçiriyor.

TKP, tarihte ilk kez emperyalizme karşı ulusal kurtuluş bayrağını açan halklardan biri olan halkımızı, tüm yurtsever güçleri, özgürlükten yana olan herkesi, tüm insanları, yiğit Nikaragua halkıyla dayanışmayı yükseltmeye çağırıyor.

Amerikalı terörist, Nikaragua'dan elini çek!

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

14 Kasım 1984

Duyuru

FAŞİST DİKTATÖRLÜĞE AĞIR BİR DARBE İNDİRMEK İÇİN ÖZAL HÜKÜMETİ YIKILMALIDIR!

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi 3. Plenumu toplandı. Plenum, MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın okuduğu Politik Büro Çalışma Raporu'nu görüştü. Partinin 5. Kongre'den bu yana geçen bir yıl içindeki çalışmalarını değerlendirdi. Parti örgütsel yapısını iyileştirme sorununa gündeminde özel bir yer verdi.

Plenum, faşist rejimin derin bir bunalım içinde olduğunu, ülkemizin yeni gelişmelere gebe, kritik bir dönemden geçtiğini saptadı.

Düzmece parlamento ve Özal hükümeti, parlamento dışındaki yasal muhalefet partileri, TKP ve öteki sol güçler karşısında, bu bunalımı çömede bir çare olmamıştır. Özal hükümetinin ekonomik politikası, ekonomik ve sosyal durumları görülmedik ölçüde kötüleşen işçi sınıfından büyük sanayicilere kadar geniş güçlerin artan muhalefiyle karşılaşılıyor. Ekonomik bunalım derinleşiyor. Sendikal hareket faşist diktatörlüğün sendikal yasa ve uygulamalarıyla uzlaşmaz bir çelişki içindedir. Üniversitelerde, akademik yaşamda YÖK uygulamaları genişleyen bir tepki doğuruyor. MHP'li faşist katiller devlet aygıtında yetkili görevlere getirilirken, ilerici politik tutuklular üzerindeki işkencelerin sürmesi, yurtsever gençlerin idam edilmesi, düşünce özgürlüğünün zorbaca çiğnenmesi, Kürt halkına karşı ilan edilmemiş bir kırım savaşı sürdürülmesi, demokrasiye geçildiği yalanlarını iyiden iyiye açığa çıkarıyor. Diktatörlük TKP'nin, öteki sol güçlerin savaşımını önleyemiyor. Evren-Özal ikilisine ABD emperyalizmince NATO'nun Güneydoğu kanadında ve Ortadoğu'da verilen saldırgan askersel-politik rolün halkımızın ulusal çıkarlarıyla ve bölge halklarının çıkarları ile derinden çeliştiği bugün daha geniş güçlerce görülüyor.

TKP MK 3. Plenumu, Evren-Özal diktatörlüğünün, şimdi, antikomünizmi ve şovenizmi tirmandırarak, tüm demokrasi güçlerine, Kürt halkına yönelik saldırıları, diktatörlük karşıtı güçleri bölme girişimlerini artırarak sıkıştıkları köşeden sıyırmaya çalıştıklarını vurguladı. TKP'ne karşı başlattıkları yeni terör dalgası bu barış ve demokrasi düşmanı çabaların temel bir bileşenidir.

TKP MK 3. Plenumu, tüm diktatörlük karşıtı güçleri artan saldırılar karşısında kararlı tutum almaya, gerilememeye, güçlerini birleştirmeye, Türk ve Kürt tüm halkımız iş, ekmek, barış ve özgürlük istemlerini daha gür sesle haykırmaya çağırırdı. Parti örgütlerini, güvenlik önlemlerini daha

sıkılaştırmak ve halkın günlük savaşımına daha aktif öncülük etmekle görevlendirdi. Sol güçlerin birliğinin sağlanmasının taşıdığı tarihsel önemi vurguladı.

TKP MK 3. Plenumu, halkın ezici çoğunluğunun Özal hükümetinden kurtulmak istediğini dikkate aldı. TKP, Özal hükümetinin yıkılması için, 1988 yılı beklenmeden erken seçimlere gidilmesi için her çabayı göstermenin zorunlu olduğunu belirtti. TKP, yasal muhalefet partilerinin bugün erken seçim için atacakları her adımı destekleyecek, bu hedefi halkın iş, ekmek, barış ve özgürlük uğrunda aktif eylemleriyle bağlamak için her çabayı gösterecektir. Erken seçimlerin yapılması, hatta Özal hükümetinin yıkılması kendi başına demokrasi getirmez. Ama bu uğurdaki savaşım, eğer halkın politik eyleminin yükselmesine ve diktatörlük karşıtı güçlerin birliğine dayanırsa, faşizmden kurtuluş yolunda ileri bir kazanım getirebilir.

TKP MK 3. Plenumu, ABD emperyalizminin dünya çapında bir nükleer savaş tehlikesini artıran silahlanma yarışını tırmandırma, yeni yeni gerginlik ocakları yaratma girişimlerini mahkum etti, partiyi barış savaşımına daha çok katkıda bulunmakla görevlendirdi. Halkımızı Nikaragua halkıyla dayanışmaya, tüm yurtseverleri ABD ile 1980'de yapılmış olan SiA'nın yenilenmemesi istemini yükseltmeye çağırdı. TKP, Sovyetler Birliği'nin barış ve silahsızlanma politikasını, Ortadoğu sorununun çözümüne ilişkin önerilerini ve Türk-Sovyet ilişkilerini geliştirme öneri ve girişimlerini destekliyor.

TKP MK 3. Plenumu, tüm gelişmeleri ve bunlardan çıkan görevleri dikkate alarak önemli kararlar aldı:

Faşist rejimin çok yönlü yeni saldırısı analiz edilerek, saldırıya karşı partiyi koruma ve ideoloji alanlarında savaşım görevleri karar altına alındı.

TKP 5. Kongresinin ilgili kararı doğrultusunda yürütülen üyelik yenilenmesinin birinci aşamasının tamamlanmasına ve ikinci aşamasına ilişkin görevler belirlendi.

Türkiye Komünist Partisi ile Türkiye İşçi Partisi ilişkileri gözden geçirilerek, bunu daha da ilerletmek için ilkesel kararlar alındı.

Önümüzdeki yıl TKP'nin 65. kuruluş yıldönümünü partiyi daha da güçlendirme göreviyle bağlı olarak kutlamak için hazırlıklara başlanması kararlaştırıldı.

TKP MK 3. Plenumu, aramızdan ayrıışlarının yıldönümlerinde, Parti Başkanı İ. Bilen yoldaşın, uzun yıllar MK 1. Sekreterliği görevini yapmış olan Yakup Demir yoldaşın, MK üyemiz Deniz yoldaşın işkencede, hapiste, sürgünde, hangi koşul altında olursa olsun Marksizm-Leninizm'e,

proleter enternasyonalizmine, işçi sınıfımızın davasına, Partiye olan sarsılmaz bağlılıkla dolu savaşımını saygıyla andı. Komünistler partilerinin şanlı tarihiyle gurur duyuyorlar.

TKP artan faşist saldırılara karşı gerilemeksizin savaşacaktır. Diktatörlük karşıtı tüm güçlerin ortak savaşımı için her özveri ve çabayı gösterecektir.

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi*

19 Kasım 1984

TÜSTAV

Türkiye Komünist Partisi ve Yunanistan Komünist Partisi arasında yapılan görüşme ile ilgili ortak açıklama

Merkez Komitesi Genel Sekreteri Harilaos Florakis yoldaşın yönetimindeki Yunanistan Komünist Partisi delegasyonu ile Merkez Komitesi Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın yönetimindeki Türkiye Komünist Partisi delegasyonu arasında kardeşçe, sıcak bir atmosfer içinde geçen bir görüşme yapıldı.

Görüşmede ülkelerindeki durum ve partilerin savaşımı hakkında karşılıklı bilgi verildi ve Yunanistan ile Türkiye arasındaki ilişkilerle ilgili problemler ve Kıbrıs sorunu üzerinde duruldu.

YKP ve TKP delegasyonları, kısa bir süre önceki idam infazlarına ve Türk ve Kürt yurtseverlerine verilen idam hükümlerine karşı çıktılar.

Her iki parti Türk ordusunun Kürt halkına karşı uyguladığı terör dalgasını ve Irak topraklarına girerek Kürt halkına ve diğer yurtseverlere karşı terörünü orada da sürdürmesini mahkum ettiler.

Evren-Özal yönetiminin bu uygulamaları Türkiye'deki faşist rejimin yüzüne takındığı demokratikleşme maskesini düşürdü. Her iki parti, bütün demokrasi güçlerini, bütün barış ve ilerleme yanlılarını, idam infazlarının ve idam cezalarının durması, tüm yurtsever ve ilerici tutuklulara genel af çıkması için savaşıyan Türk ve Kürt yurtseverleriyle dayanışmalarını yoğunlaştırmaya çağırıyor.

TKP delegasyonu YKP delegasyonuna işçi sınıfının, aydınların, tüm halkın faşist Evren-Özal rejimine karşı artan direnişi hakkında bilgi verdi. Bu direniş, faşist rejimin yerini sağlamlaştırmasına karşı ciddi engeller oluşturuyor, rejim bu engelleri daha büyük bir nefret ve canavarlıkla aşmayı deniyor.

Türkiye halklarının yaşam hakkını, günlük ekmeğini, özgürlüklerini savunmak için verdiği bu savaşında, tüm demokratik güçlerin ortak savaşımı için de ilk adımlar atıldı.

YKP delegasyonu kardeş parti delegasyonuna, ülkenin faşist boyunduruktan kurtulması için, özgür politik ve sendikal çalışma için, halkın yükünü hafifletecek ulusal bir ekonomi politikası için, Türkiye topraklarından Amerikan üslerinin sökülmesi için ve Kürt halkının ulusal haklarının tanınması için yığıtçe savaşıyan Türkiye komünistlerine ve diğer demokrat yurtsever güçlere Yunan komünistlerinin sarsılmaz dayanışmasını iletti.

Her iki parti delegasyonları, günümüzde uluslararası ilişkilerin gerginleşmesinden emperyalizmin, özellikle Amerikan emperyalizminin sorumlu tutulması gerektiğini vurguladılar.

Amerikan orta menzilli roketlerinin Batı Avrupa ülkelerine yerleştirilmesi, insanlığı nükleer bir felakete daha da yakınlaştırıyor.

Cruise roketlerinin Türkiye'ye yerleştirilmesi planları ve İsrail siyonistleriyle Ankara'daki şovenistlerin desteklenmesi ve yüreklendirilmesi sonucu Doğu Akdeniz bölgesinde emperyalizmin müdahaleciliğini ve askersel varlığını yoğunlaştırması bu bölgede en tehlikeli savaş ocaklarından birini yaratıyor.

Her iki parti, barış hareketinin boy atmaya devam etmesi ve gelecekteki gelişmeleri olumlu yönde daha fazla etkilemesi için mümkün olan herşeyi yapmaya kararlılıklarını belirttiler.

Bu perspektifler çerçevesinde Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerin faaliyetleri bir atom savaşı tehlikesini geri çevirmek için önemli bir temel oluşturuyor. Başka devletler, hükümetler, en geniş demokratik çevrelerden şahsiyetlerin önerileri ile birlikte bunlar halkların savaşımında önemli silahlardır.

Her iki delegasyon atomsuz bir Balkan yaratmak için gerekli faaliyetleri gerçekleştirmenin zorunluluğunu özellikle belirttiler ve İran'la Irak arasında süren ve yalnızca emperyalizmin ve her iki ülke ve bölgedeki gerici güçlerin işine yarayan savaş karşısında duydukları büyük kaygıyı dile getirdiler.

YKP ve TKP, siyonizm ve emperyalizme karşı savaşım veren Filistin ve Lübnan halkları ile her zaman dayanışma içindedirler. Siyonizmin, emperyalizmin ve gericiliğin planları, tehdit ve şantajları karşısında Suriye ile dayanışmalarını belirtirler.

Sovyetler Birliği'nin Yakın Doğu bunalımının çözümü için kısa süre önce yaptığı önerileri bu yönde belirleyici önemde bir katkı olarak görürler.

Her iki parti faşizme, ırk ayrımına ve emperyalizme karşı savaşım veren barış, demokrasi, sosyal ilerleme ve sosyalizmi savunan tüm halklarla savaşkan dayanışmalarını açıklarlar.

YKP ve TKP delegasyonları, Yunan-Türk ilişkilerindeki gelişmeleri, özellikle Ege konusunda günümüzde biçimlenmekte olan sorunları ele aldılar.

Her iki parti, Ege'de iki ülke arasında varmış gibi görünen anlaşmazlıkların çoğunluğunun özünde bu ülkelerin saldırgan NATO paktının üyeleri olmalarından kaynaklandığı konusunda görüş birliğine vardılar.

Amerikan emperyalistleri Ankara şovenist çevrelerinin provokatif eylemlerini ve kendi kontrolleri altındaki yüksek düzeyde bir silahlanmayı kışkırtıyor ve destekliyorlar, böylece bu anlaşmazlıkları daha da keskinleştiriyor ve karmaşıktırıyorlar ki, daha sonra iki ülke arasında hakem rolü oynayabilsinler ve ABD ve NATO'nun bölge üzerindeki stratejik kontrolünü genişletebilsinler.

Yunanistan ve Türkiye halkları, ülkelerinin, emperyalizmin barışı torpilleyen, bölgedeki diğer ülkeler ve halklarla ilişkileri zehirleyen ve yeni ekonomik yükler getiren tehlikeli ve serüvenci planlarının tuzağına düşmesini istemiyorlar.

Her iki parti de, ülkelerinin NATO ve ABD egemenliğinin boğucu zincirlerinden kurtulmasının, Ege'deki sorunların uluslararası hukuk ve uluslararası uygulamalar temelinde, her ülkenin toprak bütünlüğü ve ulusal egemenliğine saygı ilkesine göre, barışçı yoldan çözümü için güvenceli bir yol olacağından emindirler. Bunlar, Ege'nin her iki ülke ve tüm bölge halkları için bir barış, özgür ulaşım ve işbirliği denizi haline gelmesinin önkoşullarıdır.

Yasadışı sahte Kıbrıs Türk devletinin ilanı ile Kıbrıs sorunu yeni ve daha karmaşık bir döneme girdi.

Her iki partinin delegeleri Kıbrıs Cumhuriyeti'nin ikiye bölünmesine yönelik Türk ve ABD-NATO planlarının desteklenip geliştirilmesinin bir adımı olan ve ABD'nin Yakın Doğu bölgesindeki saldırgan planları çerçevesine giren bu eylemi mahkum ederler.

YKP ve TKP, Kıbrıs sorununun uluslararasılaştırılmasının, Birleşmiş Milletler çerçevesinde uluslararası bir konferans toplanmasının zorunlu olduğunu vurgularlar.

Kıbrıs halkının, Rum ve Türk Kıbrıslıların, blok dışı, toprak bütünlüğü olan, başına buyruk ve üzerinde ne Türk ne de başka yabancı orduların, yabancı askeri üslerin bulunmadığı bir Kıbrıs için savaşımıyla sarsılmaz dayanışmalarını belirtirler.

Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde kardeşçe işbirliğinin kopmaz bağları YKP ile TKP'ni birbirine bağlıyor. Her iki delegasyon, iki parti arasındaki ilişkileri iki halkın, barışın, sosyal ilerlemenin ve sosyalizmin yararına daha da pekiştirmeyi birlikte kararlaştırdılar. Günümüzde içinde bulunulan kritik uluslararası koşullarda, özellikle barışın savunulması, nükleer bir felaketin önlenmesi ve uluslararası antiemperyalist dayanışmanın geliştirilmesi gibi somut sorunlarda komünist ve işçi partilerinin işbirliği ve birliğini ilerletmek gerektiğinin altını çizdiler.

11 Kasım 1984

Romanya Komünist Partisi 13. Kongresi'ne

Değerli yoldaşlar,

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi, Türkiye komünistleri ve ülkemiz işçi sınıfı adına kardeş Romanya Komünist Partisi'nin 13. Kongresi'ni en içten duygularla selamlar.

Kongreniz, emperyalizmin, en başta ABD emperyalizminin en saldırgan çevrelerinin sosyalist ülkelere, dünya komünist ve işçi hareketine, ulusal ve sosyal kurtuluş uğruna savaşım veren halklara karşı «haçlı seferi» politikası uyguladığı, insanlığı nükleer bir savaşın eşiğine sürüklemeye çalıştığı, silahlanmayı uzaya tırmandırmaya kalkıştığı koşullarda toplanıyor. Kongreniz, Romanya halkının, Komünist Partisi'nin önderliğinde sosyalist toplum kuruculuğunun 40. yıldönümünü kutladığı, Romanya Komünist Partisi'nin 12. Kogresi kararlarının yaşama geçirilmesinde başatlı adımların atıldığı bir ortamda toplanıyor.

Türkiye Komünist Partisi, Romanya Komünist Partisi'nin 13. Kongresi'nin dünya barışının savunulması, sosyalist toplum kuruculuğunun ilerletilmesi yönünde önemli kararlar alacağına inancını dile getirir. TKP, Romanya Sosyalist Cumhuriyeti'nin ve yer aldığı Varşova Antlaşması Örgütü'nün barışçı öneri ve girişimlerine yüksek bir değer biçiyor. Partimiz, ülkemiz ile Romanya arasındaki eşitlik ve karşılıklı yarar ilkelerine dayalı ekonomik ve kültürel işbirliği ilişkilerinin gelişmesini destekliyor.

Değerli yoldaşlar,

Romanya Komünist Partisi'nin 13. Kongresi'ne ve alınan kararların yaşama geçirilmesi savaşımında Sizlere büyük başarılar dileriz.

Komünist selamlarımızla

*Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi
Genel Sekreteri
Haydar Kutlu*

19. 11. 1984

«Yeni Çağ» dergisinin 1984 yılındaki 12 sayısında yayınlanan yazılar

	Sayı	Sayfa
<i>H. Aliev:</i> Sosyalist toplumun temel çekirdeği	3	8
<i>D. Ahrens:</i> Halkların diplomasisinin gücü	7	3
<i>N. Aşhab:</i> Çetin, sarp yolda	3	24
<i>M. Beñö:</i> Yığınlarla sıkı bağ öncünün etkinliğinin temelidir	2	16
<i>E. Wimmer:</i> Teori alanında antikomünizm	6	27
<i>M. V. Tuominen:</i> Ayrı ayrı çıkışlardan ortak eylemlere doğru	12	25
<i>xx:</i> Ekim Devrimi ülkülerinin çağdaş dünya politikası üzerindeki etkisi	11	3
<i>C. R. Rodriguez:</i> Sağlamlık, dayanıklılık ve yaratıcı tutum	11	3
<i>F. Muhri:</i> Sovyetler Birliği'yle sürekli dayanışma içindeyiz	11	7
<i>J. Stewart:</i> Uluslararası ilişkileri iyileştiren başlıca etmen	11	9
<i>H. Bağdaş:</i> İnancımızın kaynakları	11	13
<i>xx:</i> Yıl başladı, çatışma şiddetleniyor	1	3
<i>M. Gremetz:</i> Emperyalizmin politikasına kesin karşı koyuş	6	20
<i>G. Husak:</i> Kurtuluş savaşı yurtseverlik ve enter- nasyonalizm okuludur	8	3
<i>I. Zekeriya:</i> İşçi sınıfının tarih karşısındaki sorumluluğu <i>xx:</i> Nükleer çağda barış yasası	8 6	18 3
<i>P. Mladenov:</i> Sağduyunun utkusu için	6	4
<i>J. Jensen:</i> Felaket önenebilir	6	7
<i>J. Pittmann:</i> Savaşın propagandasını yapmak suçtur	6	10
<i>B. Kent:</i> Uçuruma doğru gidiş durdurulmalıdır	6	13
<i>B. Kuçera:</i> Gerçekçi bir yol	6	16
<i>V. İ. Lenin:</i> Barış, bizim ülkümüzdür	4	3
<i>E. Honecker:</i> Güvenlik, işbirliği, iyi komşuluk için	4	4
<i>S. Cissoko:</i> Çağımızın gerçek görevi	4	7
<i>H. Mies:</i> Dahinin canlı nefesini duyarak	4	10
<i>S. Mihaylov:</i> Yeni toplumu kurmanın gereklerini yerine getirirken	2	5

	Sayı	Sayfa
<i>I. Nörlund:</i> Amerikan roketleri Avrupa'da. Direniş artıyor	2	25
<i>A. Nzo:</i> Irkçıları başvurdıkları manevralar da kur- tarmayacak	12	18
<i>B. Ponomaryov:</i> Reel sosyalizm barışın güvenilir kalesidir	9	3
<i>D. Ramotor, A. Salem, R. Collere:</i> «Üçüncü Dünya»- daki toplumsal çalkantılar fırtınası neyi gösteriyor?	7	25
<i>K. Rusakov:</i> Birlik ve gelişmenin yeni ufukları	10	3
<i>M. Teodorakis:</i> Sanat barışın ve ilerlemenin hizmetinde olmalıdır	1	14
<i>A. Fava:</i> Toplumsal ilerlemenin vazgeçilmez koşulu . . .	4	26
<i>A. Fava:</i> Yoldaşlık ve eylem birliği ruhunda	11	18
<i>W. Felfe:</i> Sosyalizm koşullarındaki tarım politikası üstüne	7	13
<i>G. Filipov:</i> Yaratıcı Marksizm-Leninizm'in gücü . . .	9	20
<i>H. Florakis:</i> Sınıfsal, yurtsever bir tutum	11	32
<i>J. Czyrek:</i> PBIP'nin sosyalizm ülkülerinin utkusu için savaşımları	5	13
<i>E. Şevarnadze:</i> Gelişmiş sosyalizm koşullarında ekono- minin parti tarafından yönetilmesi	12	3
<i>W. Stoph:</i> Emekçilerin yararına bir ekonomik politika	11	18
<i>P. Auersperg, S. Tsukarov:</i> Sosyalizmin ekonomik gücü barış politikasının maddi temelidir	8	30
<i>Y. Yakovlev:</i> Leninci titizlik	4	14

PARTİ YAŞAMI

<i>N. Aşhab:</i> Ülkenin geleceği için sorumluluk duygu- suyla hareket ediyoruz	9	31
<i>H. Gautier:</i> Yeni durum, yeni perspektifler	4	39
<i>H. Kutlu:</i> Yığınların çıkarlarının sözcüsü	3	35
<i>J. Pittman:</i> Barış, iş ve eşitlik için	2	35
<i>H. Fazio:</i> Tüm halkın başkaldırısını hazırlama doğrultusu	10	38
<i>T. Baranyai:</i> Daha ilkeli, daha titiz bir yaklaşım	12	34
<i>S. Karacov:</i> Biricik ayrıcalık: En zor olan yerde çalış- mak	10	29
<i>M. Sepeda:</i> Yığınlara seslenme yeteneği	8	39
<i>S. Halvadjis:</i> Gençlik değişiklik istiyor	9	39
<i>D. D. Tung:</i> Öncünün aktifliği ve etkinliği herkesin çıkarcıdır	4	49

	Sayı	Sayfa
<i>M. Dikerdem, A. Taygun:</i> Barışseverler neden yargılanıyor?	7	33
<i>F. Kerim:</i> İdeolojik savaşım pratiğini .genelleştirerek	11	63
<i>Z. Tanin:</i> Yığınların güvenini kazanmak için	1	26
<i>P. Trigazis:</i> Barış geleneklerini geliştirelim	6	38
<i>H. Erkut:</i> Sol güçlerin birliği yolunda ilk adımlar	10	48
<i>xx:</i> Ülkeyi bunalımdan kurtarmak için	11	63
<i>R. Gonzalez:</i> «Canlılar mezarlığı»nda bir mahkum	4	90
<i>A. D. Lourencu:</i> Eğer tutuklanırsan yoldaş	1	20
<i>A. Havari:</i> Prometheus'un yaktığı ateş söndürülemez	5	25

GÖRÜŞ DEĞİŞTOKUŞU

<i>Y. Ambartsumov, G. Ganey:</i> Halk erki toplumsal ilerlemenin itici gücüdür	8	48
<i>xx:</i> Antikomünizm: Toplumsal ilerlemenin önünde bir engel	12	45
<i>R. V. Vivo:</i> Latin Amerika ile ABD arasında çelişkiler artıyor	5	72
<i>G. Ganey, E. Kazar, S. Mitra:</i> Nükleer tehlike ve politika	4	58
<i>xx:</i> Kadın hareketinin en özlü istemi	3	45
<i>xx:</i> Antikomünizmin ideolojik saldırganlığı	8	62
<i>xx:</i> Devrimci sürecin belirleyici gücü	10	52
<i>xx:</i> Komünistlerin çalışmasının ana anlamını yeniden değerlendirme	1	29
<i>xx:</i> Bunalımın sonuçları. Komünistlerin alternatifleri	11	43
<i>xx:</i> Tinsel kültürün sosyalist yaşam tarzının oluşmasındaki rolü	2	44
<i>xx:</i> Bir numaralı «sosyal hastalık». Buna karşı nasıl savaşılır?	5	51
<i>xx:</i> 20. yüzyılın 40'lı yıllarındaki sosyal devrimler	7	37
<i>xx:</i> Barış için savaşıma ara verilmez	9	47

GÜNÜMÜZ, OLAYLAR, DEĞERLENDİRMELER

<i>G. Arbatov:</i> Nükleer çılgınlık	8	74
<i>E. Bahr:</i> Çatışma yerine işbirliği	7	89
<i>A. Boffi:</i> Mafyacılar kimin hizmetinde	10	78
<i>R. Weidig:</i> Toplumun sınıfsal yapısının gelişme diyalektiği	3	59

	Sayı	Sayfa
<i>R. Valbuna, G. Kwiatowski, A. Salem, M. P. Silvanskaya:</i> Polonya işçileri arasında	6	43
<i>R. V. Vivo:</i> Küba: İşçi erkinin çeyrek yüzyılı	1	54
<i>J. Waszczuk, D. Lopes, R. Samhun:</i> Anıların koruyucusu, barışın bekçisi	11	66
<i>N. Georgopulos:</i> Olimpiyat geleneklerini kim baltalıyor?	8	87
<i>V. Zagladin:</i> Büyük, tükenmez bir miras	9	68
<i>M. Kamel:</i> Mısır'da ne değişti?	3	71
<i>H. Campos, R. Gonzales:</i> Faşist diktatörlüğe karşı sa- vaşında	6	70
<i>M. Costello:</i> Britanya madencilerinin savaşım karar- lılığı	11	76
<i>S. Behak:</i> Uruguaylılar diktatörlüğü reddediyor	3	89
<i>F. Maura:</i> Sandinist bayrağı altında Nikaragua	7	77
<i>G. Meyers:</i> Beyaz Saray emekçi Amerika'ya karşı	7	68
<i>O. Millas:</i> Antifaşist savaşım ve Şili katolikleri	9	83
<i>L. Müller, F. Rische:</i> Çelişkiler derinleşirken	6	58
<i>V. Perlo:</i> Tekeller emekçilerin sırtından semiriyor	12	66
<i>H. Pirsch:</i> Çatışma stratejisinde «psikolojik savaş»ın yeri	5	32
<i>xx:</i> Reagancılık: Uluslararası eşkiyalığın teori ve pratiği	10	65
<i>R. Samhun:</i> Lübnan'a yapılan Amerikan-NATO saldırısı neyi gösterdi	1	64
<i>D. Sarlis:</i> Devletleştirme: Kimin çıkarına?	2	63
<i>G. Wirth:</i> Seçimli organ. Uygulama ve sorunlar	4	71
<i>V. Pergl:</i> Kenti kim yönetiyor?	4	78
<i>P. Smidt:</i> Ulus çapında bir tartışmadan sonra	4	84
<i>E. Kempara:</i> Yerel yönetim. Önce ve şimdi	4	86
<i>G. Farakos:</i> «Ortak Pazar»ın tuzakları	5	43
<i>A. Havari:</i> Devrimi yıkmak için partiyi eziyorlar	3	82
<i>D. Hristofinis:</i> Kıbrıs'ın bölünmesi uluslararası güven- lik için bir tehlikedir	12	56
<i>H. Bidstrup:</i> Mizah silahını kullanmak	8	84
<i>N. waThing'o:</i> «Ezilenler ve teslim olmayanlar için»	2	74
<i>L. Tolkunov:</i> Sovyet toplumunun sınanmış öncüsü	9	94

OLGULAR. VERİLER. KANITLAR

<i>xx:</i> «Güçler üçgeni»nde çatışma	2	84
<i>xx:</i> Savaşın potasında çelikleşti	4	96

	Sayı	Sayfa
<i>H. Kalt:</i> Yaygarayla reklamı yapılan iyileşme mi, yoksa bunalımın süregelen mi?	5	87
<i>xx:</i> Komünist gençlik örgütleri	4	100
	6	96
	7	95
	8	92
	10	94
<i>xx:</i> Lübnan Komünist Partisi 60 yaşında	12	75
<i>xx:</i> Suriye Komünist Partisi 60 yaşında	10	84
<i>xx:</i> Emperyalizmi suçlama belgesi	11	83
<i>xx:</i> Anlaşmalar yolunu reddedenler	6	80
<i>A. Ason:</i> Yeni «haçlı seferi» çılgınlığına karşı	6	87

OKUYUCU MEKTUPLARINA YANIT

<i>J. Waszczuk:</i> «Moskova çizgisi»mi yoksa çıkar ortaklığı mı?	10	88
---	----	----

TARİHİN SAYFALARINDAN

<i>G. Ganev:</i> Komünistin inancının gücü	3	98
<i>xx:</i> Baskı ve kovuşturmalara son	1	74
<i>xx:</i> Yuri Vladimiroviç Andropov'un anısına	3	4
<i>xx:</i> İsmail Bilen'in anısına	2	3
<i>xx:</i> «Barış ve Sosyalizm Sorunları» dergisinin 1983 yılında ele aldığı konular	1	75

ÖZEL SAYFALAR

<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	1	83
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin açıklaması	2	96
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin açıklaması	2	98
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	3	102
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu	3	104
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin açıklaması	3	106
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	4	105
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	4	106
<i>xx:</i> Ortak çağrı	4	108
<i>xx:</i> TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	5	98

	Sayı	Sayfa
xx: TKP Merkez Komitesi'nin 1 Mayıs belgileri	5	100
xx: TKP Merkez Komitesi Sekreterliği'nin çağrısı	5	102
xx: Ortak çağrı	5	105
xx: TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu	6	100
xx: TKP Merkez Komitesi Sekreterliği'nin açıklaması	6	103
xx: TKP MK Politik Bürosu'nun çağrısı	7	101
xx: TKP Merkez Komitesi'nin 15–16 Haziran büyük işçi direnişini kutlama toplantısına mesajı	7	103
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	8	98
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	9	99
xx: TKP Merkez Komitesi Sekreterliği'nin çağrısı	9	103
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	10	97
xx: TKP Merkez Komitesi'nin bildirisi	10	99
xx: TKP MK Politik Bürosu'nun açıklaması	11	104
xx: TKP Merkez Komitesi'nin çağrısı	12	79
xx: TKP Merkez Komitesi'nin duyurusu	12	81
xx: TKP 5. Kongresi'ne kardeş partilerden gelen kut- lama mesajları	1	85
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma	1	92
xx: TKP Başkanı İ. Bilen yoldaşın ölümü nedeniyle par- timize gelen başsağlığı mesajları	1	98
xx: TKP ile AKP arasında üst düzeyde bir görüşme ya- pıldı	1	108
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Fas İlerleme ve Sosyalizm Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	1	108
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Portekiz Komünist Partisi 10. Kongresi'ne mesajı	1	109
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Al- man Komünist Partisi 7. Kongresi'ne mesajı	1	111
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	2	99
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Avusturya Komünist Partisi 25. Kongresi'ne mesajı	2	100
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Sri Lanka Komünist Partisi 12. Ulusal Kongresi'ne mesajı	2	101
xx: Suudi Arabistan Komünist Partisi Merkez Kom- itesi'nin TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	2	102

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	107
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaşa mesajı	3 . . .	109
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	110
xx: Guyana İlerici Halk Partisi Merkez Komitesi'nin TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	110
xx: Güney Afrika Komünist Partisi'nin TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	111
xx: Kanada Komünist Partisi MK Genel Sekreteri W. Kashtan'ın TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	111
xx: Küba Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	112
xx: Lüksemburg Komünist Partisi Başkanı R. Urbany'nin TKP Merkez Komitesi'ne mesajı	3 . . .	112
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «TKP'nin Sesi» radyosunda yaptığı konuşma	4 . . .	112
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Irak Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	4 . . .	121
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İsrail Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	4 . . .	122
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TİP'in 23. kuruluş yıldönümünü kutlama toplantısına mesajı	4 . . .	123
xx: TKP MK Politik Bürosu'nun 21 Mart Newroz Bayramı nedeniyle Kürt halkına mesajı	4 . . .	124
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Dünya Barış Konseyi Başkanı R. Chandra yoldaşa mesajı	4 . . .	125
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP MK Genel Sekreteri Konstantin Çernenko yoldaşa mesajı	5 . . .	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Filistin Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	5 . . .	104
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın «Atılım»ın 10. yılını kutlama toplantısına mesajı	6 . . .	104
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İrlanda Komünist Partisi Genel Sekreteri J. Stewart yoldaşa mesajı	6 . . .	106

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Batı Berlin Sosyalist Birlik Partisi 7. Kongresi'ne mesajı	6 . . .	107
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın TSİP'in 10. kuruluş yıldönümünü kutlama toplantısına mesajı	7 . . .	104
xx: TKP Merkez Komitesi'nin İtalyan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	7 . . .	105
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Kanada Komünist Partisi MK Genel Sekreteri W. Kash-tan yoldaşa mesajı	7 . . .	106
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri A. Natta yol-daşa mesajı	7 . . .	107
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Irak Komünist Partisi MK Birinci Sekreteri A. Muhammed yoldaşa mesajı	8 . . .	101
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP MK Politik Bürosu üyesi ve DAC Başbakanı W. Stoph yoldaşa mesajı	8 . . .	102
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP MK Politik Bürosu üyesi, SSCB 1. Başbakan Yar-dımcısı ve Dışişleri Bakanı Andrey Gromiko yoldaşa mesajı	8 . . .	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Sandinist Ulusal Kurtuluş Cephesi Yönetim üyesi ve Nikaragua Ulusal Yenilenme Hükümeti Koordinatörü Daniel Ortega'ya mesajı	8 . . .	104
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Yunanistan Komünist Partisi MK Genel Sekreteri H. Florakis yoldaşa mesajı	8 . . .	105
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın PBİP Merkez Komitesi'ne mesajı	8 . . .	106
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Romanya Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	9 . . .	104
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Moğolistan Devrimci Halk Partisi MK Genel Sekreteri S. Batmunh yoldaşa mesajı	9 . . .	105
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Çekoslovakya Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	9 . . .	106

	Sayı	Sayfa
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Eti- yopya İşçi Partisi Kuruluş Kongresi'ne mesajı	10	101
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Bulgaristan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	10	102
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın ASBP Merkez Komitesi'ne mesajı	10	103
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Bolivya Komünist Partisi 5. Kongresi'ne mesajı	10	105
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Suriye Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	10	106
xx: TKP Merkez Komitesi ile İKP Merkez Komitesi'nin ortak açıklaması	11	106
xx: TKP Merkez Komitesi'nin TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşa mesajı	11	107
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Avusturya Komünist Partisi Başkanı F. Muhri yoldaşa mesajı	11	108
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Lübnan Komünist Partisi Merkez Komitesi'ne mesajı	11	109
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın SBKP Merkez Komitesi'ne mesajı	11	110
xx: TKP ile YKP arasında yapılan görüşme ile ortak açıklama	12	84
xx: TKP MK Genel Sekreteri Haydar Kutlu yoldaşın Romanya Komünist Partisi 13. Kongresi'ne mesajı	12	88

